

KYRKSLÄTTIS KOMMUNS OMFATTANDE VÄLFÄRDSBERÄTTELSE

Välfärdsberättelse 2017–2021 och välfärdsplan 2022–2025

Innehållsförteckning

DEL 1 VÄLFÄRDSBERÄTTELSE 2017 – 2021

1	Om kommunens befolkning, dess välfärd och främjande av välfärden	2
1.1	Befolkning, ekonomi och livskraft.....	2
1.2	Barn, unga och barnfamiljer.....	10
1.3	Barn och unga i skolåldern.....	13
1.4	Ungdomar och unga vuxna	25
1.5	Personer i arbetsför ålder	29
1.6	Äldre.....	32
2	Bedömning av tyngdpunktsområden, mål och åtgärder 2017–2021	34
3	Slutsatser och åtgärdsförslag	36
4	Kommunstrategin 2022–2023	38
5	Separata program och planer som främjar välfärden.....	38
6	Välfärdsplan 2022–2025.....	39
7	Planen sammanställdes av	44
8	Godkännande av planen.....	44
BILAGA Förteckning över välfärdsindikatorer Välfärd som påvisas av indikatorer och andra uppgifter		0

BILAGA Förteckning över välfärdsindikatorer

DEL I VÄLFÄRDSBERÄTTELSE 2017–2021

En omfattande välfärdsberättelse utarbetas inom kommunen en gång per fullmäktigeperiod. I välfärdsberättelsen beskrivs välfärdens och hälsans tillstånd och hur dessa främjas i Kyrksläotts kommun. I välfärdsberättelsen sammanfattas synpunkter av sakkunniga och gemensamma mål inom olika sektorer.

Kommundirektören har i slutet av år 2018 tillsatt en arbetsgrupp för hälsofrämjande i kommunen. I januari 2022 utsåg man i kommundirektörens ledningsgrupp följande personer till beredningen av den omfattande välfärdsberättelsen:

Leila Kurki, utbildningsdirektör
Arja Liinavuori, servicedirektör, hälsovårdstjänster
Katja Linnakylä, fritidsdirektör
Tuula Malmi-Suominen, vik. servicedirektör, tjänster för personer i arbetsför ålder
Seppo Mäkinen, planläggningsarkitekt
Hannele Repo, specialsakkunnig
Kristina Stenius, personaldirektör
Katri Vepsä, vik. direktör för svenskspråkig småbarnspedagogik och utbildning
Anu Vesiluoma, direktör för småbarnsfostran

Susanna Järvenpää, näringslivs- och marknadsföringskoordinator (sekr. till 31.3.2022)
Susanna Hyvärinen, kommunutvecklingschef (ordf.)

Gruppen har våren 2022 sammanträtt sammanlagt fyra gånger för beredning av välfärdsberättelsen och -planen. Under tiden mellan sammanträdena har ärenden behandlats också i serviceområdenas ledningsgrupper.

Det här dokumentet utgör den omfattande välfärdsberättelsen som avses i 12 § i hälso- och sjukvårdslagen.

Dokumentet fördelar sig i två delar, i en välfärdsberättelse och en välfärdsplan. I välfärdsberättelsen granskar man utvecklingen av befolkningen, ekonomin och livskraften i Kyrkslätt i skenet av indikatoruppgifter och utvärderar valda fokuspunkter, mål och åtgärder. Granskningsperioden omfattar i huvudsak åren 2017–2020/2021 till de delar den elektroniska välfärdsberättelsen haft tillgängliga indikatoruppgifter i Sotkanet och Statistikcentralen. I granskningen jämförs Kyrksläotts utveckling i huvudsak med den genomsnittliga situationen i hela landet och i Nyland, och man har också tagit med situationen i Västra Nylands välfärdsområde som ny.

Välfärdsplanen är gjord för åren 2022–2025.

I slutet av dokumentet ingår en förteckning över välfärdsindikatorer som bilaga.

1 Om kommunens befolkning, dess välfärd och främjande av välfärden

1.1 Befolkning, ekonomi och livskraft

Här granskas befolkningsutvecklingen åldersgrupp för åldersgrupp (barn, unga, personer i arbetsför ålder, äldre) samt särskilt utvecklingen av välfärden bland barnfamiljer, barn och unga. Dessutom granskar man kommunekonomin och kommunens livskraft allmänt taget genom indikatorer.

Befolkning

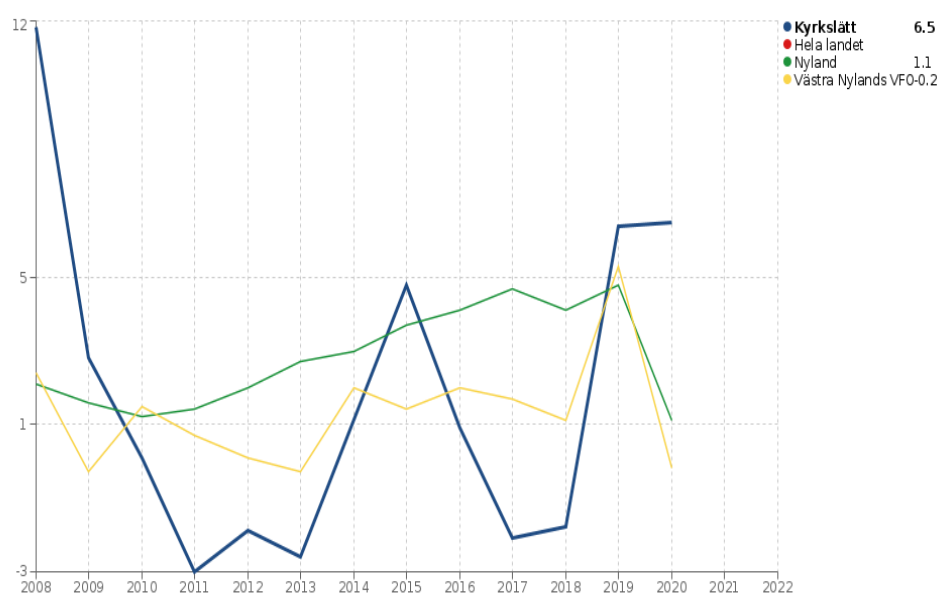

Bild 1. Nettoflyttning mellan kommuner / 1000 invånare åren 2010–2020

I slutet av 2021 uppgick antalet Kyrkslättbor enligt Statistikcentralens preliminära uppgifter (27.1.2022) till 40 441. Kyrkslättis nettoflyttning började öka 2018. Kommunens befolkning har ökat stadigt och befolkningsökningen var på en procents nivå 2021.

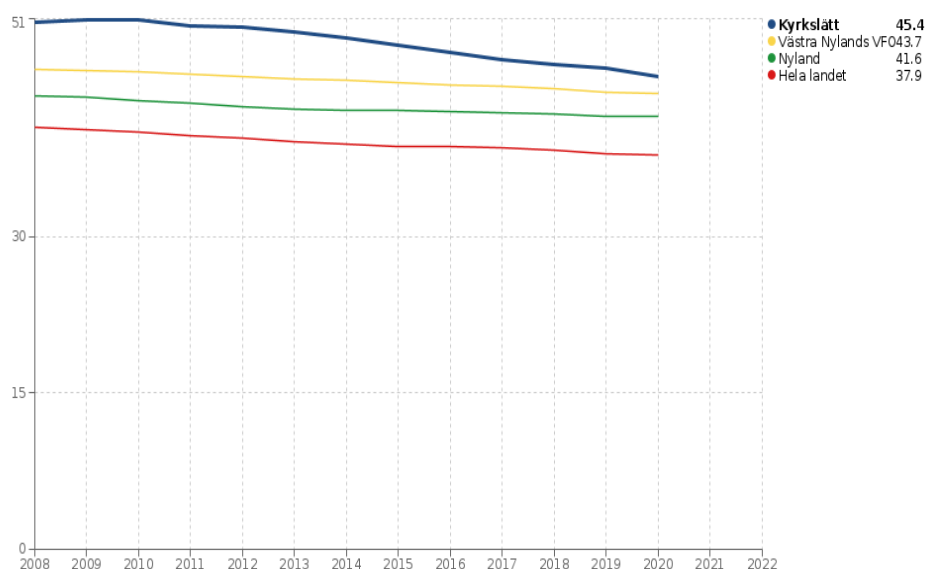

Bild 2. Barnfamiljer, % av familjerna 2010–2020

Under de senaste åren har det relativt stora antalet barn och den lilla andelen äldre människor varit kännetecknande för kommunens befolkning. Det här håller ändå på att förändras. Andelen barnfamiljer av familjerna har sjunkit något sedan 2017. Av familjerna i Kyrkslätt var antalet barnfamiljer 45,4 % år 2020, vilket är fler än i Västra Nyland, Nyland eller hela landet i genomsnitt. I Kyrkslätt uppgick antalet barnfamiljer med en förälder till 20,2 %, vilket är något mindre än den genomsnittliga nivån i kommunerna i hela landet, Nyland och Västra Nylands välfärdsområde.

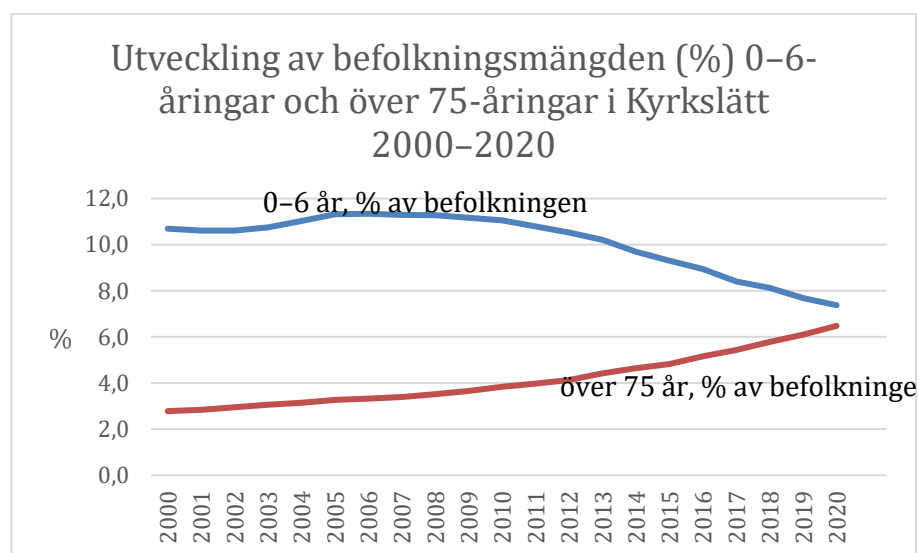

Bild 3. Utvecklingen av antalet barn under skolåldern och över 75-åringar i Kyrkslätt, andel av befolkningen (%). (Statistikcentralen)

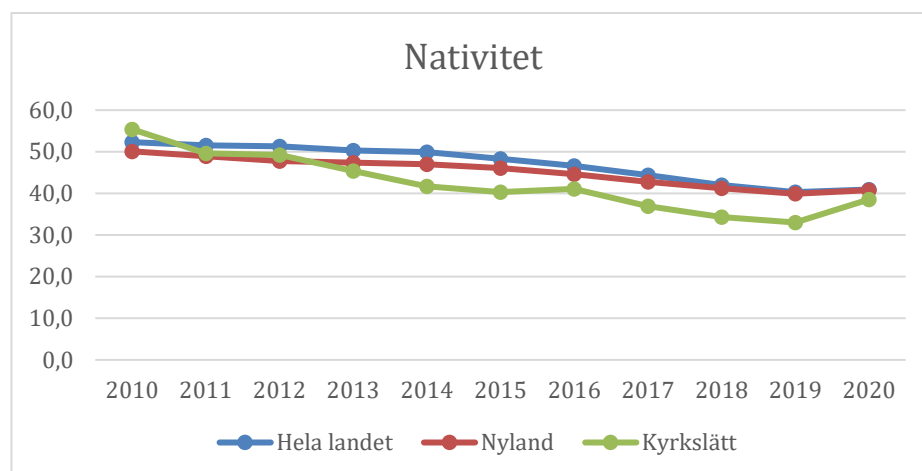

Bild 4. Födelsetal (allmänt fruktsamhetstal. Soikanet. Indikatorn anger antal levande födda barn under året per tusen kvinnor i åldern 15–49 år. Medelfolkmängden används som befolkningsuppgift.)

I Kyrkslätt har befolkningsandelen 0–6-åringar under skolåldern sjunkit från 8,4 % till 7,4 % från år 2017 till 2020. Födelsetalet har ändå vänt uppåt år 2020. I Kyrkslätt är andelen barn under skolåldern ändå större än i landet i genomsnitt. I hela landet var andelen barn under skolåldern 6,6 % år 2020. Befolkningsandelen barn i skolåldern 7–15 år har hållits på 13 % åren 2017–2020. Andelen barn i skolåldern är i Kyrkslätt något högre än i hela landet (hela landet 10,1 % 2020). Också andelen 16–24-åringar av befolkningen har i Kyrkslätt hållits stabil under granskningsperioden. År 2020 uppgick andelen 16–24-åringar unga och unga vuxna i Kyrkslätt till 9,6 %, vilket är bara något lägre än genomsnittet i hela landet (hela landet 9,9 %). Andelen 25–64-åringar av befolkningen har också hållits stabil, alltså på 53 %, åren 2017–2020. Åldersgruppens andel är något högre än i landet i genomsnitt år 2020 (hela landet 50,8 %).

I de äldre åldersgrupperna har det förekommit en liten ökning åren 2017–2020. Åldersgruppen 65–74-åringars andel har hållits på 10 %, vilket är något under hela landets nivå (12,8 % år 2020). Andelen 75–84-åringar har ökat något från 4,3 % till 5,1 %. I hela landet år 2020 var andelen 75–84-åringar 7,1 % av befolkningen. Också i andelen över 85-åringar har det i Kyrkslätt skett en liten ökning, från 1,1 % till 1,4 %. I hela landet uppgick andelen över 85-åringar år 2020 till 2,8 % av befolkningen.

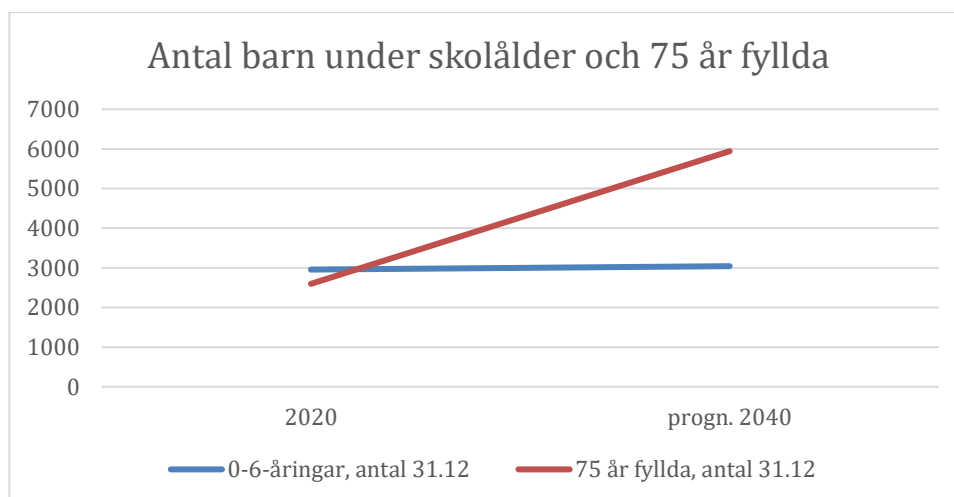

Bild 5. 0–6-åringar och 75 år fyllda, % av befolkningen, befolkningsprognos för åren 2020–2040 (Statistikcentralen)

Under de följande tjugo åren kommer andelen äldre att öka och deras antal kommer att mer än fördubblas.

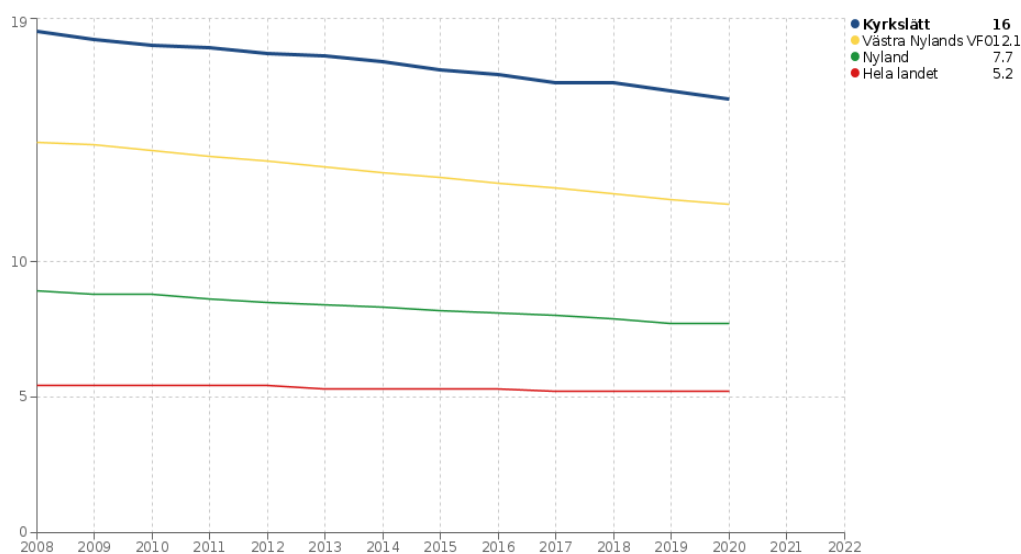

Bild 6. Svenskspråkig befolkning, % av befolkningen åren 2010–2020 (31.12)

Kyrkslätt är en tvåspråkig kommun. Den svenska befolkningens andel är större i Kyrkslätt än i Nyland i genomsnitt. Andelen svenskspråkiga av befolkningen har sjunkit något åren 2017–2020. I Kyrkslätt var de svenskspråkiga 16 % av befolkningen.

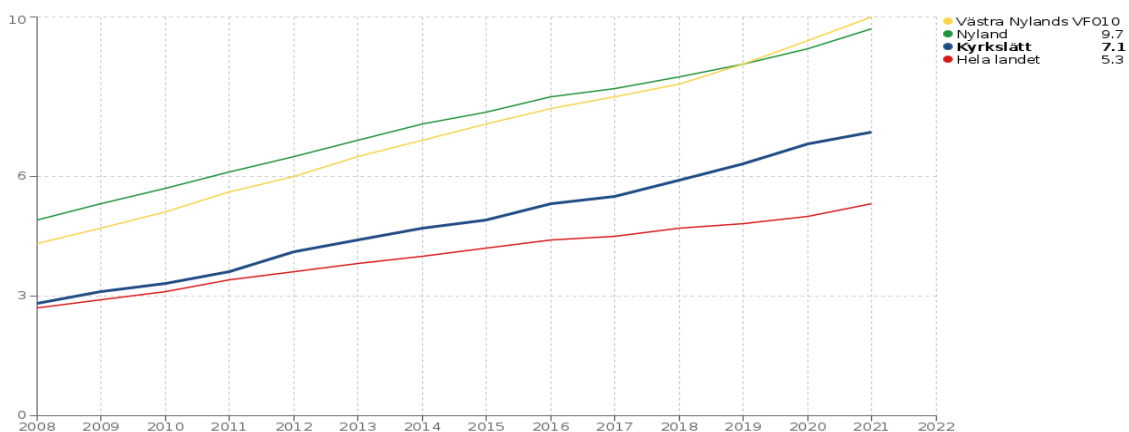

Bild 7. Utländska medborgare, % av befolkningen åren 2010–2021.

Andelen utländska medborgare av befolkningen i Kyrkslätt har under de senaste åren ökat. Andelen utländska medborgare av befolkningen i Kyrkslätt var 7,1 % år 2021, vilket är en något högre andel än i landet i genomsnitt (hela landet 5,3 %). Kyrkslätt internationaliseras. Antalet som talar ett annat modersmål än de inhemska språken har fördubblats på tio år.

Inom småbarnspedagogiken var graden kulturell mångfald i slutet av 2021 17 %. Inom småbarnspedagogiken finns redan 40 olika språk.

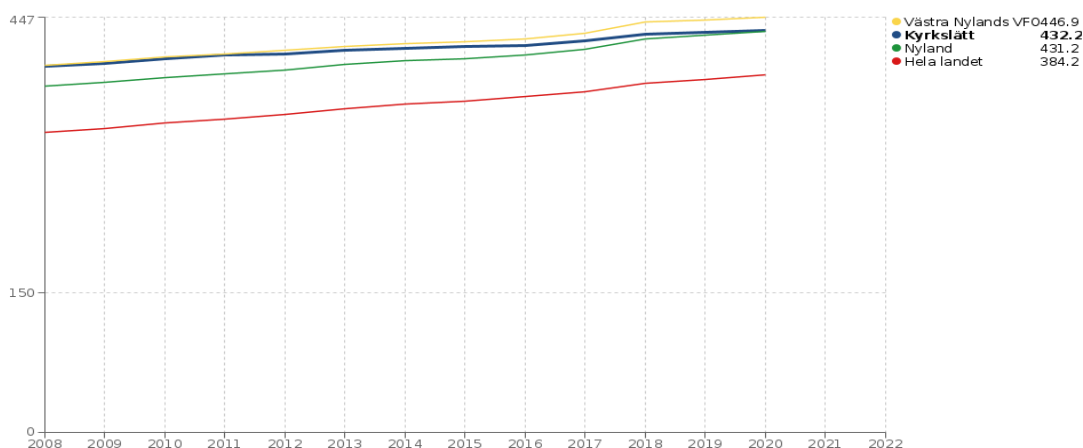

Bild 8. Utbildningsnivåmätare (ind. 180). Indikatorn uttrycker befolkningens utbildningsnivå som man mätt genom att räkna den genomsnittliga längden på avlagd högre utbildning efter grundnivån per person.

Kyrksläotts befolkning är bättre utbildad än genomsnittet och välbärgad. Utbildningsnivåmätaren är högre i Kyrkslätt än i genomsnitt i Finland eller i Nyland, men något lägre än i Västra Nyland. I Kyrkslätt var andelen som avlagt examen på högre nivå av alla 15 år fyllda 39,6 % år 2020, vilket är mer än i hela landet i genomsnitt (hela landet 32,6 %).

År 2019 fanns det 10 995 arbetsplatser och 18 770 förvärvsarbetande i Kyrkslätt. Andelen som förvärvsarbetar i sin boendekommun är 32,0 % (hela landet 65,2 %), alltså arbetar nästan 70 % av Kyrkslättborna utanför kommunen, i första hand i huvudstadsregionen. Sysselsättningsgraden var i Kyrkslätt högre än i hela landet och Nyland på 78,6 (hela landet 72,1, Nyland 75,25). Kommunens arbetsplatssufficiens var 58,6 och ekonomiska försörjningskvot 110,9 (hela landet 132,8).

Ekonomi

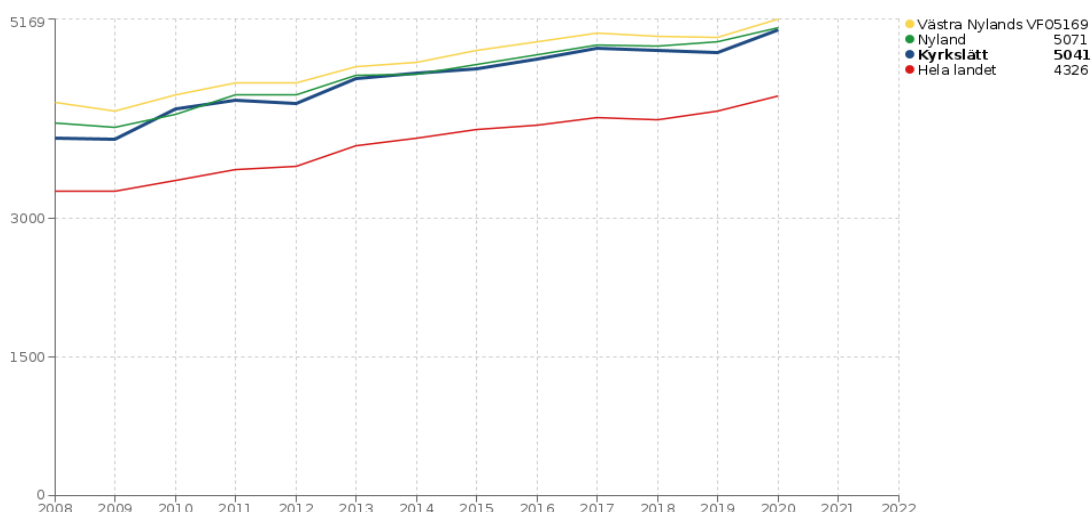

Bild 9. Skatteinkomster, euro / invånare åren 2010–2020.

Kyrksläotts skatteinkomster per invånare har stigit något under de senaste åren, liksom också på andra håll och är på samma nivå som övriga Nyland, högre än genomsnittet för hela landet. Kommunalskattesatsen sänks hos alla kommuner med 12,64 % från den nuvarande nivån, alltså i Kyrkslätt från 19,75 %, med anledning av välfärdsområdesreformen år 2023. Också samfundsskatten sänks.

I Kyrkslätt har man under de senaste åren fullföljt byggnadsinvesteringar i servicenätet (Jokirinteen oppimiskeskus, Bibliotekshuset Fyyri, Vålfärdscentralen). I Kyrkslätt planlägger man och bygger man nya bostadsområden och planerar nya byggnadsinvesteringar, bland annat en finsk- och svenskspråkig gymnasiecampushelhet i Kyrksläotts centrum. Investeringarna ökar avskrivningarna och lånetagningen, som hotas av höjd räntenivå. Det finns alltså tillräckligt med utmaningar att balansera Kyrksläotts kommuns ekonomi de närmaste åren.

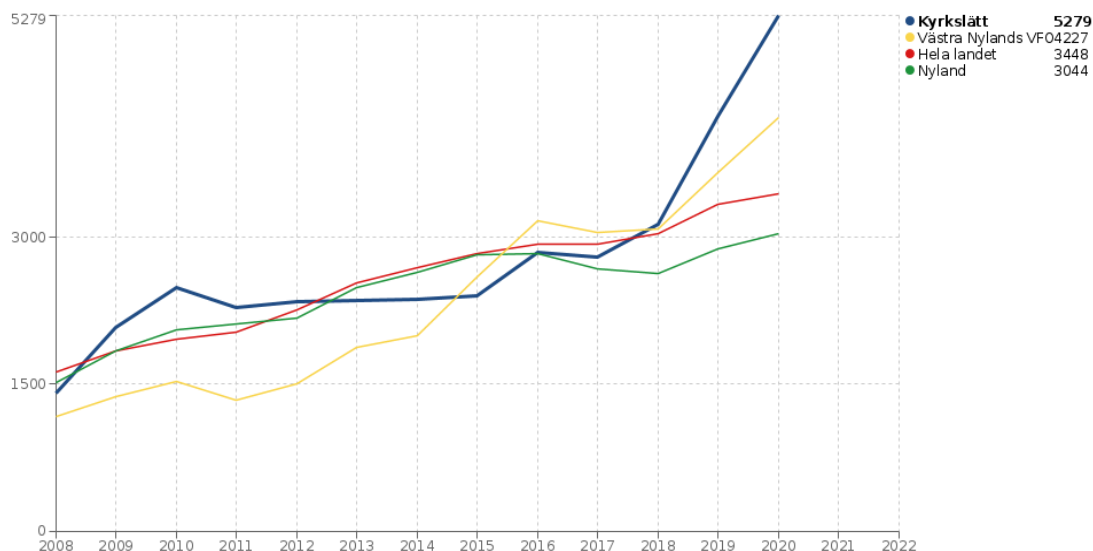

Bild 10. Lånestocken, euro / invånare åren 2010–2020.

Kyrksläotts lånestock har ökat sedan år 2017 och den är klart högre än i det övriga landet i genomsnitt. Att få de närmaste årens resultat att visa överskott är en enorm utmaning.

Kommunens ekonomiska situation beskrivs i budgeten. Coronaläget har inverkat positivt på kommunens ekonomi tack vare statsersättningarna. Kostnaderna har ökat främst på grund av coronaundersökningar, smittspårning och vaccinationer. Apotti-projektet, skötardimensioneringen och utvidgningen av läroplikten har också inverkat höjande på kostnaderna. Coronaläget försämrade sysselsättningsläget och ökade kommunandelen som betalas till FPA. I sysselsättningssituationen håller man på att återgå till nivån före coronan.

Övergången av social- och hälsojourer till välfärdsområdena för med sig sina egna utmaningar för kommunekonomin och tryck på förändring inom omorganisering av tjänsterna som stannar kvar i kommunen och andra befintliga kommunala tjänster. Social- och hälsovårdsreformen har betydande effekter på kommunernas verksamhet och ekonomi från och med 2023. Under 2023 övergår social- och hälsovårdens samt räddningsväsendets uppgifter från kommunerna till välfärdsområdena. Ur kommunekonomin perspektiv riktas konsekvenserna av reformen särskilt in på driftsekonomin, alltså halveras verksamhetsbidraget inom driftsekonomin. **Också inkomstfinansieringen, det vill säga skatterna och statsandelarna, halveras.** I skatteinkomsterna syns minskningen inte ännu under 2023 till fullo på grund av rytmen för skatteutfallet. På nationell nivå överförs lika mycket av kommunernas inkomster och kostnader, men i social- och hälsovårdsreformen finns det vinnare och förlorare bland kommunerna. Effekterna jämnas delvis ut med utjämningsselement som ska ingå i statsandelsystemet. I regeringens proposition observeras att det för kommunerna uppstår engångskostnader på minst 50 miljoner euro på grund av ändringar av ICT-system och datahantering. De ändringskostnader som detta innebär för kommunerna bedöms i större omfattning vid ramförhandlingarna

under våren 2022, då det finns tillgänglig information bland annat om antalet avtals- och personalöverföringar samt deras omfattning.

Under ledning av arbets- och näringsministeriet och finansministeriet inleddes hösten 2021 reformen TE 2024 om att överföra ansvaret för organisering av arbets- och närings tjänster från staten till kommunerna. Reformen kommer att ha flera konsekvenser för ekonomiska tjänster, personaltjänster och tjänster som erbjuds kommuninvånarna under de kommande åren. Enligt planerna skulle reformen inledas i slutet av år 2024.

Livskraft

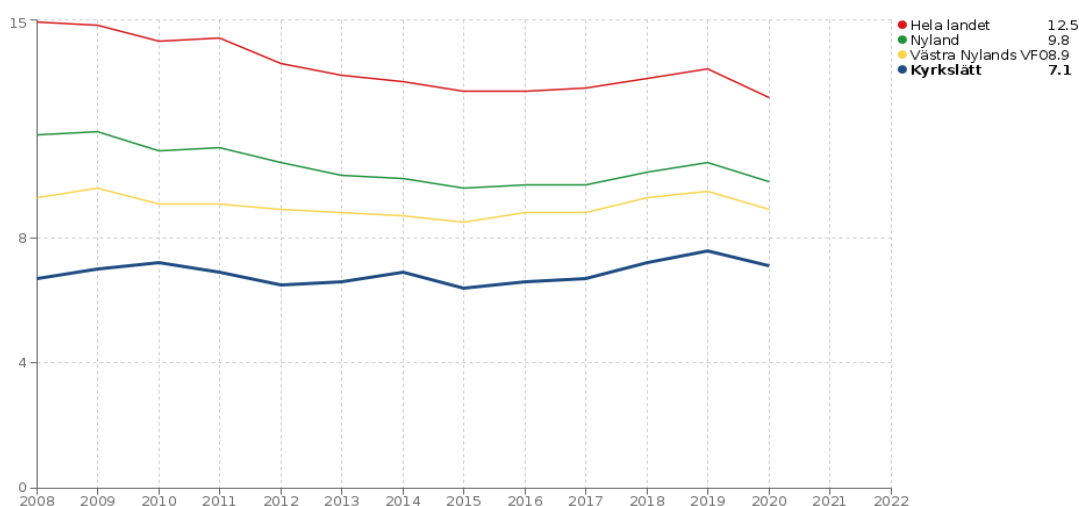

Bild 11. Kommunens allmänna risk för fattigdom åren 2010–2020.

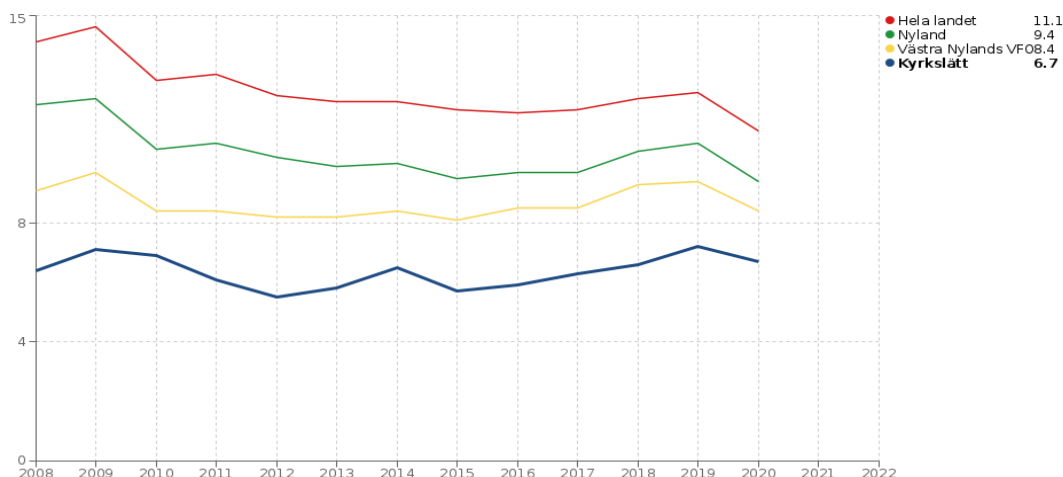

Bild 12. Risk för fattigdom bland barn åren 2010–2020.

Kommunens allmänna risk för fattigdom och risken för fattigdom bland barn är lägre än genomsnittet jämfört med resten av landet, Nyland och Västra Nyland. Under de senaste åren har kommunens allmänna risk för fattigdom och risken för fattigdom bland barn ökat något i hela landet, men började också sjunka i Kyrkslätt såsom i resten av landet och i Nyland 2019. Risken för fattigdom bland barn uttrycker andelen personer under 18 år som hör till hushåll med låga inkomster i procent av alla personer under 18 år som bor på området.

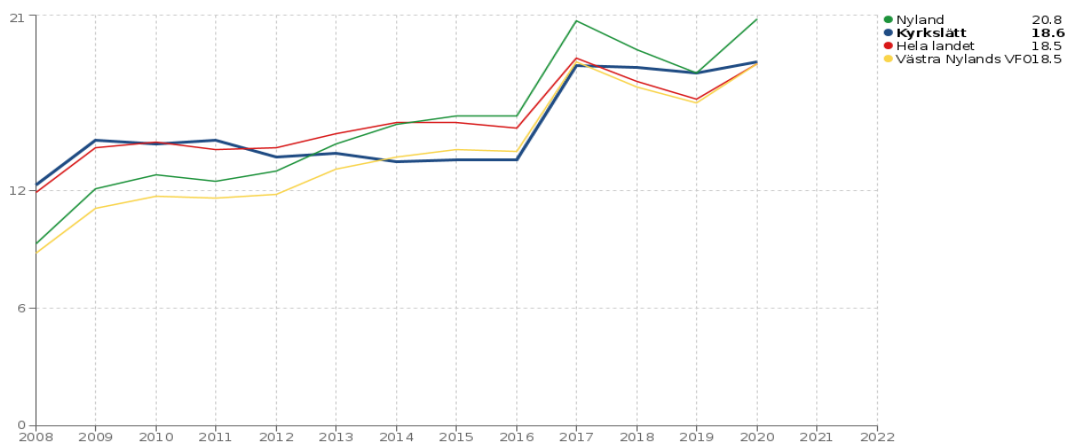

Bild 13. 18–24-åriga långvariga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder

Andelen unga långvariga mottagare av utkomststöd har varierat de senaste åren. Andelen unga långvariga mottagare av utkomststöd bland 18–24-åringar ökade 2018 och andelen var 2019 något högre än i resten av landet. Andelen unga långvariga mottagare av utkomststöd började dock sjunka 2019 och var 2020 på en lägre nivå än i övriga landet, tre procent (hela landet 3,5 %). På andra håll ökade samtidigt andelen unga långvariga mottagare av utkomststöd.

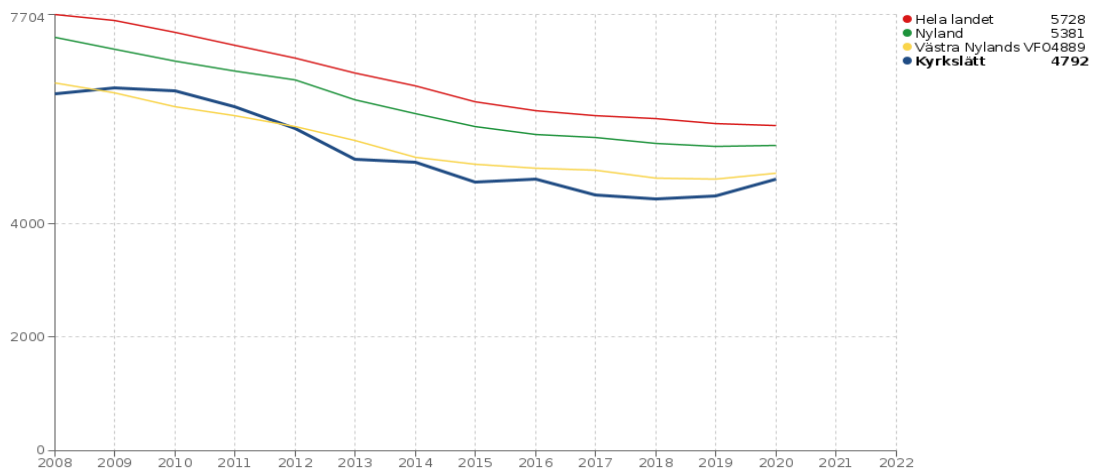

Bild 14. Förlorade levnadsår (PYLL) i åldrarna 0–80 år / 100 000 invånare Indikatorn anger antalet förlorade levnadsår på grund av dödsfall som skett före 80 års ålder per 100 000 invånare. Valet av övre åldersgräns grundar sig på att den förväntade livslängden för finländare är ca 80 år.

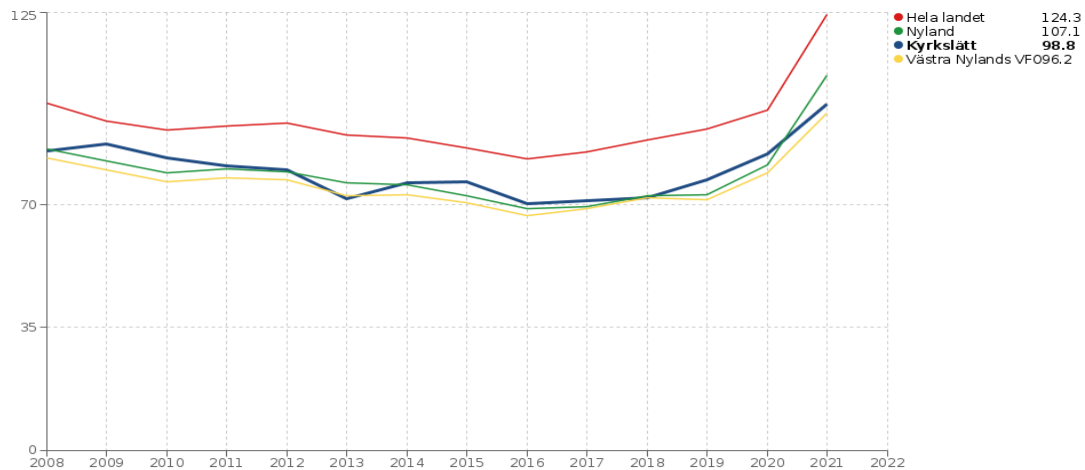

Bild 15. 16–64-åriga mottagare av sjukdagpenning / 1000 i samma åldrar

Antalet förlorade levnadsår (PYLL-indexet) har under de senaste åren varit lägre i Kyrkslätt än i hela landet i genomsnitt. Andelen vuxna mottagare av sjukdagpenning har ökat under de senaste åren i hela landet. I Kyrkslätt är andelen mottagare av sjukdagpenning lägre än genomsnittet år 2021.

Enligt brottsstatistiken som kommit polisen till kännedom verkar Kyrkslätt vara en ganska trygg plats att bo och leva på. Jämfört med tidigare utveckling har antalet äventyranden av trafiksäkerheten och trafikförseelserna samt antalet fall av rattfylleri per 1000 invånare varit lägre än genomsnittet för hela landet. Antalet narkotikabrott håller på att öka i Kyrkslätt såsom i hela Finland. Antalet narkotikabrott i Kyrkslätt är ändå färre per 1000 invånare än i övriga landet. Likaså sker det färre egendoms- och våldsbrott i Kyrkslätt än på andra håll i Nyland och i hela Finland i genomsnitt. Antalet egendomsbrott som kommit till polisens kännedom har ökat sedan år 2018 i hela landet.

1.2 Barn, unga och barnfamiljer

Största delen av barnen, de unga och barnfamiljerna i Kyrkslätt mår bra. I många barns liv finns ändå faktorer som belastar och förorsakar behov av tilläggsstöd. Belastande faktorer är bl.a. föräldrarnas ork, ensamhet, situationer då föräldrarna skiljer sig och utmaningar som har att göra med barnens uppförande.

Tjänster med låg tröskel inom rådgivningen erbjuds förutom av hälsovårdarna också av två familjehandledare och en psykolog. Rådgivningstjänsterna är välanvända av kunderna och omsättningen bland arbetstagarna är rätt liten, så familjen känner sin egen rådgivare.

Vid rådgivningen har man ordnat stödgrupper (*Vahvuutta vanhemmuuteen*) för familjer som fått sitt första barn. Familjegruppens viktigaste mål är att stärka föräldrarnas mentaliseringsförmåga, dvs. förmågan att reflektera över både sina egna och spädbarnets tankar och känslor och deras inverkan på beteendet. Inom gruppen får föräldrarna också kamrattstöd av varandra. Föräldragruppen De otroliga åren har likaså samlats i samarbete med rådgivningen och familjesocialarbetet.

Familjerådgivningen betjänar som en tjänst med låg tröskel på båda inhemska språken och med hjälp av tolk på andra språk. Kundgruppen vid familjerådgivningen utvidgades från början av 2021 till att gälla alla barn och unga under 16 år. Familjerådgivningen erbjuder rådgivning, stöd, undersökning och terapeutiskt arbete i frågor som anknyter till människorelationer, familjeliv och uppfostran av barn och unga samt deras känsloliv och utveckling. **Familjerådgivningen** erbjuder medling i familjeärenden enligt äktenskapslagen. Familjerådgivningen ger också konsultationshjälp till anställda som arbetar med barn, familjer och unga.

Man hänvisas till undersökningar och vård inom talterapi med remiss av hälsovården (t.ex. remiss av rådgivningen, skolhälsovården eller läkare). Talterapi är medicinsk rehabilitering. Talterapeuterna undersöker och rehabiliterar störningar i språket, talet, rösten samt ätande och sväljande. Svenskspråkiga får betjäning på sitt eget modersmål. Inom talterapin kan man se att antalet kunder **med främmande språk som modersmål** ökar och de får betjäning med hjälp av tolk.

Hemservicen för barnfamiljer stöder enskilda barnfamiljer (under 12 år) genom att erbjuda hjälp med barnskötsel och skötsel av hemmet. Tjänsten som hemservicen erbjuder är förebyggande, konkret hjälp och stöd med låg tröskel för barnfamiljer. Veckovis gruppvård för barn har ordnats i Masaby och från början av 2022 i Veikkola.

Munhälsan hos barn i Kyrkslätt är god och kan upprätthållas genom god egenvård av munnen och regelbunden rådgivning och handledning samt tillräcklig vård vid rätt tid. Enligt jämförelseuppgifter från över 30 andra kommuner eller samkommuner förekommer det mindre karies hos barn i Kyrkslätt i alla åldersgrupper än i många av de andra kommunerna i jämförelsen. Enligt enkäten Hälsa i skolan sköter skoleleverna i Kyrkslätt sina tänder väl och enligt rekommendationerna. Eleverna borstar tänderna två gånger om dagen oftare än i hela landet i allmänhet.

I kommunen främjas munhälsan både individuellt och samhälleligt från och med hälsorådgivningen för familjer som väntar sitt första barn. Munhälsovården har bedrivit samhällelig hälsofostran i samarbete med andra aktörer i kommunen, såsom skolor och småbarnspedagogiken.

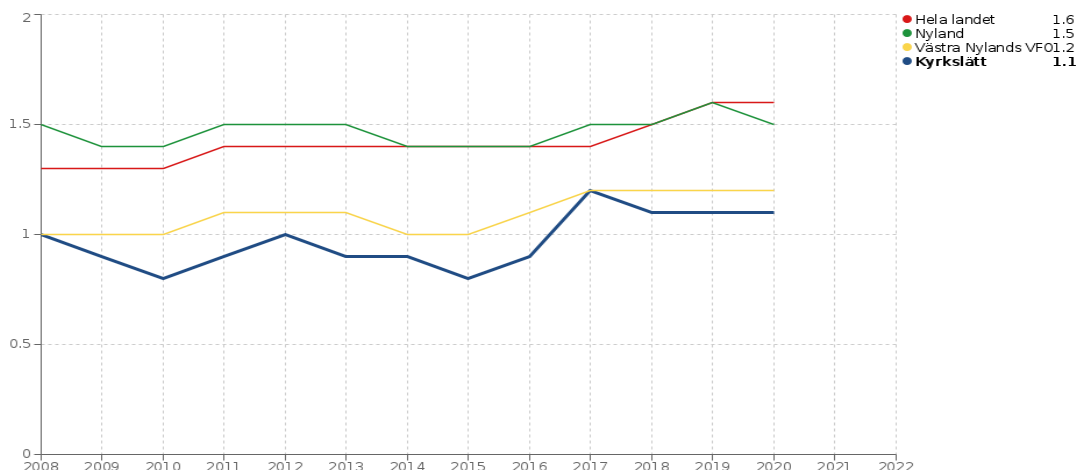

Bild 16. 0–17-åringar som placerats utanför hemmet, % av befolkningen i samma ålder (THL)

Det sammanlagda antalet barn och unga som placerats utanför hemmet år 2021 har hållits på samma nivå jämfört med det föregående verksamhetsåret. I hela landet har andelen 0–17-åringar som placerats utanför hemmet ökat något under de senaste åren. I Kyrkslätt har man 2021 varit tvungen att byta flera platser för vård utom hemmet för unga från barnskyddsanstalt till anstalt på krävande specialnivå. Dessutom har det förekommit perioder för särskild omsorg. Det här har höjt kostnaderna för vård utom hemmet. Det syns att barn och unga visar allvarigare symtom. Antalet unga inom eftervården har ökat med anledning av att rätten till eftervård förlängts från och med 1.1.2020 till 25 år. Det finns flera orsaker till att barn och unga placeras utanför hemmet, bl.a. följande:

- ungas användning av rusmedel, särskilt användningen av cannabis har ökat bland unga. Enligt statistiken har användningen av rusmedel bland unga i pubertetsåldern minskat i allmänhet, men samtidigt har det skett en förändring i polariseringen av användning av rusmedel. Det finns

alltså fler unga som inte alls använder rusmedel och användningsmängderna har å andra sidan ökat bland de som använder rusmedel. Brådskanande placering är ett sätt för socialarbetet att ingripa i ungas rusmedelsanvändning.

- ungas våldsamma uppförande
- svag tillgång till psykiatriska tjänster. Avsaknaden av diagnoser har en inverkan på om barnen får hjälp i rätt tid. Man har strävat efter att inverka på ökandet av antalet remisser till barnpsykiatrin genom ett mångprofessionellt serviceteam vars centrala mål är att förbättra tillgången på mentalvårdstjänster och stöd för barn och unga på basnivå i samarbete med olika aktörer.

Under åren 2021–2022 inleddes arbete enligt den nationella Ankarverksamheten. Ankarverksamheten inriktas i ett tidigt skede på att främja de ungas välbefinnande och förebygga brott. Arbetet utförs i ett mångprofessionellt team som består av experter från polisen, social-, hälso- och ungdomssektorn. Under år 2021 gjorde man branschövergripande samarbete i fråga om det ökade våldsamma beteendet bland unga: arbetsgruppen har samlats regelbundet, och socialarbetaren och socialhandledaren i teamet för första bedömning inom familjesocialarbetet har arbetat familjevis med unga som uppvisar symptom genom rusmedel och brott samt också områdesvis tillsammans med andra aktörer. 15.3.2022 ingicks ett officiellt avtal om Ankarverksamhet mellan Västra Nylands polis och Kyrksläotts kommun på basis av samarbetet året innan. Därefter har styrgruppen för Ankarverksamheten hållit ett inledande möte 6.4.2022, där man har gjort upp preliminära planer och en processbeskrivning av Ankarverksamheten i Kyrkslätt. I Västra Nylands välfärdsområde fortsätter man verksamheten på basis av dessa planer.

Småbarnspedagogik som främjare av barnens välmående och förebyggare av utslagning

Enligt forskning inverkar högklassig småbarnspedagogik positivt på barnets uppväxt, utveckling och inläring. Småbarnspedagogik jämnar ut inläringsskillnaderna för barn med olika hembakgrunder och förstärker så här jämlikheten i utbildningshänseende och förebygger utslagning. I Kyrkslätt har graden för deltagande i småbarnspedagogiken ökat årligen med undantag för coronapandemitiden. Man har gått in för att öka den privata småbarnspedagogikens andel i kommunens produktion av småbarnspedagogik i enlighet med målet som kommunfullmäktige satt upp. Målet är att den privata serviceproduktionens andel av hela serviceproduktionen inom småbarnspedagogiken uppgår till 25–27 %. För att öka likabehandlingen av kommuninvånarna togs en servicesedel i bruk inom kommunen fr.o.m. 1.8.2018. Med hjälp servicesedeln kan ett barn söka sig också till ett privat närdaghem och där få det stöd som behövs för tillväxt och inläring.

Stödet för utveckling och inläring som småbarnspedagogiken erbjuder är en del av en kvalitativt god småbarnspedagogisk verksamhet och ägnat alla barn som behöver det. Inom småbarnspedagogiken identifieras barnets behov av stöd, och ändamålsenligt stöd organiseras när behov uppkommit, vid behov i form av mångprofessionellt samarbete. Med tillräckligt tidigt stöd och med rätt inriktning kan man främja barnets utveckling, inläring och välmående. Samtidigt kan man förebygga att barnets problem hopar sig eller blir större och mångformigare. Småbarnspedagogiken genomförs enligt inklusionsprincipen.

Utgångspunkten för ordnandet av stöd är barnets styrkor och behov med anknytning till inläring och utveckling. Stödet för utveckling och inläring bygger på att man svarar på barnets individuella behov samt på samhälleliga lösningar och lösningar som har att göra med inläringsmiljöer. De som arbetar inom småbarnspedagogiken samarbetar med speciallärare inom småbarnspedagogik, psykologer och kuratorer inom småbarnspedagogik och rådgivningens hälsovårdare samt med rehabiliteringstjänsterna för barn (ergoterapeut, talterapeut och fysioterapeut).

I Kyrkslätt är de tvåspråkiga invånarparkerna en del av de tidiga tjänsterna i rätt tid och tjänsterna med låg tröskel som småbarnsfamiljer kan ta del av med sina barn. I invånarparken erbjuder man gratis måltider under skolornas lovtider till barn under 16 år i invånarparkernas kundfamiljer.

Coronapandemins inverkan på småbarnspedagogiken

Tjänster inom småbarnspedagogik erbjöds under hela coronapandemin. Barnens långvariga frånvaro i småbarnspedagogiken ökade dock och särskilt inläringen av finska för barn med olika språk- och kulturbakgrunder blev långsammare. Frånvaron från småbarnspedagogiken förorsakade underskott i inläringen och den språkliga utvecklingen och ökade behovet av stöd. Den öppna småbarnspedagogiken (invånarparker, klubbar) var också stängda, då barnens stödbehov blev utan uppmärksamhet.

Med statligt Covid19-specialunderstöd anställdes två kuratorer inom småbarnspedagogik för att jämna ut konsekvenserna av undantagstillståndet på grund av coronasituationen. Deras arbetsinsats riktades särskilt på barnfamiljer, personalen och även familjer som upplevde att de behöver hjälp i den exceptionella situationen. Detta starka sociala stöd hjälpte barnen att bearbeta och lindra sin oro, rädsla och osäkerhet.

Målet för Covid19-understödet var att främja barnets utveckling, lärande och välmående samt förverkligande av uppväxt och lärande enligt lagen om småbarnspedagogik och grunderna för planen för småbarnspedagogik. Tack vare statsunderstödet blev det också möjligt att anställa en lärare inom småbarnspedagogik (miljöpedagogik). Utgångspunkten för lärarens arbete var att genom miljöfostern och naturpedagogik stödja förverkligande av barnens generella välbefinnande och helhetsskapande småbarnspedagogik i olika verksamhetsmiljöer och att erbjuda barnen framgångar och upplevelser i en naturmiljö.

Med stöd av Covid21-specialunderstödet jämnade man fortfarande ut konsekvenserna undantagsförhållandena förorsakat barnen och deras vardag. Ett särskilt mål var att säkerställa förutsättningarna för småbarnspedagogiken och att stödja lärandet, utvecklingen och välmåendet hos barn i en svagare ställning, barn med främmande modersmål, barn som behöver särskilt stöd samt barn med invandrarbakgrund. Med statsfinansiering möjliggjorde man tilläggsresurser för lärare inom småbarnspedagogik.

Tilläggsresursernas uppgift var att utveckla arbetsmodeller med hjälp av vilka ett barn med främmande modersmål eller ett barn i behov av särskilt stöd kan uppleva delaktighet och påverka gruppens verksamhet. Barnet erbjuds möjlighet att uttrycka sig själv och bli hörd t.ex. via olika konstformer, olika miljöer som stöder tillväxt och lärande, med hjälp av verkstäder som stöder delaktighet. Genom projektet förstärker man den pedagogiska verksamhetens helhet och en ny verksamhetskultur inom småbarnspedagogiken, som förebygger barnens eventuella stödbehov och ger den småbarnspedagogiska personalen bättre förutsättningar att utföra högklassig, förenhetligande småbarnspedagogik.

1.3 Barn och unga i skolåldern

”Varje barn har rätt till en obruten, sund och balanserad uppväxt och utveckling. Föräldrar, politiska beslutsfattare, servicesystem och de som arbetar inom dessa är skyldiga att säkerställa att denna rättighet även tillgodoses i verkligheten. Vuxna är fullkomligt kapabla till detta om viljan är tillräckligt stark. Ingen institution kan ensam trygga en fridfull uppväxt för barn. Men genom samarbete är det utan vidare möjligt att säkerställa att varje barn kan nå sin fulla potential. Vuxna måste dock först inse att obrutna och fungerande vägar för uppväxt och lärande skapas tillsammans med barn och unga.”

Publikationen *Barnets tid. Arbetet för en nationell barnstrategi 2040* (Statsrådet 2019)

I den tväradministrativa styrgruppen i statsrådets rapport (2019) *Barnets tid. Arbetet för en nationell barnstrategi 2040* (länk till publikationen: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161560>) identifierades delområdena inom välbefinnande med hjälp av forskning och erfarenhetsexpertis och med utgångspunkt i barnets, ungas och familjers framtida välbefinnande och lärande, delaktighet och säkerhet samt mänskliga relationer och hälsa. I rapporten presenteras visionen *Barnets tid*, och de mål som utstakats i den, med hjälp av vilka man kan nå ett barn- och familjevänligt samhälle 2040. I rapporten går man igenom åtgärder för att förverkliga visionen, vilka är administration och beslutsfattande som baserar sig på barnets rättigheter och kännedom, en barn- och familjevänlig verksamhetskultur samt högklassig interaktion. Grunden för välbefinnande är människans grundbehov (bl.a. ett tryggt liv och en trygg livsmiljö, strävan efter att samarbeta med sina gelikar och behovet att fatta beslut om sitt eget liv). På basis av det har man i publikationen kommit fram till fem centrala temaområden: mänskliga relationer, lärande, trygghet, hälsa och delaktighet.

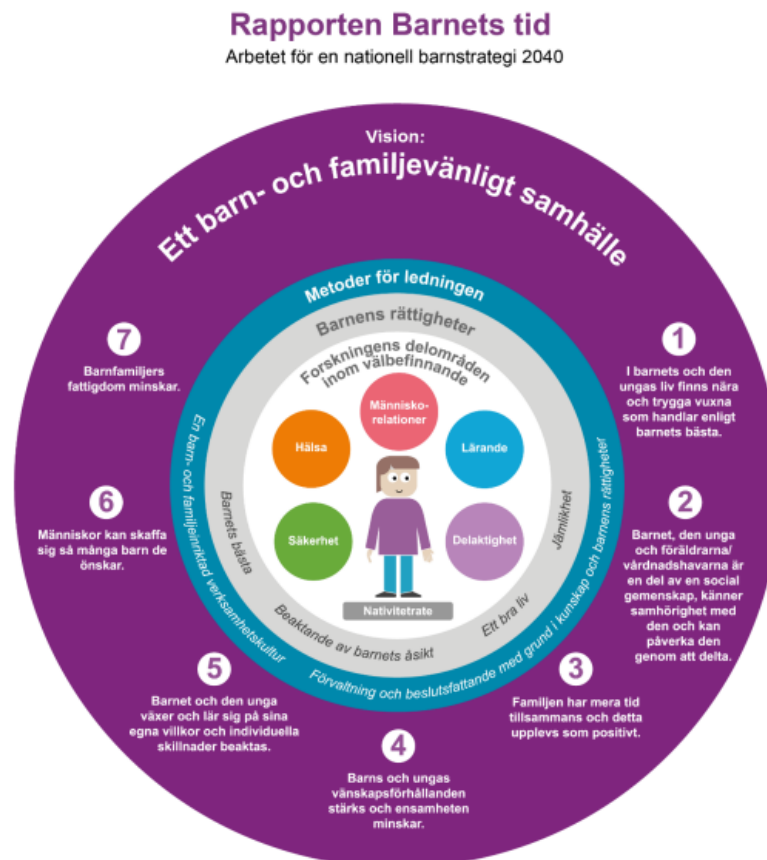

Bild 17. *Barnets tid. Arbetet för en nationell barnstrategi 2040.*

Skolhälsoenkäten som en mätare av välmående

Institutet för hälsa och välfärd (THL) samlar genom en elektronisk enkät uppgifter om barns och ungas levnadsförhållanden, skolförhållanden, upplevt hälsotillstånd och skol- och studenthälsovården. Skolhälsoenkäten genomförs vartannat år. Uppgifter har samlats in i årskurserna 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen sedan år 1999 och i yrkesläroanstalterna sedan år 2008. Barnen som går i årskurserna 4 och 5 och deras vårdnadshavare har deltagit sedan år 2017. Vårdnadshavarna till eleverna i årskurserna 4 och 5 inom den grundläggande utbildningen har besvarat enkäten åren 2017 och 2019.

Undersökningen ger mångsidigt och högklassigt uppföljningsmaterial om barn och unga med 250 olika indikatorer inom följande sju delområden:

- välmående, delaktighet och fritid
- hälsa och funktionsförmåga
- levnadsvanor
- skolgång och studier
- familj och levnadsförhållanden
- trygghet i uppväxtmiljön
- tjänster och tillgång till hjälp

I Kyrksläotts kommunvisa resultat har ur **resultaten i den senaste enkäten Hälsa i skolan 2021** i första hand lyfts fram de indikatorer som varit framme i nationell media och som väckt allmän diskussion och oro:

- ensamhet
- sexuellt ofredande och våld
- flickors ångest, problem med den mentala hälsan
- familjens ekonomiska problem
- mobbning
- pojkarnas rökning
- gymnasieelevernas rusmedelsanvändning

Alla dessa trender syns också i resultaten som gäller barn och unga i Kyrkslätt, men i synnerhet ser man att flickorna inom gymnasieutbildningen mår dåligt. Då man granskar resultaten för gymnasiet är det bra att observera att resultaten inte berättar enbart om ungdomarnas situation i Kyrkslätt, eftersom ungefär en fjärdedel av gymnasieeleverna kommer från grannkommunerna.

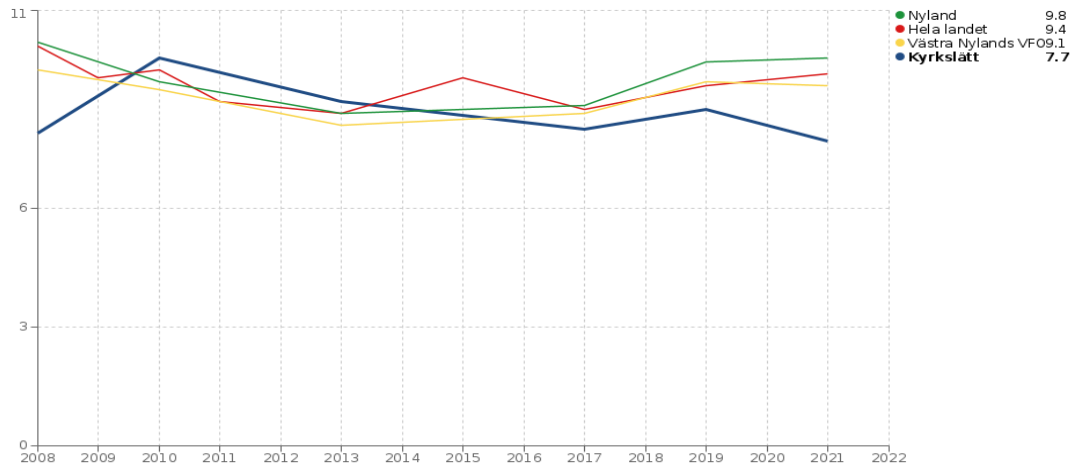

Bild 18. Inga nära vänner, % av eleverna i årskurs 8 och 9.

I skolhälsoenkäten 2021 meddelade 7,7 % av eleverna i årskurserna 8 och 9 i Kyrkslätt att de inte har någon nära vän (9,4 % i hela landet). 10,1 % av första och andra årets studerande i gymnasiet berättade att de saknade en nära vän (8 % i hela landet).

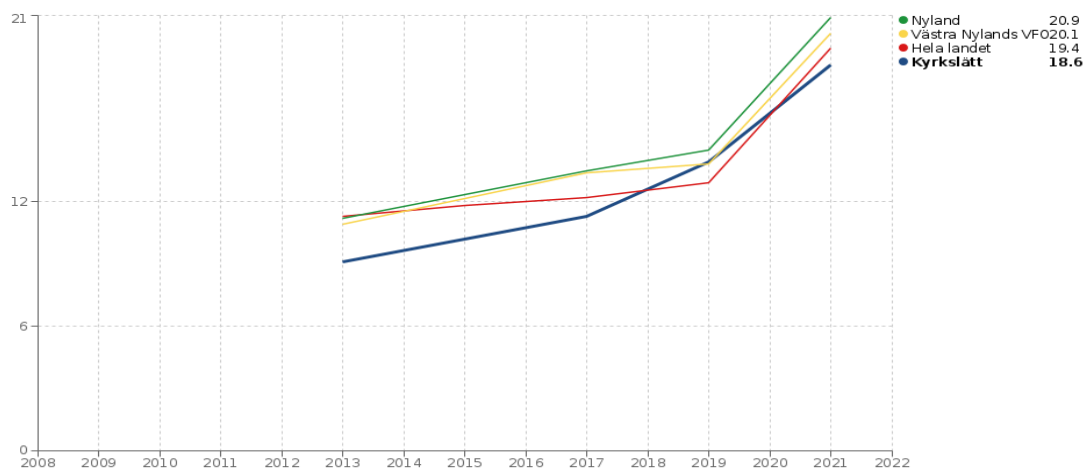

Bild 19. Måttlig eller svår ångest, % av eleverna i årskurs 8 och 9.

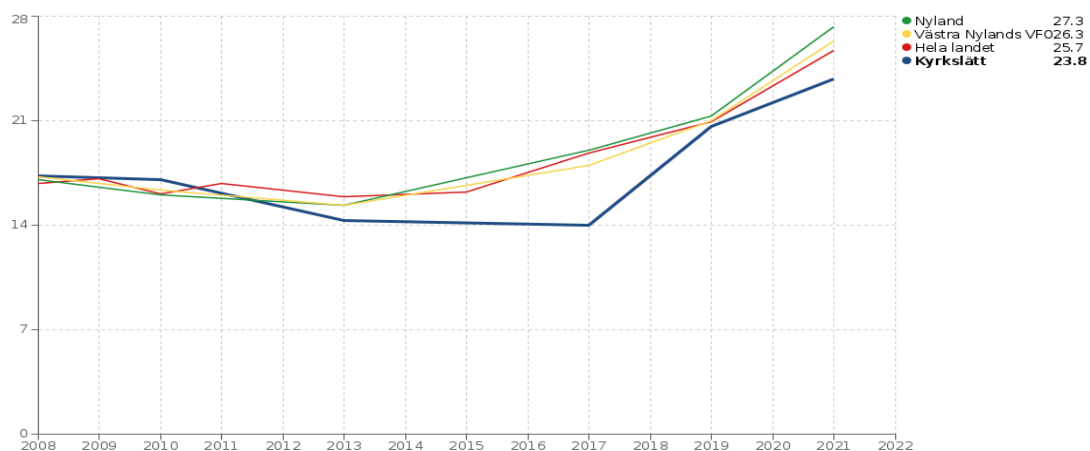

Bild 20. Medelmåttigt eller dåligt hälsotillstånd, % av eleverna i årskurs 8 och 9.

Nästan en femtedel av eleverna i årskurserna 8 och 9 i hela landet och Kyrkslätt berättade att de har medelsvår eller svår ångest. Över en tredjedel upplevde att hälsotillståndet var medelmåttigt eller dåligt.

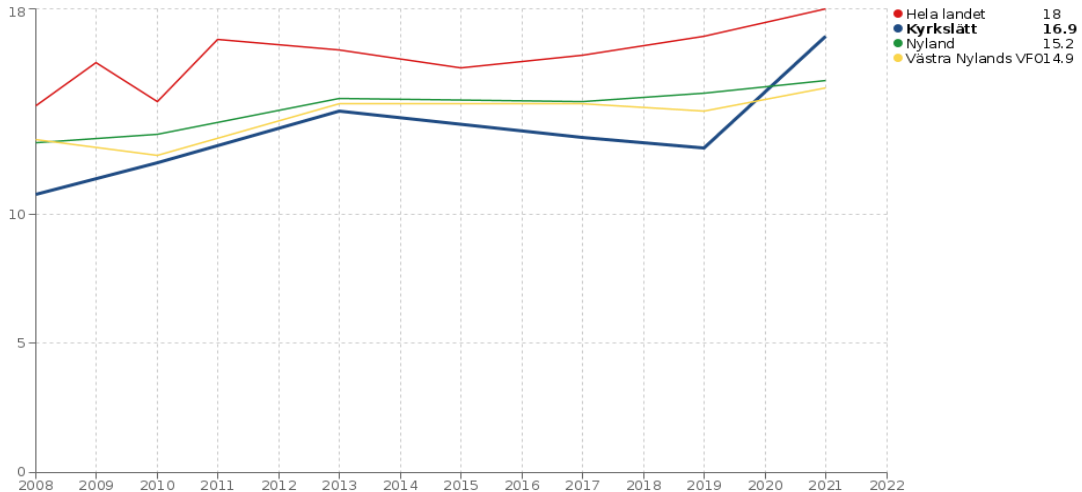

Bild 21. Övervikt, % av eleverna i årskurs 8 och 9

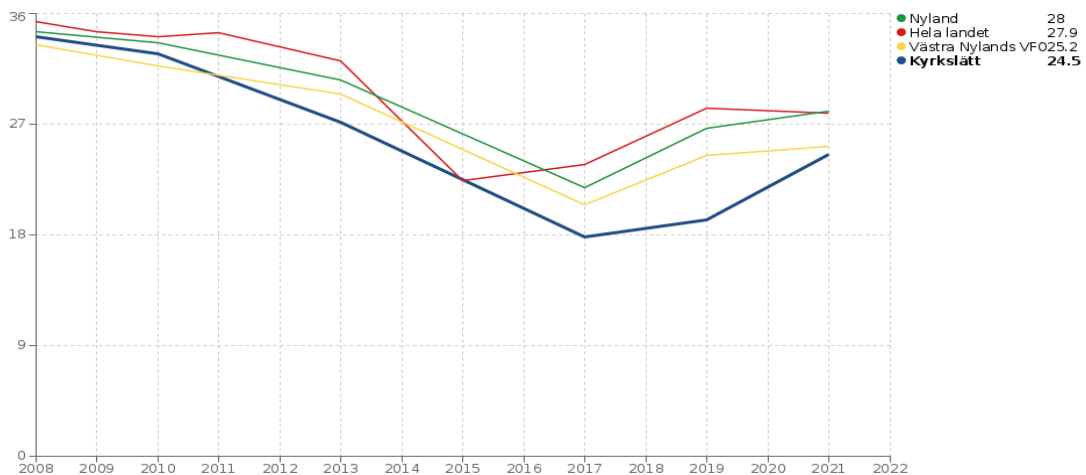

Bild 22. Utövar motion som ger andfåddhet högst en timme per vecka under fritiden, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Under de senaste åren har andelen överviktiga elever i årskurserna 8 och 9 ökat i hela landet. I hela landet var 18,0 % av eleverna i årskurserna 8 och 9 överviktiga, i Kyrkslätt 16,9 % och i Nyland 15,2 % år 2021. Andelen elever i årskurserna 8 och 9 som utövar motion som ger andfåddhet (högst en timme i veckan) har ökat de senaste åren i Kyrkslätt och Nyland, men har sjunkit något i hela landet.

Enligt skolhälsoenkäten 2021 är en stor del av barnen nöjda med sitt liv och gillar att gå i skola. Belåtenheten i Kyrkslätt motsvarar den nationella nivån. De yngre eleverna är nöjdare än de äldre och pojkarna nöjdare än flickorna. Yrkesskoleeleverna är nöjdare än gymnasisterna. Belåtenheten med livet har minskat 2021 jämfört med 2019.

Ytterligare information om skolhälsoenkäten som utfördes av Institutet för hälsa och välfärd (THL), länk: <https://thl.fi/sv/web/thlfi-sv/forskning-och-expertarbete/befolkningsundersokningar/enkaten-halsa-i-skolan>

Man har på basis av enkäten gjort en åtgärdsplan för att ingripa i missförhållandena:

- Den som deltar i undervisning har rätt till en trygg studiemiljö. Detta förutsätter utveckling av arbetet mot rusmedel i skolgemenskapen. Målet är att i ett så tidigt skede som möjligt identifiera barn eller unga som råkat i svårigheter med rusmedel och ingripa på ett ändamålsenligt sätt i hans/hennes livssituation.
- I skolan behandlas hälsomässiga och sociala verkningar av användningen av rusmedel och tobaksprodukter samt uppkomsten och inverkan av beroende som en del av den normala undervisningen. Dessutom ordnas separat rusmedelsupplysning. En allmän attitydpåverkan samt metoder som syftar till stärkande av självkänslan och livskontrollen är centrala metoder för att förebygga användningen av rusmedel. Vid föräldramöten/eventemang avsedda för hela familjen ges aktuell information om rusmedelsärenden och man stärker föräldraskapet för att utveckla de ungas förmåga till livskontroll.
- Man ingriper alltid i under 18-åringars rusmedelsanvändning. Man har gjort upp en rusmedelsstrategi i kommunen. Personalen i skolorna och inom elevhälsan utbildas i att identifiera rusmedelsanvändning och i att ta saken på tal.
- Man ingriper i okända personers vistelse i skolan eller på dess område under arbetsdagen. Man följer upp och ingriper omedelbart i elevers frånvaro. Oförklarade frånvarogångar, försämrad skolframgång samt förändringar i uppförande och yttre utseende (likgiltighet, passivitet eller ökad aktivitet, humörsvängningar, trötthet, nervositet) kan bero på användning av rusmedel.
- Ju tidigare man ingriper i rusmedelsanvändning, desto större är chansen att inverka och förebygga att den onda cirkeln förvärras. Alltid då misstanke eller oro väcks hänvisas eleven till hälsovårdaren eller tar man upp saken i elevhälsogruppen, där man planerar fortsatta åtgärder. Man tar kontakt med föräldrarna och vid behov med andra aktörer i nätverket. Ett öppet och förtroendefullt samarbete med hemmen i rusmedelssituationer är viktigt. Vid behov ordnas nätverksmöten och barnet eller den unga hänvisas till ändamålsenlig vård.

I syfte att förebygga användningen av rusmedel skulle alla skolor uppdatera sina planer för rusmedelsfostran hösten 2019. Ungdomars droganvändning har beskrivits närmare med indikatorer i stycke 1.4. I kommunen har man gjort upp en gemensam processbeskrivning för ingripande i droganvändning:

Utbildningstjänsterna samarbetar med kommunens tjänster för förebyggande rusmedelsarbete:

1. Lektioner i rusmedelsfostran för eleverna i årskurs 8.
2. Förankring i må bra-dagen för årskurserna 7–9
3. Riktad rusmedelsfostran för en viss ungdomsgrupp (idrottslag) eller en liten grupp elever från en viss skola kring ett visst tema
4. Utbildning för personalen om aktuella fenomen, att förstå dem och ta dem till tals (t.ex. cannabis)
5. Kyrksläotts mental- och missbrukarvårdstjänsters förebyggande rusmedelsarbete riktar sig under följande tvåårsperiod i synnerhet till läroinrättningarna med andra stadiets utbildning.

6. Mental- och missbrukarvårdstjänsterna är medvetna om att man mår dåligt och att rusmedelsanvändningen ökat inom andra stadiet.
7. Man planerar implementera planen i Omnias verksamhetsställe i Kyrkslätt, Porkkalan lukio och Kyrksläotts gymnasium (lektioner i hälsokunskap med rusmedelsinlägg)
8. I samband med förankringen en öppen möjlighet för unga att reservera diskussionstid i skolans lokaler
9. Om det finns behov och engagerade deltagare är det möjligt att skolvis ordna gruppverksamhet som dras av mental- och missbrukarvårdstjänsterna

Coronapandemins konsekvenser i skolor och undervisning

De avvikande förhållandena och förändringarna i skolarbetet och ordnandet av undervisning på grund av coronapandemin har utöver övriga samhälleliga inverkningsoraker orsakat elever och studerande inlärningsbrist, sociala problem och utmaningar med känslolivet. Pandemin har medfört många obligatoriska förändringar i skolarbetet samt i vardagen för familjerna och skolans undervisningspersonal. Man har varit tvungen att anpassa sig till dessa ändringar. Det har förekommit ett stort behov av stöd hos elever med särskilt behov av stöd men också hos ett stort antal elever inom den allmänna undervisningen, vilket påverkar hur eleverna klarar av skolarbetet. Minskningen av den psykiska orken i hemsituationer har påverkat vårdnadshavarnas möjlighet att vara som stöd för barnets skolarbete, vilket i sin tur har medfört att man i skolan har utfört mycket arbete för att det stöd som varje elev behöver ska genomföras så väl som möjligt. Konsekvensen har också lett till att man allt mer gjort nätverkssamarbete för att sköta barnens angelägenheter. Både elevernas och personalens belastning har ökat av att direktiven som gäller olika aspekter på coronan ständigt ändras.

Statliga specialunderstöd till förskolepedagogiken och den grundläggande utbildningen för att jämna ut följderna av de undantagsförhållanden som coronaviruset orsakar samt för åtgärder som främjar jämlikheten inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen och för utveckling av kvaliteten används för att jämna ut konsekvenserna för eleverna och studerandena av den exceptionella tiden och de exceptionella undervisningsarrangemangen på grund av den utdragna coronavirusepidemin och för att åtgärda elevers brister i lärande samt för att tillgodose extra behov av annat stöd. Med specialbidragen anställs resurslärare och skolgångshandledare, de används för att ge tilläggsresurstimmar och stödundervisning, ökning av undervisning i finska som andra språk och för läxparkverksamhet.

Barnen i klasser med specialundervisning har haft särskilt stora utmaningar i sin skolgång. Under de kommande åren ska man fästa särskild uppmärksamhet vid och satsa resurser på stödande av elever som riskeras av utslagning och på utjämnandet av inlärningskunskaper samt på att förbinda eleverna till sin skolgemenskap.

Projektet för skolungdomsarbete och projektet för engagerande arbete i skolgemenskapen

Med hjälp av separata projekt (projektet för skolungdomsarbete och projektet för engagerande arbete i skolgemenskapen) har man dessutom haft möjlighet att få nya slags anställda till enhetsskolorna för att stöda elever i deras vardag, lyssna på ungdomar och förebygga frånvaro och utslagning. Skolungdomsarbetarna och skoltränarna har fått positiv respons på sin verksamhet.

Projektet Koulunuorisotyö (skolungdomsarbete)

Projektet Kaikki kimpassa skolessa – Koulunuorisotyötä Kirkkonummella fick 120 000 € i statsbidrag av regionförvaltningsverket i slutet av år 2020. Med bidraget anställde kommunen tre skolungdomsarbetare för ett år. Skolungdomsarbetarna arbetar i skolorna som pedagogiska kompanjoner till undervisningspersonalen och som en fast del av skolans arbetsgemenskap. Syftet med skolungdomsarbetet är att fostra till gemenskap och delaktighet, att förebygga mobbning och att förbättra skoltrivseln genom

att utnyttja ungdomsarbetets metoder. Skolungdomsarbetarna verkar i Jokirinteen koulu, Papinmäen koulu, Nissnikun koulu, Veikkolan koulu, Winellska skolan samt i Porkkalan lukio och Kyrksläotts gymnasium. Responsen på skolungdomsarbetet har varit enbart positiv.

Skolungdomsarbetet fortsätts år 2022 med ungdomstjänsternas egen finansiering.

Projektet för engagerande arbete i skolgemenskapen

Barns och ungas engagemang i skolan stärks. Vi utvecklar skoltränarmodellen och använder modellen för omedelbart ingripande vid skolfrånvaro. Förebyggande av skolavhopp med stöd av samfund och individerna. Tidigt ingripande i avhopp och utslagning. Stärker samarbetet med vårdnadshavarna, familjesocialarbetet och barnskyddet. Varje skoldag är viktig för det enskilda barnet och den enskilda unga. Frånvaron bland eleverna inom den grundläggande utbildningen har ökat på senare tid. Därför deltar vi i utvecklingen av en modell för engagerande arbete i skolgemenskapen som koordineras av undervisnings- och kulturministeriet. Målet med modellen är:

- stöda elevernas engagemang i skolgången och förebygga skolfrånvaron
- minska de negativa följderna av frånvaro och stöda elever som riskerar bli utslagna
- utveckla praxis som förenhetligar uppföljning och statistikföring av frånvaro

Syftet med projektet är att minska och förebygga skolfrånvaro och skapa en positiv verksamhetskultur för att främja välmående och se till att studierna inom den grundläggande utbildningen framskrider. Målen och åtgärderna riktas till eleverna i årskurserna 5–9. I arbetet främjar man kraftigt modellen för förbindande arbete i skolorna.

Den anställdas förebyggande arbetssätt identifierar de tidiga tecknen på skolgångens utmaningar. Personens uppgift är att för sin del se till att rikta åtgärder till att främja elevens studier.

I projektet för förbindande skolarbete har skoltränare anställts i enhetsskolorna.

Elefvården som stöd för elever och studerande

Elefvårdens tjänster omfattar psykolog- och kuratorstjänster och skol- och studenthälsovård. Skolpsykologernas, skolkuratorernas, skolhälsovårdarnas och studenthälsovårdens sakkunniguppgifter hänför sig till både individen, gemenskapen och samarbetet. Servicen erbjuds elever och studerande så att den är lättillgänglig. Elevhälsans tjänster fördelas mellan serviceområdet för bildning och fritid och serviceområdet för vård och omsorg. Bildningsväsendet ansvarar för psykolog- och kuratorstjänsterna inom **förskoleundervisning**, grundläggande utbildning och gymnasieutbildning. Serviceområdet för vård och omsorg ansvarar för elev- och studerandehälsovårdens tjänster i anslutning till elevhälsan. Tjänsterna produceras i första hand som kommunens egen serviceproduktion. Kommunens egen serviceproduktion kompletteras vid behov med köpta tjänster. Tjänsterna genomförs som sektorsövergripande planmässigt samarbete mellan utbildningsväsendet och social- och hälsovårdssektorn samt studerandena och deras vårdnadshavare och vid behov andra samarbetspartner. År 2021 var 784 personer kund hos psykologerna och 759 hos kuratorerna inom den grundläggande utbildningens och andra stadiets elevvård.

Med elevhälsa avses främjande och upprätthållande av god inlärning, god fysisk och psykisk hälsa och socialt välbefinnande samt verksamhet som ökar förutsättningarna för dessa inom skolsamfundet. Elevhälsan genomförs i första hand som samhällelig elevhälsa som är förebyggande och som stöder hela skolsamfundet. Utöver detta har eleven lagstadgad rätt till individriktad elevhälsa.

Elevvården anknyter nära till skolans fostrings- och undervisningsuppdrag. Centralt i elevvården är det sektorsövergripande samarbetet. Centrala värden inom elevvårdsarbetet är: barns och ungas delaktighet, social gemenskap, tidigt stöd, servicens jämlikhet och kvalitet och sektorsövergripande samarbete. Arbetet präglas av tillit, ett respektfullt förhållningssätt till eleven och vårdnadshavaren samt av att deras delaktighet stöds.

Elev- och studerandevårdens arbete bedöms året om i styrgruppen för elevhälsa på kommunnivå.

Utveckling av nepsy-servicestigen i Kyrkslätt

Utöver de finska skolornas egna smågrupper finns det centraliserade smågrupper i Heikkilän koulu, Kirkkoharjun koulu och Papinmäen koulu där man ordnar inläring för elever som behöver starkt särskilt stöd. I Winellska skolan fungerar fyra centraliserade smågrupper. Målet är att alltid rehabilitera barn på så sätt att de åtminstone delvis ska kunna integreras i inlärningsgrupper inom den allmänna undervisningen, men vid behov kan de också alltid studera i smågrupper. Mera yrkespersonal som fyller behörighetskraven behövs fortfarande.

Man har gått in för att satsa på att i ett så tidigt skede som möjligt hjälpa barn och unga som behöver starkt särskilt stöd och förebygga deras problem. Mångprofessionellt och tväradministrativt samarbete är nödvändigt för att så snabbt som möjligt ta tag i orsakerna som ligger bakom olika saker. På nationell nivå pågår projekt i samband med vilka det är möjligt att börja utveckla det samarbetet i vardagen i olika aktörssammansättningar.

Antalet elever med nepsy-utmaningar och behovet av stöd ökar hela tiden. Eftersom behovet av stöd är mycket individuellt för varje person på det neuropsykiatriska spektret och utmaningarna med att fungera i grupp kan vara verkligen stora, klarar de mångsidiga undervisningsgrupperna inom allmän undervisning eller specialundervisning i skolorna inte av att i tillräckligt hög grad svara mot behovet av stöd. Så hamnar man ofta i situationer där processerna med avseende på långtgående hjälp och stöd visserligen pågår men åtgärderna i vardagen i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen bara tillfälligt ger stöd och skapar belastning. För att man ska klara sig i vardagen i skolarbetet strävar man trots allt efter att hitta lösningar till situationer. Kostnaderna för dessa 'skräddarsydda' lösningar ackumuleras dock ofta i stora mängder i förhållande till det stöd man har fått av dem.

Det skulle vara en vettig investering att få professionella nepsy-aktörer på heltid i vardagen i skolornas undervisningsgrupper. Så skulle läraren kunna avancera undervisningen av gruppen enligt studieinnehållet och samtidigt skulle nepsy-barnet som medlem i gruppen få stödjande och rehabiliterande handledning. Med nepsy-tränarens stöd skulle det också vara möjligt att variera genomförandet av nepsy-barnets skoldag enligt barnets belastning. Genom att med denna struktur så tidigt som möjligt satsa på tillräckligt stöd för nepsy-barnets lärande förbättrar man elevens, hans eller hennes familjs, hela undervisningsgruppens och undervisningspersonalens livskvalitet och välbefinnande. Samtidigt görs lärarens arbete klarare. På längre sikt skulle man uppnå besparingar då man redan i ett tidigt skede hade möjlighet att förebygga den onda cirkeln med utslagning.

I kommunen finns det mycket kompetens och strukturer gällande neuropsykiatriska utmaningar. Som internt utvecklingsarbete måste man fortsätta det redan pågående arbetet som syftar till att skapa servicebeskrivningar, utveckla fungerande strukturer i arbetet i vardagen av beskrivningarna,

mångsidigt utveckla personalens kunnande och skapa verksamhetsmodeller för att säkerställa smidigt samarbete mellan de olika serviceområdena för att stödja nepsy-barnet:

- Det är viktigt att utveckla samarbetet och arbetsfördelningen mellan nepsy-tränarna. Nepsy-tränarna inom skolhälsovården ska sätta stödet till barnet och familjen i hanteringen av vardagen hemma i fokus. Syftet med nepsy-tränarna inom utbildningsväsendet är att arbeta med att stödja lärandet och vardagen i skolan. Med tanke på helheten borde man beakta tillräckliga nepsy-tränarresurser i det vardagliga skolarbetet.
- En utvecklingsidé är också ett gemensamt nepsy-team mellan serviceområdet för vård och omsorg och utbildningstjänsterna. Ett sådant skulle samla uppgifter om verksamheten och svara för utvecklingen av tjänsterna för nepsy-barn och familjer på alla delområden. Till exempel en 'Betjänande telefon' (jämför med 'Be om hjälp'-knappen) därifrån man får experthjälp i nepsy-frågor, skulle kunna vara en del av teamets verksamhet.
- Också servicestigen för nepsy-barn på autismspektret ska utvecklas som en del av nepsy-helheten. Det behövs mer kunnande om autismspektret. Sommaren 2020 inleddes två finska undervisningsgrupper för centraliserad specialundervisning i kommunen. Dessa svarar för de utmaningar som elever på autismspektret på de lägre och högre årskurserna har. Med verksamheten har man nått mycket bra resultat och gjort skolgången möjlig för flera elever på autismspektret. Det skulle ändå vara nödvändigt att också få en klass för elever på autismspektret i nybörjarundervisning samt förlänga resurslärarskapet som fungerar som tillägg till gruppen i de högre årskurserna som stöd för elever som behöver de allra mest speciella undervisningsarrangemangen.

MOVE!-mätningar

Med Move!-mätningarna utreds elevens uthållighet, styrka, snabbhet, rörlighet, balans och motoriska basfärdigheter. Dessa färdigheter behövs i skolelevnas vardag: till att promenera eller cykla skolvägen, lyfta och bära skol- och hobbyredskap, gå i trappor och röra sig på olika underlag. Utgångspunkten för Move!-mätningarna är att stöda eleverna i att ombesörja den fysiska funktionsförmågan. Mätningarna, som ingår i grunderna i läroplanen för den grundläggande utbildningen, genomförs med alla elever i årskurs 5 och 8 i den grundläggande utbildningen, och de kan utföras på ett tillämpat sätt för elever med fysiska funktionshinder. Ytterligare information om Move!-mätningarna på adressen <https://www.oph.fi/sv/move>.

Move!-mättningsresultaten berättar hur det står till med barn och ungas (årskurserna 5 och 8) fysiska funktionsförmåga på kommunnivå. Resultatrapporten kan till exempel utnyttjas vid uppföljningen av välbefinnande och hälsotillstånd och inom planeringen av mångprofessionellt samarbete. Konkreta ställen där resultaten kan utnyttjas är bl.a. kommunens välfärdsberättelse och uppföljningen av strategier.

Resultaten från Move!-mätningarna bland barnen och ungdomarna i årskurserna 5 och 8 i Kyrkslätt varierar inom de olika delområdena där funktionsförmågan mätts jämfört med det nationella genomsnittet och resultaten från tidigare år. Som sammanfattning kan konstateras att Kyrkslättselevnas prestationer inom delområdena som gäller styrka, snabbhet och rörlighetsfärdigheter var lite bättre än medelnivån i landet i genomsnitt. Inom delområdena som gäller rörlighet fanns det en liten skillnad mellan könen i förhållande till det nationella resultatet, och resultaten varierade på båda sidor av det nationella resultatet. Rörligheten är antingen lite bättre eller sämre än resultatets genomsnitt.

Utvidgning av läroplikten

Läropliktslagen trädde i kraft 1.8.2021, och som följd utvidgades läroplikten till 18-åringar, och andra stadiets studier blev avgiftsfria för de unga som omfattas av den utvidgade läroplikten.

Det primära målet med reformen är att höja utbildnings- och kompetensnivån. Ett ytterligare mål är att öka jämlikheten i utbildningen och ge alla unga lika möjligheter att utbilda sig enligt sina förhållanden. Finland har klarat sig utmärkt i internationella jämförelser av den grundläggande utbildningen, men ojämlikheten och skillnaderna i inlärning ökar. Genom att utvidga läroplikten och stärka avgiftsfriheten inom den anknyttande utbildningen på andra stadiet samt studiehandledningen och stödet för inlärning strävar man efter att ge alla unga lika möjligheter att avlägga examen på andra stadiet och få behövligt stöd för studierna oberoende av till exempel familjens ekonomiska situation. Läroböcker och annat material samt de arbetsredskap, arbetskläder och arbetsmaterial som behövs i undervisningen är avgiftsfria för studeranden. Undervisningen och den dagliga måltiden är redan avgiftsfria i utbildning på andra stadiet.

Dessutom har reformen en vidare samhällslig betydelse. I Finland råder ett starkt samband mellan samhällsengagemang och individens utbildningsnivå. Sambandet är särskilt starkt mellan utbildning och engagemang i arbetslivet. En höjning av utbildningsnivån och sysselsättningsgraden har betydelse för välbefinnandet i vidare bemärkelse.

Styrning och tillsyn

Utöver höjningen av läropliktsåldern föreskrivs det i den nya läropliktslagen bland annat om skyldighet för dem som avslutar den grundläggande utbildningen att söka sig till utbildning på andra stadiet. Den som ordnar grundläggande utbildning är skyldig att styra och övervaka att eleverna söker in till utbildning på andra stadiet. En elev som behöver stöd för att ansöka till fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen har rätt att utöver studiehandledning få intensifierad personlig elevhandledning enligt sina behov i årskurserna 8 och 9. I handledningen ska tyngdpunkten ligga på att utveckla elevens färdigheter för fortsatta studier samt att vägleda eleven till fortsatta studier som är lämpliga för hen.

I den intensifierade personliga elevhandledningen ska eleven få personlig och övrig elevhandledning och för eleven ska utarbetas en individuell plan för fortsatta studier. I den individuella planen för fortsatta studier ska man anteckna elevens styrkor och mål med anknytning till övergången till studier efter den grundläggande utbildningen. Dessa ska systematiskt stärkas med hänsyn till elevens individuella utgångsläge och behov. Dessutom satsar man på samarbetet mellan skola och hem.

Kyrkslätt deltar i KUUMA-kommunernas gemensamma utvecklingsprojekt för elevhandledning åren 2021–2022 vars mål är att stärka elevhandledningen inom den grundläggande utbildningen och i övergångsskedet mellan den grundläggande utbildningen och andra stadiets utbildning. Dessutom är avsikten att stärka de högre årskursernas (7–9) personals handledningskunskaper som en del av skolornas pedagogiska verksamhet.

Handledningen inom andra stadiets utbildning stärks genom att förtäta samarbetet mellan ämnesundervisningen, grupphandledningen, specialundervisningen och studiehandledningen. Samtidigt satsar man på studerandenas individuella stöd för lärandet i olika ämnen och inom specialundervisningen och studiehandledningen. Man satsar på samarbete mellan skolan och studerandenas vårdnadshavare.

Enligt läropliktslagen har den läropliktiges hemkommun det yttersta ansvaret för att handleda och övervaka fullgörandet av läroplikten. Boendekommunen ska utreda den ungas helhetssituation och stödbehov tillsammans med den läropliktige och dennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare, hänvisa honom eller henne till utbildning eller vid behov ansöka om avbrytande av

fullgörandet av läroplikten och i sista hand anvisa läropliktiga en studieplats i den handledande utbildningen, om han eller hon inte frivilligt söker sig till utbildning på andra stadiet.

Delaktighet och förebyggande av utslagning

Skolarbetet grundar sig på att eleverna deltar och blir hörda. Man ser till att eleverna får erfarenhet av samarbete och demokratisk verksamhet i den egna undervisningsgruppen, skolan och dess näromgivning samt i olika nätverk.

Att eleverna deltar i det egna skolarbetet och planeringen av den egna gruppens verksamhet är ett naturligt sätt att stärka delaktigheten. I planeringen av mångvetenskapliga lärområden är elevernas insats viktig. Eleverna uppmuntras också att bidra till skolans gemensamma verksamhet och planeringen och utvecklingen av inlärningsmiljön. Eleverna ska ges möjlighet att delta i beredningen av läroplanen och de planer som hänför sig till den och i beredningen av skolans ordningsstadga. Eleverna deltar också i utvärderingen och utvecklingen av samarbetet.

Enligt lagen om grundläggande utbildning ska skolan ha en elevkår som består av skolans elever. Elevkårens och dess organs uppgift är att främja samarbetet mellan eleverna, deras påverkningsmöjligheter och delaktighet. Elevkåren uppmuntrar eleverna att framföra sina åsikter, verka för och påverka både egna och gemensamma ärenden. Elevkåren samt andra strukturer och verksamhetsätt som stöder delaktigheten inom skolan och kommunen erbjuder tillfällen att öva demokratiska färdigheter i praktiken.

I Kyrkslätt har man startat pilotprojekt för verksamheten *En skola baserad på barnets rättigheter*. Alla skolors elevkårer beviljas ett årligt anslag inom ramen för dispositionsplanen för undervisningsväsendets budget som elevkårerna kan använda för att öka trivseln och välmåendet i skolan. Former av genomförande av delaktighet som skolorna rapporterat:

- elevkåren och klassfullmäktige
- Grön Flagg-juryer
- rastisverksamhet
- kamratmedling
- stödelevverksamhet
- elevagenter (digiagenter), miljöagenter, matagenter, agenter för gott humör (Hyvän mielen agentit), rastmotionärer

Förverkligandet av barnets rättigheter stärks enligt Unicefs program En rättighetsbaserad skola, men på grund av att coronaepidemin dragit ut på tiden är pilotskolornas handledning av andra skolor inte ännu färdig.

I de finska skolorna har man infört utarbetade av välfärdsplaner för klasser.

Hobbyverksamheten för barn och unga

Fritidstjänsterna främjar genomförande av hobbymöjligheter för barn och unga tillsammans med tredje sektorn och kommunens andra aktörer. Kommunen har avsevärt utökat antalet avgiftsfria hobbyklubbar med låg tröskel och strävat efter att förbättra hobbyernas tillgänglighet. Fritidstjänsterna producerar de avgiftsfria klubbarna *MyHobby* och *Talent* samt ger hobbypresentationerna *HobbyHjältarna* för eleverna under skoldagen.

Hobbymöjligheter förs nära kommuninvånarna genom olika mobila tjänster och evenemang, och evenemang som ordnas på olika områden med hjälp av *Hobbybilen*. Alla funktioner utvecklas och förverkligas i samarbete med tredje sektorn och andra lokala aktörer.

1.4 Ungdomar och unga vuxna

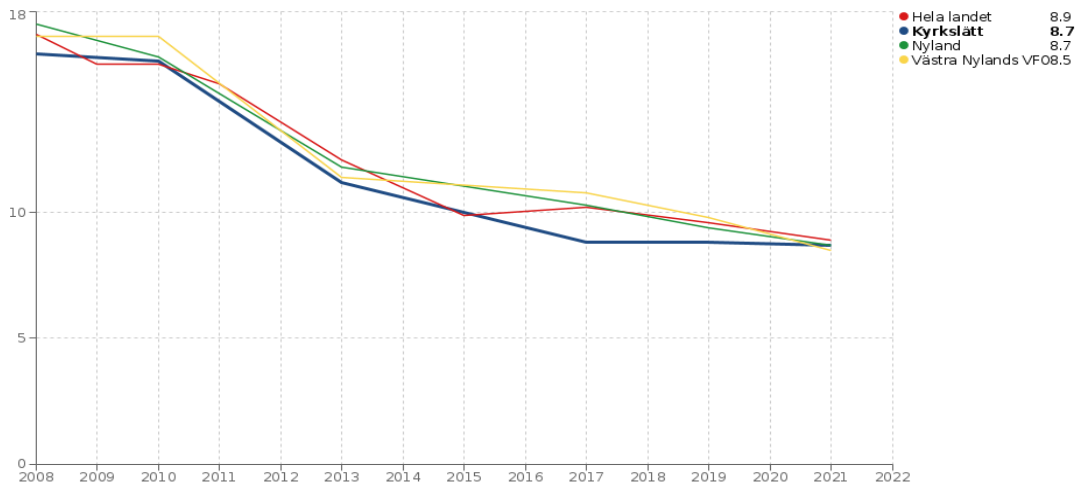

Bild 23. Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 8 och 9

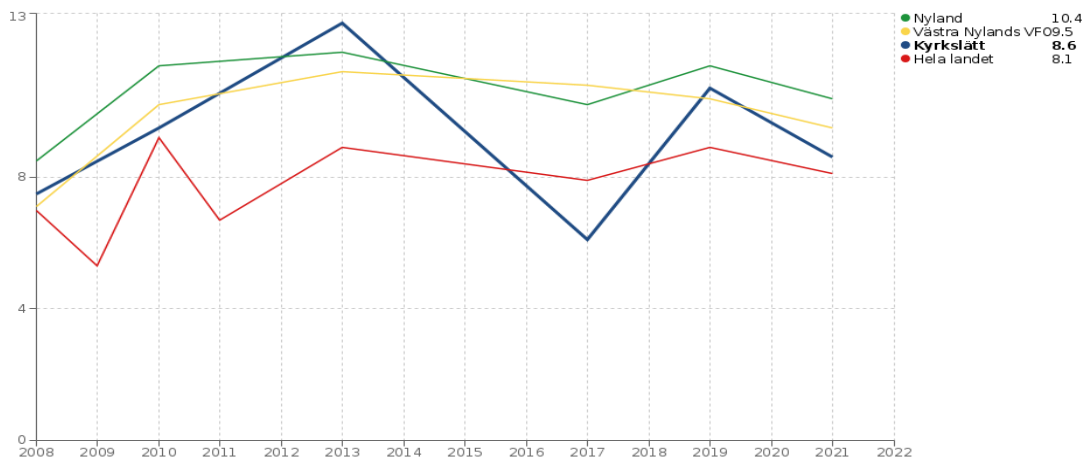

Bild 24. Prövat på olagliga droger minst en gång, % av eleverna i årskurs 8 och 9

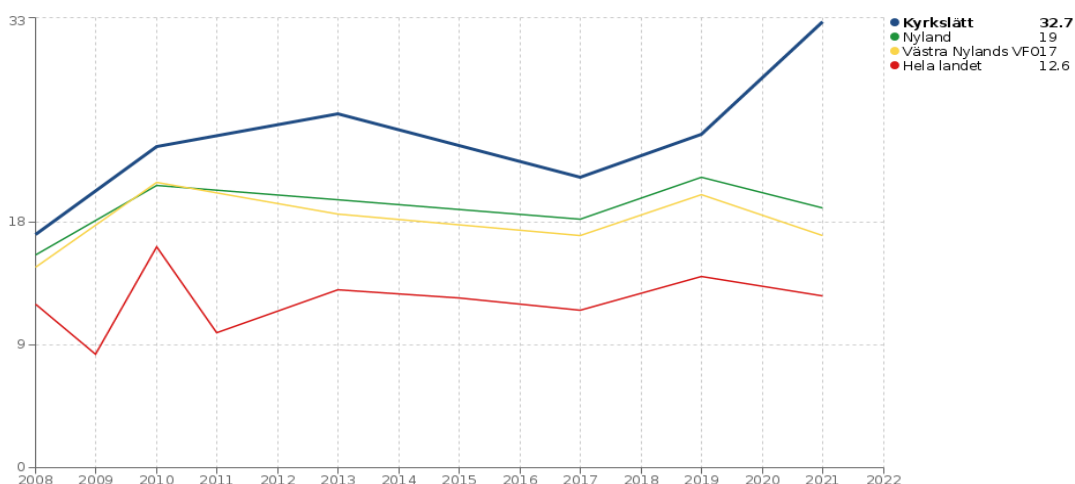

Bild 25. Prövat på olagliga droger minst en gång, % av första och andra årets studerande i gymnasiet

Drogexperimenten bland elever i årskurserna 8 och 9 har sjunkit i hela landet och Nyland fr.o.m. år 2019. År 2021 meddelade 8,1 % av eleverna i årskurserna 8 och 9 i hela landet och 10,4 % av åldersgruppen i Nyland att de prövat på olagliga droger. Drogexperimenten bland elever i åk. 8 och 9 har också minskat i Kyrkslätt. År 2021 meddelade 8,6 % av eleverna i årskurserna 8 och 9 i Kyrkslätt att de prövat olagliga droger.

I hela landet har drogexperimenten bland första och andra årets studerande i gymnasiet hållits rätt konstant. År 2021 meddelade 12,6 % av första och andra årets studerande i gymnasiet i hela landet och 19 % i Nyland att de prövat på olagliga droger. I Nyland har experimenten minskat. I Kyrkslätt har antalet experiment ökat de senaste åren. Av första och andra årets studerande i gymnasiet i Kyrkslätt har över en tredjedel (32,7 %) meddelat att de prövat på olagliga droger.

Den riksomfattande trenden med en ökande nykterhet och minskande berusningsdrickande har inte ännu nått ungdomarna i Kyrkslätt. Enligt svaren från skolhälsoenkäten som gjordes bland studerandena inom andra stadiet år 2021 är prövandet på cannabis och fortsatt användning av det mångfaldigt jämfört med de riksomfattande talen. Även alkoholanvändningen och berusningsdrickandet månatligen är högre än genomsnittet på riksnivå. Trots coronapandemin och att gränserna varit stängda har användningen av snus hållits på fjolårsnivå medan tobaksrökningen minskat något bland studerandena inom andra stadiet.

Förankringen av mental- och missbrukarvårdstjänsterna till läroinrättningarna och satsningen på tillgången till tjänster är ett av tyngdpunktsområdena för det förebyggande rusmedelsarbetet just nu och under kommande år. Arbetet som utförts på årskurserna 7–9 under tidigare år syns redan i resultaten av enkäten Hälsa i skolan: svaren av eleverna i årskurserna 7–9 i Kyrkslätt är på landets medelnivå, och inga särskilda orosmoment gällande dem träder fram.

Rätten till en trygg studiemiljö är studerandenas grundrättighet. För att uppnå det är det viktigt att fortsätta utvecklingen av arbetet mot rusmedel i skolgemenskapen. Målet är att i ett så tidigt skede som möjligt identifiera barn eller unga som råkat i svårigheter med rusmedel och ingripa på ett ändamålsenligt sätt i hans/hennes livssituation. Kyrkslätt kommun har en processmodell för unga rusmedelsanvändare och rusmedelsprövare över 16 år. Med stöd av den finns det i olika läroanstalter en högklassigt smidig och enhetlig process för att ingripa i den ungas situation.

I skolan behandlas hälsomässiga och sociala verkningar av användningen av rusmedel och tobaksprodukter samt uppkomsten och inverkan av beroende som en del av den normala undervisningen.

Dessutom ordnas separat rusmedelsfostran. En allmän attitydpåverkan samt metoder som syftar till stärkande av självkänslan och livskontrollen är centrala metoder för att förebygga användningen av rusmedel. Vid föräldramöten och evenemang avsedda för hela familjen ges aktuell information om rusmedel och anknytande fenomen, och man stärker föräldraskapet för att utveckla de ungas förmåga till livskontroll.

Man ingriper alltid i under 18-åringars rusmedelsanvändning. I Kyrkslätt har man gjort upp en strategi för mentalvårds- och missbrukartjänster. Personalen i skolorna och inom elevvården utbildas i identifiering av rusmedelsanvändning och i att ta saken på tal.

Man ingriper i okända personers vistelse i skolan eller på dess område under arbetsdagen. Man följer upp och ingriper omedelbart i elevers frånvaro. Oförklarade frånvarogångar, försämrad skolframgång samt förändringar i uppförande och yttre utseende (likgiltighet, passivitet eller ökad aktivitet, humörsvängningar, trötthet, nervositet) kan bero på användning av rusmedel.

Genom rusmedelsfostran och ingripande i ett tidigt skede i rusmedelsanvändningen öppnar sig större möjligheter att påverka ungdomarnas val och förebygga allvarigare följder av riskerna som användningen innebär. Alltid då misstanke eller oro väcks är det viktigt att eleven hänvisas till hälsovårdaren eller att man tar upp saken i elevhälsogruppen, där man planerar fortsatta åtgärder. Inbegripandet av föräldrarna och den ungas övriga nätverk är viktigt som stöd för den unga inom alla dennas livsområden för att bli av med rusmedelsanvändningen. Ett öppet och förtroendefullt samarbete med hemmen i situationer gällande rusmedelsanvändning är synnerligen viktigt. Man försöker ordna den ungas vård med hänsyn till hur allvarligt rusmedelsproblemet är.

Vem som helst kan göra en barnskyddsanmälan till socialmyndigheterna ifall man är orolig över ett barn eller en ung person. Lagen förpliktar personalen inom undervisning och elevhälsa att göra barnskyddsanmälan. Barnskyddsanmälan leder till bedömning av situationen hos barnets eller den ungas vårdnadshavare och vid behov till utredning av behovet av mer omfattande barnskydd.

I alla skolors läsårsplan ingår en elevvårdsplan där man beskriver förebyggande av användning av tobaksprodukter, alkohol och andra rusmedel och ingripande i användningen.

Navigatorn med låg tröskel och uppsökande ungdomsarbete och arbetsverkstäder som stöd för de unga

Kyrksläotts kommun fick ESF-finansiering för projektet *Navigatorn* åren 2019–2020. Huvudmål för projektet var att starta och etablera verksamhetsmodellen för Navigatorn i Kyrksläotts kommun. Verksamhetsmodellen för Navigatorn etablerades som kommunens verksamhet fr.o.m. 1.1.2021. Navigatorn, som är ett verksamhetsställe med låg tröskel som erbjuder tjänster för unga på olika språk, finns i Kyrksläotts centrum. Unga kan komma till Navigatorn för att diskutera problem som har att göra med att söka sig till utbildning och arbetsliv, samt frågor som har att göra med allmänt välmående och livskontroll. Navigatorns anställda hjälper den unga vidare och sammanställer vid behov ett nätverk av tjänster genom vilka man kan möta de utmaningar som den unga har. Navigatorns tjänster kompletteras av TE-byråns ordinarie anställda som betjänar ungdomarna i samma verksamhetsutrymme.

Ungdomstjänsterna svarar för de ungas verkstadsverksamhet, det uppsökande ungdomsarbetet och ordnandet av skolungdomsarbete. Verkstadsverksamheten för unga ska med hjälp av förberedande handledning förbättra den ungas färdigheter för att kunna komma in på en utbildning, slutföra en utbildning och komma in på den öppna arbetsmarknaden eller få tillgång till någon annan service som den unga behöver. Arbetsverkstadsverksamheten för finskspråkiga unga genomförs i samarbete

med Omnia. De unga har haft tillgång till sammanlagt 12 arbetsverkstäder. Den svenskspråkiga arbetsverkstadsverksamheten genomförs genom SVEPS (Svenska Produktionskolan).

Syftet med uppsökande ungdomsarbete att nå unga som är i behov av stöd och att hjälpa dem att anlita sådana tjänster och övrigt stöd som främjar deras utveckling, självständighetsprocess, delaktighet i samhället och övriga livskompetens och som bidrar till deras möjligheter till utbildning och till inträde på arbetsmarknaden. Det uppsökande ungdomsarbetet grundar sig på frivillighet från den ungas sida och samarbete med den unga. Uppsökande ungdomsarbete för finskspråkiga genomförs som egen verksamhet med hjälp av två anställda och det uppsökande ungdomsarbetet för svenskspråkiga unga genomförs genom SVEPS.

Skolungdomsarbetarna stärker de ungas färdigheter för livskontroll och stöder de ungas uppväxt till aktiva aktörer. Skolungdomsarbetarna är en del av skolans mångprofessionella fostrargemenskap. Med skolungdomsarbetet försöker man förebygga utslagning på många olika sätt och med mångprofessionellt samarbete.

Kyrksläotts kommun har utvecklat skolungdomsarbetets omfattning och kvalitet.

Målet är att stödja elever/unga som på olika sätt uppvisar symtom av konsekvenserna av coronapandemin.

Skolungdomsarbetet har visat sin behövlighet, och från skolorna och undervisningstjänsterna har kommit entydig respons om verksamhetens nödvändighet också i fortsättningen.

I responsen av eleverna har lyfts fram att det är viktigt att det i skolorna också finns vuxna som lyssnar och inte bedömer skolframgången och att det finns en vuxen som nås utan tidsbeställning och som har tid.

Dessutom är det viktigt att det finns vuxna som också ser eleverna som ungdomar.

Ungdomstjänsterna genomför också projektet Ungdomsarbete på spåret vars målsättning är att ta ungdomsarbetet dit som de unga rör sig och tillbringar sin fritid, i spårtrafiken, på stationerna, i köpcentren och andra träffpunkter. Genom möten i vardagen främjas de ungas välmående och de unga får stöd, hjälp och vid behov hänvisning till de tjänster som de behöver. Ungdomsarbetet patrullerar varje vecka också i olika delar av Kyrkslätt till platser där de unga samlas, och stöder vid behov annat regionalt samarbete genom att snabbt reagera på nya ungdomsfenomen. Målet med att röra sig bland de unga är att möta dem som man inte når genom andra verksamheter.

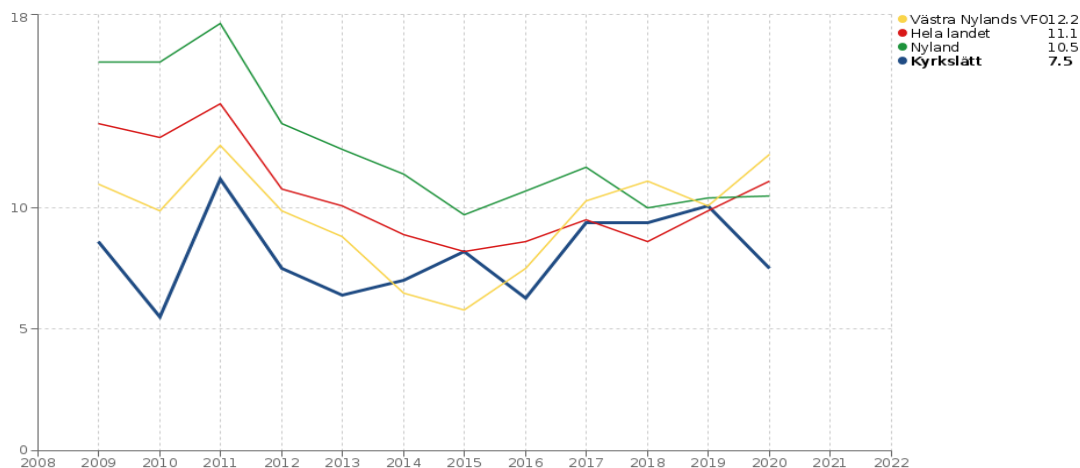

Bild 26. Brottsmisstänkta, 0–14 år / 1 000 personer i samma ålder

I Kyrkslätt har andelen brottsmisstänkta under 14 år i åldersklassen i fråga sjunkit de senaste åren då andelen stigit i hela landet och i Västra Nyland. I Nyland har situationen varit konstant.

1.5 Personer i arbetsför ålder

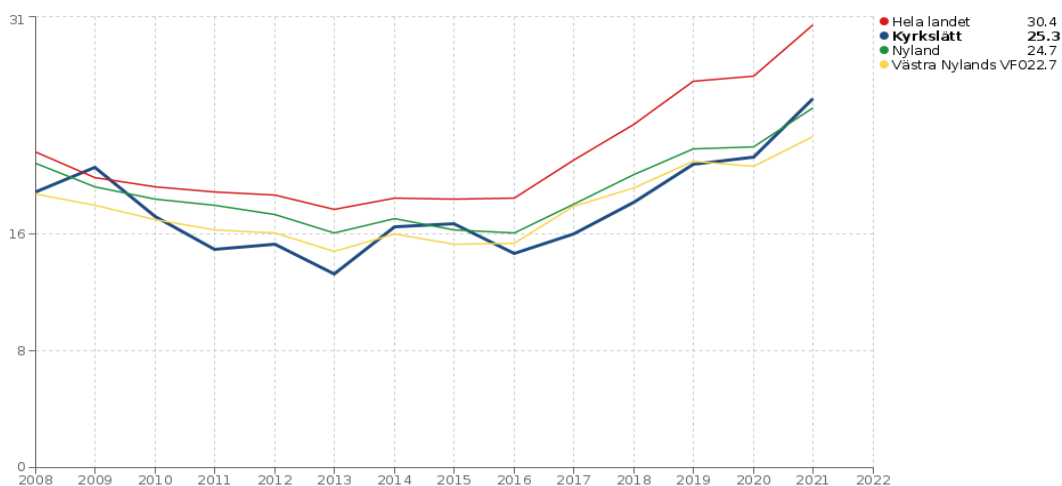

Bild 27. Personer i åldrarna 25–64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa / 1 000 i samma åldrar.

Andelen som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa har under de senaste åren ökat i hela landet, också i Kyrkslätt.

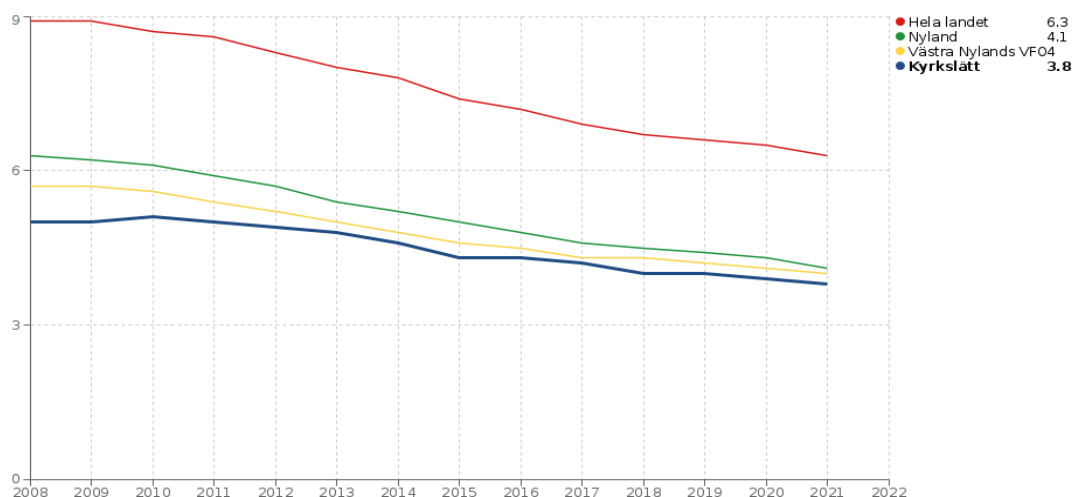

Bild 28. 25–64-åriga invalidpensionstagare, % av befolkningen i samma ålder

Andelen 25–64-åriga invalidpensionstagare har sjunkit i hela landet, också i Kyrkslätt, de senaste åren. I Kyrkslätt var andelen 25–64-åriga invalidpensionstagare av befolkningen i samma ålder på en lägre nivå än i hela landet och Nyland.

Bild 29. Utveckling av arbetslöshetsgraden i Kyrklätt 2010–2022, arbetslösa, % av arbetskraften (februari, källa: Närings-, trafik-, och miljöcentralen)

Arbetslöshetsgraden steg i Kyrklätt i början av coronaepidemin och var som högst 13,4 % i maj 2020. Därefter har arbetslöshetsgraden sjunkit. I februari 2022 var arbetslöshetsgraden 7,1 % (1 419 arbetslösa arbetssökande). Det fanns 568 arbetslösa arbetssökande, vilket är cirka en tredjedel mindre än för ett år sedan.

Långtidsarbetslösheten har ökat i hela landet under coronatiden. I Kyrklätt började den sjunka sommaren 2021. I februari 2022 fanns det 538 långtidsarbetslösa, vilket är 73 färre än för ett år sedan. I februari 2022 fanns det totalt 257 arbetslösa arbetssökande under 30 år, vilket är 157 färre än för ett år sedan.

I Nyland var arbetslöshetsgraden i slutet av februari 2022 10,2 % och det fanns nästan 90 000 arbetslösa arbetssökande. Antalet arbetslösa arbetssökande har sjunkit med en femtedel under ett år. Två år tidigare år 2020 var arbetslöshetsgraden i Nyland 8,3 %.

Kyrklätts kommun har i flera år aktivt stött de långtidsarbetslösas tillträde till arbetsmarknaderna. Med hjälp av anslaget för sysselsättning, som reserveras skilt årligen, och lönesubventionen som söks av TE-centralen har man till enheterna inom kommunens olika serviceområden anställt flera långtidsarbetslösa i Kyrklätt.

Enheterna inom kommunens serviceområden har förhållit sig positivt till möjligheten att få arbetstagar till sina arbetsbehov. Sysselsättande är en del av samhällsansvaret och gagnar alla parter. Det har funnits varierande arbetsbehov inom flera olika sektorer och personer som länge varit arbetslösa har fått en värdefull chans att komma vidare mot den öppna arbetsmarknaden. Man har också lyckats skapa skraddarsydd arbetsuppgifter där personens eget kunnande har fått komma fram.

I Kyrklätts kommun tog man för några år sedan i bruk ett regleringsstöd för sysselsättning för att sysselsätta långtidsarbetslösa Kyrklättsbor inom den privata eller tredje sektorn. Regleringsstödet för sysselsättning kan vara max. 6 000 euro i 12 månaders tid. Regleringsstödet har mottagits väl och har blivit mer välbekant för arbetsgivarna.

I fråga om långtidsarbetslösa personer som har svårt att bli sysselsatta är det viktigt att i ett så tidigt skede som möjligt identifiera hinder för sysselsättning och få en så övergripande och realistisk helhetsbild av kundernas situationer som möjligt.

Hälsokontrollprocessen för arbetslösa i Kyrklätt har etablerats och blivit en fungerande praxis. Kommuninvånare som är arbetslösa har rätt till hälsogranskningar där målsättningen är att bedöma

arbetsförmågan. Vid bedömning av arbetsförmågan beaktas det psykiska, fysiska och sociala välmåendet. Bedömningen av arbetsförmågan görs i samarbete med kommunens olika aktörer, såväl hälsovårdstjänsterna, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT), missbrukarvårdstjänsterna som den rehabiliterande arbetsverksamheten. TE-centralen erbjuder handledning i anknytning till yrkesval samt andra tjänster som främjar sysselsättning. FPA deltar aktivt i bl.a. planeringen av yrkesinriktad rehabilitering. Man följer upp hälsokontrollerna och bedömningen av arbetsförmågan hos arbetslösa på månadsnivå, och genomförandet rapporteras i samband med uppföljningen av budgetutfallet.

Kyrkslätts kommun fick ESF-finansiering för projektet Katalysatorn för tiden 1.1.2021–31.1.2022. Katalysatorn är en tjänst med låg tröskel enligt Navigatorns verksamhetsmodell, och den riktar sig till kunder över 30 år. Katalysatorn är en mötesplats för arbets- och utbildningsgivare och personer som söker en arbets- eller studieplats eller som strävar efter att bli företagare. Genom rådgivning, rekryteringsevenemang och skraddarsydda lösningar försöker man hitta arbete och för arbetet en kunnig och motiverad arbetstagare. Genom studie- och företagsrådgivning är det möjligt att utbilda sig och sysselsätta sig inom en ny bransch. I Katalysatorn får man också bostads- och skuldrådgivning, socialhandledning och statens TE-tjänster. Katalysatorn och Navigatorn samarbetar med kommunens bostadsrådgivning.

De senaste åren har kommunen i samarbete med TE-centralen ordnat rekryteringsevenemang för att främja sysselsättningen och möten mellan arbetssökande och arbetsgivare. Under coronaepidemin ordnades evenemangen digitalt. De hade år 2021 ca 350 deltagare. Evenemangen har fått positiv respons av både arbetssökande och arbetsgivare.

I kommunen främjas inklusionen av långtidssjuka och personer med funktionsnedsättning genom Kyrkslätts handikappråd som är Kyrkslätts kommuns och handikapp- och patientorganisationernas samarbetsorgan. Handikapprådets syfte är att främja handikappades jämställda deltagande i samhällets olika funktioner, såsom rehabilitering och utbildning, arbete, social- och hälsovårdstjänster, kultur- och fritidsverksamhet samt andra kommunala bastjänster. Kyrkslätts kommun har ett eget handikappolitiskt program.

Kommunen erbjuder olika hobbymöjligheter, medborgarinstitutets breda kursurval, bibliotekets mångsidiga tjänster samt idrottstjänsternas ledda motion. Inom kommunen finns mycket aktiv föreningsverksamhet som erbjuder många hobbymöjligheter inom olika delområden. På kommunens område finns ett rikligt utbud av idrottstjänster som ordnas av olika föreningar. Kommunens fritidstjänster erbjuder dessutom rikligt med ledd motion, och upprätthåller och bygger idrottsplatser. Kyrkslätts natur och friluftsområden erbjuder utmärkta möjligheter för självständig motion och rekreation. Fritidstjänsterna producerar mycket verksamhet med låg tröskel och hobbyer för kommuninvånarna i arbetsför ålder.

Inom kommunen verkar mer än 100 aktiva föreningar som drivs av aktiva Kyrkslättsbor i arbetsför ålder.

1.6 Äldre

Befolkningens åldersstruktur i Kyrkslätt förändras, **antalet äldre och deras relativa andel av befolkningen ökar**. Antalet 65–74-åringar ökade kraftigt på 2010-talet i Kyrkslätt och fortsätter öka betydligt också på 2020-talet. Ökningen förklaras framför allt av kommunens åldersstruktur och de förändringar som sker där. **Den snabba förändringen av åldersstrukturen och åldrandet i Kyrkslätt syns i kommunen i synnerhet i åldersgruppen 75–84-åringar, vars andel ökar med t.o.m. 67 % under 2020-talet**. Antalet personer över 85 år mer än fördubblas i Kyrkslätt under 2020-talet. Förändringarna i befolkningsstrukturen har beskrivits närmare i stycke 1.

Språkfördelningen bland de äldre skiljer sig avsevärt från de yngre åldersgrupperna. Andelen svensk-språkiga ökar allt mer ju äldre åldersgrupp det är fråga om.

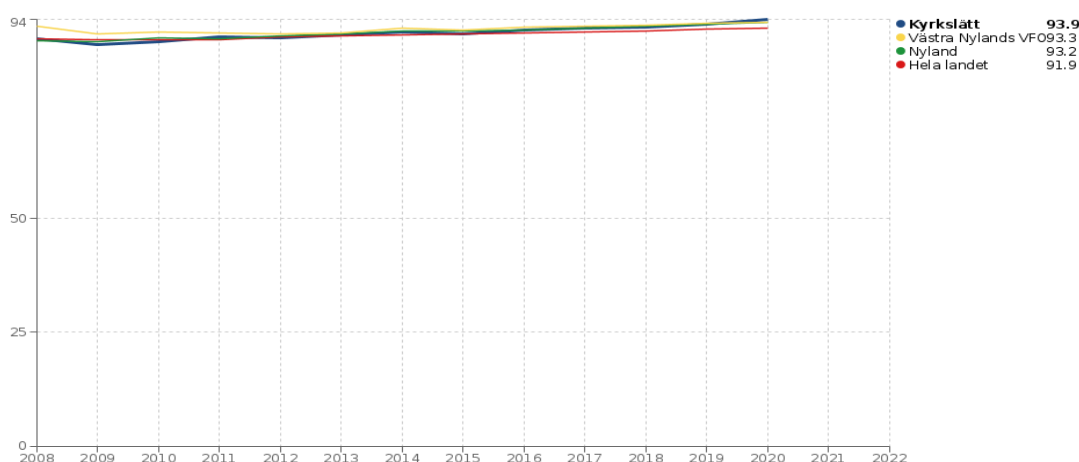

Bild 30. Personer i åldrarna 75 år och över som bor hemma, % av befolkningen i samma ålder

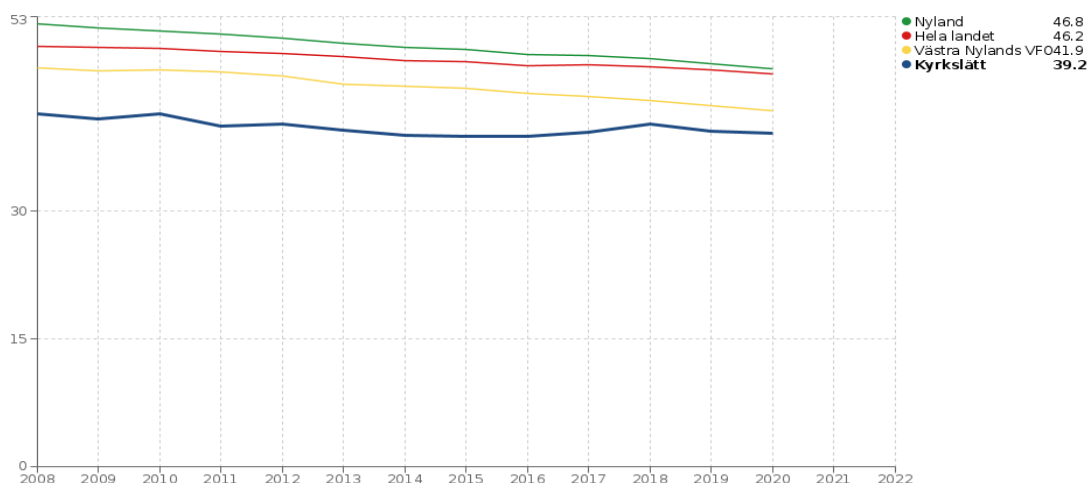

Bild 31. Personer i åldrarna 75 år och över som bor ensamma, % av befolkningen i samma ålder

I enlighet med äldreomsorgslagen stöder man i Kyrkslätt hemmaboende. En större andel av Kyrkslättbor över 75 år bor hemma än i övriga landet (Kyrkslätt 93,9 % och hela landet 91,9 % år 2021). I Kyrkslätt finns det färre personer i åldrarna 75 och över som bor ensamma (39,2 %) än i hela landet (46,8 %). I Kyrkslätt bor de äldre mer i egna hemshus än i Finland i genomsnitt. I Kyrkslätt

omfattas förhållandevis fler personer av närståendevård för de äldre än i hela landet. Närståendevårdens stora omfattning har möjliggjorts av kommuninvånarnas vilja att vårda sina anhöriga hemma och de stödtjänster som kommunen erbjuder för närståendevårdens klienter. Antalet tillfälliga och regelbundna hemvårdsbesök har ökat och de hemmaboende klienternas vårdbehov likaså.

Kyrksläotts kommun ordnar boende med heldygnsomsorg dels i kommunens egna vårdhem och delvis som köpt tjänst av olika producenter. Vårdhemsportalen har utvecklats tillsammans med kommunerna i Västra Nyland och den omfattar både egna och privata vårdhem i Västra Nyland.

Kommunen erbjuder olika hobbymöjligheter, medborgarinstitutets breda kursurval, bibliotekets mångsidiga tjänster samt anpassad motion för idrottstjänsternas del. Idrottstjänsterna erbjuder avgiftsfria simhalls- och gymbesök för 70 år fyllda Kyrksläottsbor. Inom kommunen finns mycket aktiv föreningsverksamhet som erbjuder många hobbymöjligheter inom olika delområden. I Kyrkslätt verkar mer än 100 aktiva föreningar där äldre Kyrksläottsbor är både aktiva aktörer och deltagare i verksamheten.

Äldrerådet är kommunernas lagstaddade permanenta samarbetsorgan vars uppgift är att säkerställa och ombesörja kommunernas äldre befolknings påverknings- och deltagandemöjligheter. Äldrerådet är en länk mellan kommunens äldre och kommunens beslutsfattande. Äldrerådets uppgifter omfattar alla sådana uppgifter som har betydelse för den äldre befolkningens levnadsförhållanden och tjänster. I äldrerådet ingår representanter för föreningar för äldre som verkar i Kyrkslätt och representanter för kommunens olika serviceområden. Kyrkslätt har en äldrepolitisk strategi.

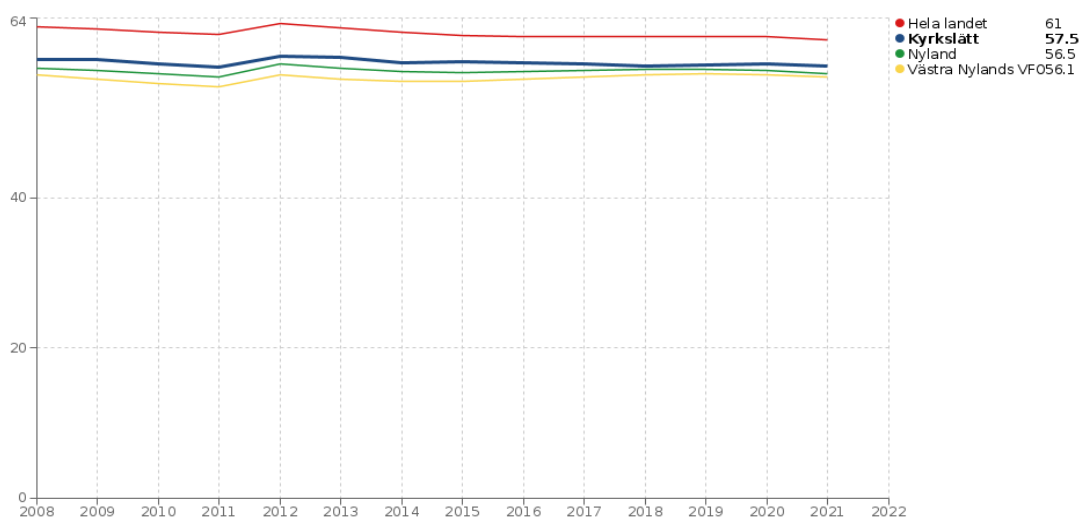

Bild 32. Personer i åldrarna 65 år och över med rätt till specialersättningsgilla läkemedel, % av befolkningen i samma ålder

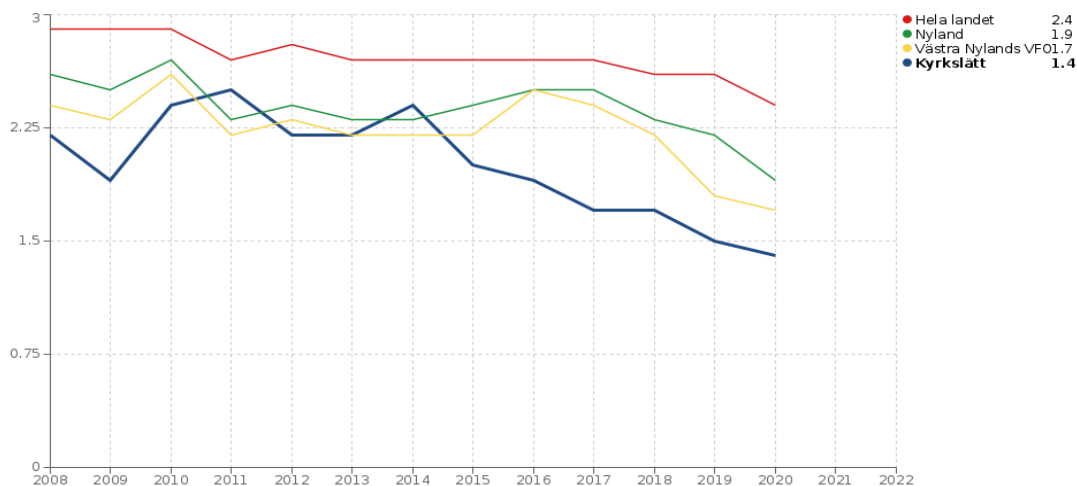

Bild 33. Patienter i åldrarna 65 år och över som vårdats på sjukhus på grund av skador och förgiftningar, % av befolkningen i samma ålder (förhandsuppgifter år 2018)

Enligt statistiken är hälsan hos personer som fyllt 65 i Kyrkslätt bättre än genomsnittet: de använder mindre specialersättningsgilla läkemedel (Kyrkslätt 57,5 % och hela landet 61 % av motsvarande åldersklass), de behöver mera sällan sjukhusvård på grund av skador eller förgiftningar och bland dem är dödligheten lägre än i hela landet.

I Kyrkslätt bosatta pensionstagares pensionsinkomster är i genomsnitt större (2 028 euro/månad) än i hela Finland (1 743 euro/månad) och lite lägre än i Nyland (2 058 euro/månad) och i Västra Nyland (2 126 euro/månad).

2 Bedömning av tyngdpunktsområden, mål och åtgärder 2017–2021

I Kyrksläotts kommuns tidigare välfärdsberättelse valdes följande till tyngdpunktsområden och utvecklingsobjekt:

- **Förebyggande av ungas utslagning**

Målet ”uppdatering och precisering av alla skolors planer för rusmedelsfostran samt försäkrande av att modellen för omedelbart ingripande används” har uppnåtts. De finska grundskolorna och Porkkalan lukio har uppdaterat sina planer för rusmedelsfostran i samband med läsårsplanerna och tagit dem i bruk.

Åren 2019–2020 genomförde vård- och omsorgstjänsterna och bildnings- och fritidstjänsterna i enlighet med den gemensamma målhandlingen (SISOTE 2019–20) gemensamma åtgärder som gäller barn och unga. Mångprofessionellt arbete bland barn och unga, olika arbetsgrupper och verksamhetsmodeller och serviceområdenas gemensamma utbildning var huvudinnehållet i arbetet enligt SISOTE-målet. Målhandlingen innehöll också sektorövergripande mål och konkreta åtgärder i Kyrksläotts plan för barns och ungas välfärd för att förhindra ungas utslagning.

Under coronatiden var det utmanande att ordna utbildning, men flera sektorövergripande arbetsgrupper och redan etablerade verksamhetsformer fortsatte sitt arbete trots coronan. Utfallen av målen i SISOTE-målhandlingen har dokumenterats i skol- och studerandehälsovårdens styrgrupp för elevvården i början av år 2021.

År 2021 inledde man med hjälp av statsbidrag skolungdomsarbete i Kyrkslätt. Skolungdomsarbetarna stärker de ungas färdigheter för livskontroll och stöder de ungas uppväxt till aktiva aktörer. Skolungdomsarbetarna är en del av skolans mångprofessionella fostrargemenskap. Med skolungdomsarbetet försöker man förebygga utslagning på många olika sätt och med mångprofessionellt samarbete.

- **Ökning av hälsomotions- och rekreations- och motionsmöjligheter**

Målet i den föregående välfärdsplanen var att varje barn och ung person har möjlighet till åtminstone en meningsfull hobby. Skolornas klubbverksamhet har ordnats inom ramen för anslaget som anvisats för det. Fritidstjänsterna har gjort ett utmärkt arbete i skolorna genom att presentera hobbymöjligheter med konceptet *HobbyHjältarna* samt genom att ordna avgiftsfri *MyHobby*-klubbverksamhet för eleverna. Coronaepidemin har begränsat ordnandet av skolornas klubbar och antalet deltagare i dem, eftersom endast elever i samma åldersklass (i en skola) fick delta i klubbarna i enlighet med direktiven under de värsta epidemiperioderna. År 2021 besökte 471 elever skolornas klubbar. Coronaepidemin syns i besöksantalen så att då det under vårterminen var 149 besökare, steg antalet då begränsningarna lättade till 322 besökare på hösten. Under året ordnades 94 avgiftsfria *MyHobby*-hobbygrupper för barn och ungdomar, och de hade sammanlagt 1 333 deltagare. Under året nådde verksamheten *HobbyHjältarna* sammanlagt 2 986 elever. Den ambulerande hobbyverksamheten med *Hobbybilen* nådde sammanlagt 7 797 kommuninvånare.

Enligt utredningen *Resvanor i Helsingforsregionen 2018* gjordes ca 25 % av Kyrkslättbornas resor under tidsperioden i fråga till fots och 6 % med cykel. Kommunens mål är att före år 2030 öka cykelns andel till 11 procent.

Helsingforsregionens trafiksystemarbete (HLJ) har också fr.o.m. ingången av 2010-talet omfattat fastställande av det regionala huvudcykelnätet och kvalitetskorridorerna som är en del av det. Bakom detta ligger synpunkten enligt vilken man genom att öka andelen cykling som färd sätt kan förbättra trafiksystemets funktionalitet, producera folkhälsomässig nytta och minska miljöolägenheterna från trafiken. Cykling är i praktiken ett utsläppsfritt färd sätt och också utmärkt nyttomotion.

Utnyttjandet av cykelns tillväxtpotential har förutsatt investeringar i cykeltrafikens infrastruktur i hela Helsingforsregionen. I trafikplaneringen har cykelns kontext traditionellt främst utgått från ett trafiksäkerhetsperspektiv och lösningarna har koncentrerats t.ex. på byggande av underfarter och gång- och cykelleder. Så småningom har man vid sidan av säkerheten lyft färd sättens enkelhet, smidighet och bekvämlighet till ett viktigt mål. Detta har ställt nya krav på den fysiska kvalitetsnivån på cykelrutterna och de tekniska lösningarna.

I utvecklingsprogrammet för gång och cykling i Kyrkslätt 2017 har sökts åtgärder för att öka gång- och cykelns mängderna. Målet med det anknyttande åtgärdsprogrammet är att förbättra de nuvarande rutternas kvalitet och smidighet och att utvidga nätet i synnerhet till de områden där det saknas möjlighet att röra sig tryggt till fots eller med cykel.

Man har för Kyrkslätt även utarbetat ett målnät för huvudrutterna för gång- och cykeltrafik för år 2030. I det har huvudrutterna delats in i regionala och lokala förbindelser där de största cykelströmmarna går. De regionala huvudcykelrutterna baserar sig på förbindelser som fastställts gemensamt i Helsingforsregionen. Bristerna i nätet över huvudrutter för gång- och cykeltrafik förekommer mestadels längs landsvägarna. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland ansvarar för

utvecklingen av dessa inom ramen som möjliggörs av deras finansieringsnivå. Kommunen deltar också i utvecklingen av förbindelser längs landsvägarna i samarbete med NTM-centralen.

För att stöda målet gällande främjande av rekreations- och motionsmöjligheter för olika åldersgrupper har åren 2020–2021 färdigställts näridrottsplatser i Vattentornsbacken och Kantvik. Den förstnämnda ligger i kommuncentrum. Under år 2022 blir dessutom motionstrapporna i Veikkola klara.

Beträffande utvecklingen av gång- och cykelförbindelser har man under åren 2020–2021 byggt avsnittet Munkkulla–Tolls station, dvs. Munkängsstigen, inom programmet för det regionala huvudcykelnätet (PÄÄVE). Förbindelsen anknyter också till programmet för gång och cykling, som nämns i målet.

3 Slutsatser och åtgärdsförslag

Coronaviruspandemin som kom till Finland i början av år 2020 påverkade på många olika vis kommuninvånarnas välmående och orsakade betydande ändringar i organiseringen av tjänster i kommunen åren 2020–2021. Våren 2020 fanns det ännu rätt lite information om det nya viruset, vilket för en del människor ökade känslan av ångest och försvårade planeringen av åtgärder för bekämpning av viruset.

På grund av pandemin gavs våren 2020 riksomfattande rekommendationer om att undvika kontakter, vilket betonades särskilt för riskgruppers och äldre människors del. Stängningar och begränsningar på grund av pandemin stängde dessutom många aktiviteter som är viktiga för kommuninvånarna, såsom motionsplatser, bibliotek och kulturaktiviteter. På grund av dessa stannade många ensamma i sina hem och kontakter utanför hemmen och med andra människor minskade avsevärt. Ändringarna som coronan medförde gjorde också att många fick mindre motion. Särskilt bland de äldre led fler än tidigare av ensamhet och ångest. Detta och den minskade motionen ledde för en del till en betydande sänkning av funktionsförmågan som inte har korrigerats trots att begränsningarna för rörligheten emellanåt lyftes.

Våren 2020 inrättades en separat infektionspoliklinik inom serviceenheten för mottagningsverksamheten vid social- och hälsovårdscentralen i centrum. Där koncentrerades undersökning och vård på hälsocentralnivå för nästan alla kommunens patienter med infektionssymtom. Denna infektionspoliklinik var ännu verksam i slutet av år 2021. Under pandemin gick en allt större del av sjuk- och hälsovårdarnas arbetstid inom mottagningsverksamheten åt till telefontjänster, coronaprovtagning i början av pandemin och coronavaccinering från och med början av år 2021. På grund av detta har vårdarnas mottagningar minskat och man kunde inte genomföra många tidsbundna kontroller för långtidssjuka i enlighet med vårdplaner och -rekommendationer. Det förebyggande arbete som mottagningsverksamhetens hälsovårdare utför minskade avsevärt. Också en del av hälsocentralsläkarnas arbetsinsats har gått åt till skötsel av ärenden som har att göra med coronapandemin, vilket ledde till att en del av det grundläggande mottagningsarbetet uteblev. Detta har till en del medfört en försämring av tillgången till vård.

I början av pandemin drog man ner på den icke-brådskande vården i och med beredskapslagens ikraftträdande och på grund av rädsla för coronavirussmitta avbokade också en del av patienterna sina tidigare reserverade mottagningstider hos serviceenheten för servicegruppen för hälsotjänster (mottagningsverksamhet, munhälsovård och rehabiliteringstjänster) särskilt år 2020. Senare har efterfrågan på hälsovårdstjänster återställts till en nästan normal nivå. På grund av begränsningarna som beror på pandemin har man i viss mån börjat genomföra klient- och patientbesök via

distansförbindelse i sådana situationer där det har varit möjligt utan att servicen eller vården lider på ett betydande sätt.

Vid utgången av år 2021 hade ca 2 300 Kyrkslätsbor blivit smittade av coronaviruset och ca 8 600 personer hade blivit exponerade. I Kyrkslätt började coronavaccineringarna i januari 2021. Vaccineringen har i genomsnitt framskridit i samma takt som i närkommunerna och i slutet av året hade mer än 60 000 vaccindoser getts i kommunen.

Det är sannolikt att en del undersöknings- och vårdskuld har uppstått också i Kyrkslätt under coronapandemin både på grund av att det grundläggande arbetet minskade och för att människor inte i tid har sökt sig till undersökning och vård.

Coronapandemins konsekvenser för skol- och gymnasieelevernas välmående och åtgärderna som detta har föranlett beskrivs i kapitel I i denna berättelse. I samband med det beskrivs också andra slutsatser och pågående planer och åtgärdsmodeller.

Inom serviceområdena (sektor till och med 30.8.2021) orsakade coronatiden ändringar och begränsningar framförallt i fysiska boende- och klientkontakter. Också delaktiggörandet i projekt övergick i huvudsak till virtuella invånarmöten. Dessa ordnades antingen med hjälp av presentationsvideor om projekten eller i ett senare skede med virtuella möten i huvudsak genom Microsoft Teams-kommunikation och olika samarbetsplattformar.

Om verksamheten En barnvänlig kommun

Kyrksläts kommun erhöll i december 2020 för andra gången det officiella erkännandet En barnvänlig kommun av Finlands Unicef. Kyrkslätt är officiellt En barnvänlig kommun. Arbetet grundar sig på FN:s konvention om barnets rättigheter. Avsikten med verksamhetsmodellen En barnvänlig kommun är att befrämja barnens välmående och förverkligandet av barnens rättigheter i kommunen. Avsikten är att fortsätta arbetet för en barnvänlig kommun i enlighet med kommunens verksamhetsmodell - *En barnvänlig kommun 2021–2023*.

Ytterligare information om verksamhetsmodellen En barnvänlig kommun finns på UNICEF:s webbplats, länk <https://www.unicef.fi/information-om-unicef/vart-arbete-i-finland/>

Beaktande av befolkningsstrukturen som ändras

I Kyrkslätt har nativiteten ökat en aning även om befolkningsstrukturen ändras: åldersstrukturen blir äldre och kommunen internationaliseras: bland andelen människor med främmande språk som modersmål som flyttar till kommunen sker det förändringar. Förutom på tjänster för barn och unga, barnfamiljer och personer i arbetsför ålder, borde man i fortsättningen fästa mera uppmärksamhet på tjänsterna som främjar hälsa och välmående bland de äldre och på resurser för dessa. Att beakta barn och unga från familjer med främmande språk som modersmål i **småbarnspedagogiken** och undervisningen, deras anpassning och förbindelse till skolgemenskapen, styrning till hobbyverksamhet på fritiden och andra kommunala tjänster och arbetslivet är oerhört viktigt för att kunna trygga denna befolkningsgrupps välmående i kommunen.

DEL II VÄLFÄRDSPLAN 2022–2025

4 Kommunstrategin 2022–2023

Kyrkslätt – närmare människan, närmare naturen. Kyrkslätt är Finlands populäraste och mest omtyckta boendekommun, där arbete och vardag löper smidigt. Kyrkslätt är en tvåspråkig och till alla delar hållbar bildningskommun som internationaliseras.

Kommunens strategiska tyngdpunktsområden är:

- Vi attraherar och växer
- Vi investerar i framtiden
- Vi satsar på invånarna
- Vi skapar platser för nytt arbete

Att satsa på invånarna betyder att vi erbjuder tvåspråkiga tjänster för personer i alla åldrar. Vi utvecklar närtjänster som stöd för välfärden. Vi fortsätter som en stark kulturkommun som internationaliseras – vi stärker den engelskspråkiga undervisningen och profilerar ett gemensamt campus. Vi bygger sunda och trygga lokaler för barn och unga. Vi är en barnvänlig kommun. Det är också i fortsättningen tryggt att röra sig i Kyrkslätt oberoende av plats och tidpunkt. Vi minskar ojämlikheten mellan kommuninvånarna genom att beakta olika befolkningsgruppers behov i planeringen av tjänster och verksamhet. Vi stärker den sociala hållbarheten genom fungerande integration. Vi satsar på invånarna och på välfärd. Vi främjar en hållbar livsstil, välbefinnande, hälsa och delaktighet i samarbete med kommuninvånarna, företag, samfund och välfärdsområdet. Vi uppmuntrar kommuninvånarna till val som främjar välbefinnande och hälsa. Vi erbjuder lokaler och platser som föreningarna och kommuninvånarna kan använda och förbättrar kommunens lokalers mångsidiga användbarhet. Kommunens centralt belägna allmänna områden fungerar som plattform och möjlighet för kultur och konst. Dessutom satsar vi på kultur, idrottsplatser och rekreationsområden.

För att nå målen är närheten till naturen vår attraktionsfaktor. Vi balanserar ekonomin, leder med kunskap och ser till att deltagningsmöjligheterna och kommunikationen fungerar.

5 Separata program och planer som främjar välfärden

Kyrksläotts kommunstrategi 2022–2023

Kyrksläotts kommuns Plan för barns och ungas välfärd 2019–2022 (på finska)

Kyrksläotts kommuns program för integrationsfrämjande 2021–2024

Kyrksläotts kommuns äldrepolitiska strategi för år 2022 (under beredning)

Strategi för mentalvårds- och missbrukarvårdstjänsterna 2019–2022 (på finska)

Handikappolitiskt program för åren 2014–2025 (på finska)

Verksamhetsmodellen En barnvänlig kommun 2021–2023

Kyrksläotts plan för småbarnsfostran

Kirkkonummen perusopetuksen opetussuunnitelma

Porkkalan lukion opetussuunnitelma (läroplan för Porkkalan lukio)

Läroplan för den grundläggande utbildningen i Kyrksläotts kommun

En blick in i framtiden – Utvecklingsbild för markanvändningen i Kyrkslätt 2040 och 2060
 Kyrksläotts Plan för trygg och hållbar trafik (på finska)
 Utvecklingsprogram för gång och cykling i Kyrkslätt (på finska)
 Hemma i Kyrkslätt – Kyrksläotts arkitekturpolitiska program 2017

6 Velfärdsplan 2022–2025

Coronapandemin kommer att påverka organiseringen av tjänster och kommuninvånarnas välmående inom den nära framtiden även om pandemins värsta skede börjar vara förbi. Det är mycket sannolikt att man inte kommer att helt och hållet bli av med coronaviruset. Dessutom kan man förmoda att det kommer nya virusmutationer också i framtiden. Dessa kan orsaka nya epidemier. Det immunförsvar som coronavaccinen och insjuknande i sjukdomen ger som majoriteten av kommuninvånarna har, förebygger ändå för tillfället den allvarliga formen av sjukdomen, att man blir intagen på sjukhus och dödsfall på grund av coronaviruset.

Service- och vårdskulden som anhopats under pandemin kommer dessutom att synas som växande servicebehov och efterfrågan i alla hälsovårdstjänsternas serviceenheter.

I tjänsterna för familjer och personer i arbetsför ålder kommer coronapandemins konsekvenser att fortsätta att synas som ökat illamående bland klienterna särskilt i mental- och missbrukarvårdstjänsterna och socialtjänsterna. I och med detta blir problemen mera mångformiga och servicebehoven ökar. Att sysselsättningssituationen stigit till samma nivå som före coronan syns inte i alla Kyrkslättbors vardag, antalet långtidsarbetslösa är fortfarande rikligt.

Västra Nylands välfärdsområdes inverkan på organiseringen av tjänster

Organiserings- och produktionsansvaret för Kyrksläotts social- och hälsovårdstjänster övergår till Västra Nylands välfärdsområde från och med början av 2023. I fortsättningen delas välfärdsarbetet mellan kommunen och välfärdsområdet. Kommunerna fortsätter att producera sådana välfärds- och hälsotjänster (på finska hyte-palvelu) som inte övergår till välfärdsområdena i reformen. Dessa är förebyggande arbete och arbete som upprätthåller funktionsförmågan. Hyte är en finsk förkortning av hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen och avser främjande av välfärd och hälsa.

I främjandet av välfärd och hälsa ska kommunen, välfärdsområdet och HUS-sammanslutningen samarbeta med varandra och stöda varandra med sin sakkunskap. Välfärdsområdet ska förhandla minst en gång i året med kommunerna i sitt område och andra aktörer som arbetar med att främja välfärd och hälsa på välfärdsområdets område om mål, åtgärder, samarbete och uppföljning som gäller främjandet av välmående och hälsa.

För att minska på ojämlikheten behövs fungerande och koordinerade universaltjänster, tjänster med låg tröskel och inriktade tjänster. Ändringen kommer att medföra nya samarbetsätt och -former samt utredning av gränssnitt. Välfärdsområdet hjälper att identifiera vilka utmaningar det finns i vilka målgrupper utgående från uppgifterna och erfarenheten som finns att tillgå.

På grund av ändringen kommer man säkert att bli tvungen att justera riktningen och tyngdpunkterna för välfärdsplanen år 2023.

Inom kommunens olika sektorer har otaliga strategier, planer och program gjorts upp som inkluderar mål för att främja kommuninvånarnas hälsa och välfärd. Arbetsgruppen för hälsofrämjande tar följande av dessa mål under uppföljning

- förebyggande av barns och ungas utslagning samt
- ökande av hälsotion och rekreations- och motionsmöjligheter

Målen beskrivs mera detaljerat härnedan:

Förebyggande av barns och ungas utslagning

<i>Mål</i>	<i>Åtgärder</i>	<i>Ansvarig instans</i>	<i>Bedömningsmätare</i>
Ökande av mångprofessionellt samarbete inom tjänsterna för barn och unga.	Service teamets verksamhet.	Serviceområdet för vård och omsorg	Andel av barnen, för vilka serviceteamet kunde genomföra lämpliga bastjänster inom 6 månader: 80 %.
	Förankrande av modellen för ett systemiskt arbetsgrepp inom olika organisationers tjänster.	Serviceområdet för vård och omsorg, Familjetjänsterna	Antal arbetstagare som deltar i utbildning och verkstäder.
	Ankarverksamheten: tidigt ingripande i våldsamt beteende och brottslighet bland ungdomar.	Serviceområdet för vård och omsorg, Familjetjänsterna	Ankarverksamhetens egna riksomfattande mätare.
Ökande av kunskaper i arbetet med unga.	Utbildning. IPC-utbildning, intervention med syfte att vårda och förebygga depressionssymtom hos 12–18-åringar.	Serviceområdet för vård och omsorg	Två deltagare från Mental- och missbrukarvårdstjänsternas Ungdomstjänster deltar i utbildning som varar i ett år.
Att öka medvetenheten om rusmedel bland unga	HUBU-lektioner om rusmedelsfostran för elever i årskurserna sju till nio för alla kommunens åttondeklassare. Producent EHYT ry.	Serviceområdet för vård och omsorg	Antalet unga som nåtts / procentandel av alla åttondeklassare.
Stödjande av elevernas engagemang i skolgången och förebyggande av skolfrånvaro <ul style="list-style-type: none"> • minska de negativa följderna av frånvaro och stöda elever som riskerar bli utslagna 	Skolcoachmodellen enligt projektet för engagerande arbete i skolgemenskapen (SITKO-projektet) och förankrande av kommunens modell för frånvaro. Tidigt ingripande i frånvaron.	Finska och på svenska undervisningstjänsterna	Minskning av skolfrånvaron. Inledande och slutkartläggning av frånvaromängd och orsaker. Mängden arbete som skolcoacherna genomfört med klasser och elever. Tydlig arbetsbeskrivning och ansvarsfördelning för de olika aktörerna inom modellen för ingripande i frånvaron.

Elevvårdspersonalens förmåga att svara på förfrågningar från kunder inom den lagstadgade tidsramen	Man strävar kontinuerligt efter att rekrytera personal till vikariat för elevvårdspersonal. Med statligt specialunderstöd för de åtgärder som utvidgningen av personaldimensioneringen inom elev- och studerandevården kräver anställs mera finskspråkiga skolkuratorer (3) och en finskspråkig skolpsykolog i övergångsskedet.	Elevvårdstjänsterna	Elevvårdspersonalen svarar på förfrågningar från kunder till 100 % inom den lagstadgade tidsramen.
En barnvänlig kommunverksamhetsplan; välfärdsplan för klassen tas i bruk i alla skolor.	Uppgörandet av en välfärdsplan för klassen tas i bruk i alla skolor inom den grundläggande utbildningen år 2022.	Finska utbildningstjänsterna	Välfärdsplanen för klassen är i bruk i alla skolor inom den grundläggande utbildningen. Utfall 100 %
Anmälningsplikten från och med 1.8.2022 och förankringen av lagändringen i fråga har uppdaterats i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014 (104/01172014). Stödjande av elevernas välmående genom förebyggande och ingripande i trakasserier, mobbning, diskriminering	Skolans lärare eller rektor ska meddela om trakasserier, mobbning, diskriminering eller våld som skett i studiemiljön eller under skolvägen och som kommit till hans eller hennes kännedom till vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare för den elev som misstänks för detta och för den elev som utsatts för detta.	Lärarna eller rektorerna i grundskolorna / finska och på svenska undervisningstjänsterna	Antalet anmälningar som gjorts av lärare eller rektorer inom finsk- och svenskspråkig grundläggande utbildning
Alla läropliktiga under 18 år som avslutat den grundläggande utbildningen har anvisats en studieplats antingen på en läroanstalt på andra stadiet eller en annan plats för fortsatt utbildning.	Intensifierad personlig elevhandledning och läropliktskoordinators handledningsarbete; genomförande av verksamhet enligt förpliktelserna i läropliktslagen.	Finska och svenska undervisningstjänsterna	Alla läropliktiga under 18 år som avslutat den grundläggande utbildningen har anvisats en studieplats på en läroanstalt på andra stadiet, HUX-utbildningsplats eller en annan utbildningsplats där man fullgör sin läroplikt. Utfall 100 %.
Varje barn och ung person har möjlighet till	Främjande av hobbymöjligheter för barn och unga – Utvidgning av MyHobby och	Serviceområdet för bildning och fritid	Antal klubbdeltagare sammanlagt

åtminstone en meningsfull hobby	Talent-klubbverksamheten, samt fortsättning av klubbverksamhet i skolorna.		
---------------------------------	--	--	--

Ökning av hälsomotions- och rekreations- och motionsmöjligheter

Mål	Åtgärder	Ansvarig instans	Bedömningsmätare
Ökning och förbättring av rekreations- och motionsmöjligheter för olika åldersgrupper	Man anlägger nya och upprätthåller befintliga rekreationsområden och idrottsområden samt förbindelserna till dessa	Serviceområdet för samhällsteknik och serviceområdet för bildning och fritid	God nivå på underhåll av befintliga rekreationsområden, näridrottsplatser och utemotionsområden. Anläggning av motionstrapporna i Veikkola och utemotionsplatserna i Sarvviksporten och Festberget samt utvidgningen av parkeringsplatserna till Linlo och Meiko friluftsområden.
Ökning och förbättring av gång- och cykelförbindelser	Genomförandet av utvecklingsprogrammet för gång och cykling i Kyrkslätt samt programmet för det regionala huvudnätet för cykling (PÅÅVE). Åtgärder som gäller statens vägnät avgörs i huvudsak i vägplaner, övriga åtgärder bl.a. i gatu- och åtgärdsplaner.	Serviceområdet för samhällsteknik	En kvantitativ ökning av förbindelser och objekt som ingår i de uppgjorda och anhängiga väg-, gatu- och åtgärdsplanerna samt deras inverkan på funktionaliteten och omfattningen av förbindelsenätet för gång och cykling.

Inverkningarna av social- och hälsovårdsreformen på kommunen och gränssnitten mellan kommunen och Västra Nylands välfärdsområde

Social- och hälsovårdsreformen påverkar avsevärt kommunernas verksamhet och ekonomi. Den påverkar bland annat kommunernas uppgifter och finansieringen av dem, beskattningsrätten och statsandelssystemet, egendomen, skulderna och avtalen samt personalen.

Antalet anställda inom kommunsektorn minskar avsevärt. Personalen inom social- och hälsovården och räddningsväsendet övergår i sin helhet i välfärdsområdenas tjänst. Kommunanställda personer i stödtjänst-uppgifter i anslutning till serviceproduktion av social- och hälsovård övergår till välfärdsområdena, om minst hälften av personens faktiska arbetsuppgifter är stöduppgifter i social- eller hälsovård i kommunen. Dessutom övergår kuratorerna och skolpsykologerna till välfärdsområdena och välfärdssammanslutningarna. Av Kyrkslätt kommuns personal övergår 623 anställda till Västra Nylands välfärdsområde.

Till följd av reformen minskar kostnaderna för kommunernas verksamhet och ungefär hälften av driftsekonomiutgifterna överförs. På längre sikt är den mest väsentliga inverkan på kommunerna att de enskilda kommunerna inte längre har ansvar för kostnaderna på grund av åldrandet av befolkningen och sjukdomsfrekvensen bland befolkningen och riskerna för kommunekonomin till följd av dessa.

I social- och hälsovårdsreformen uppstår gränssnitt mellan social- och hälsovårdstjänsterna och tjänsterna på kommunens ansvar. Bl.a. bildningstjänsterna, främjande av sysselsättning och integrationstjänsterna (exkl. social- och hälsovårdstjänsterna för integrationsklienter) stannar hos kommunerna. Att utveckla alla dessa tjänster högklassigt och utgående från klienten förutsätter fungerande gränssnitt till social- och hälsovårdstjänster, som övergår på välfärdsområdets organiseringsansvar.

Enligt regeringsprogrammet kommer kommunernas roll som anordnare av arbets- och näringstjänster att stärkas. Reformen av arbets- och näringstjänsterna 2024, som leds av arbets- och näringsministeriet (ANM), pågår. I anslutning till reformen har kommunförsök med sysselsättning pågått i olika delar av Finland, Kyrkslätt har inte varit med i kommunförsöket. Regeringen har för avsikt att redan under denna regeringsperiod fatta beslut om ny servicestruktur för arbets- och näringstjänster. Avsikten är att reformen träder i kraft i slutet av år 2024. (<https://tem.fi/sv/reformen-av-arbets-och-naringstjansterna-2024>)

I Kyrkslätts nya välfärdscentral skapas ny sektorsövergripande samservice i samarbete med kommunen och FPA: För att höja sysselsättningsgraden ska aktörer inom kommunen och social- och hälsovården i framtiden bygga ett fungerande gränssnitt för att förbättra sysselsättningsgraden.

Ett viktigt gränssnitt mellan kommunen och välfärdsområdet är elevvården. Elevvården övergår på välfärdsområdets organiseringsansvar. I Kyrkslätt har samarbetsformerna redan etablerats, och praxis fortsätter i verksamhetsmiljön i vardagen, det vill säga i skolorna. Vårdkedjan inom mentalvårdstjänsterna för barn förbättras genom att kuratorerna och psykologerna blir en del av de övriga välfärdstjänsterna och kommer att lyda under samma ledning inom Västra Nylands välfärdsområde.

Hyte-arbetet (ledningen av främjandet av hälsa och välfärd) kommer i social- och hälsovårdsreformen att stanna hos kommunen. Välfärdsområdet har ändå i uppgift att tidigt identifiera, förebygga sjukdomar och vårda sjuka samt erbjuda kommuninvånarna socialvårdstjänster. För att lyckas i denna uppgift behöver man fungerande samarbete med kommunala aktörer och Västra Nylands välfärdsområde.

DEL III BEHANDLING I FULLMÄKTIGE

Välfärdsberättelsen behandlades i fullmäktige **16.5.2022 och 20.6.2022**

Godkänd i kommunfullmäktige som en del av den strategiska planeringen av verksamheten och ekonomin **xx.6.2022**

7 Planen sammanställdes av

Arbetsgrupp:

Leila Kurki, utbildningsdirektör

Arja Liinavuori, ledande övertandläkare

Katja Linnakylä, fritidsdirektör

Tuula Malmi-Suominen, socialservicechef

Seppo Mäkinen, planläggningsarkitekt

Hannele Repo, specialsakkunnig

Kristina Stenius, personaldirektör

Katri Vepsä, vik. direktör för svenskspråkig småbarnspedagogik och utbildning

Anu Vesiluoma, direktör för småbarnsfostran

Susanna Järvenpää, näringslivs- och marknadsföringskoordinator (sekr.) (t.o.m. 31.3.2022)

Susanna Hyvärinen, kommunutvecklingschef (ordf.)

8 Godkännande av planen

Planen godkändes av kommunfullmäktige i Kyrkslätt **xx.6.2022**.

Godkänd i kommunfullmäktige som en del av den strategiska planeringen av verksamheten och ekonomin **xx.6.2022**

BILAGA Förteckning över välfärdsindikatorer

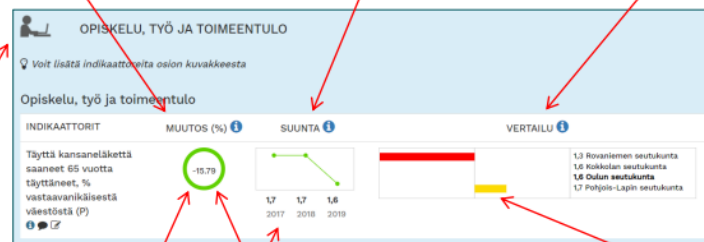
Välfärd som påvisas av indikatorer och andra uppgifter

Anvisningar för tolkning av indikatoruppgifterna

Indikatorvärdets relativa förändring
(uttrycks alltid i procent; jämförelse med föregående år i årsrapporten, i den omfattande berättelsen med värdet för fem år sedan; exemplet nedan är ur den omfattande berättelsen)

Utveckling de senaste åren
(indikatorvärdena)

Det senaste indikatorvärdet i den egna kommunen och jämförelsekommunen samt ordning och jämförelse enligt det
(den egna organisationen med fetstil)

Bredden av cirkelns periferi
visar förändringens styrka - ju bredare cirkelns periferi, desto större förändring.

Färgen på cirkelns periferi och riktningsskildrare
beror på förändringen som skett och på indikatorns värde (om förändringen har uppskattats eller värderats som positivt eller negativt; värderingen ändras i redigeringsläget).

Den gula färgen i balken visar att skillnaden mellan den egna kommunen och jämförelsekommunen är mindre än 10 procent.

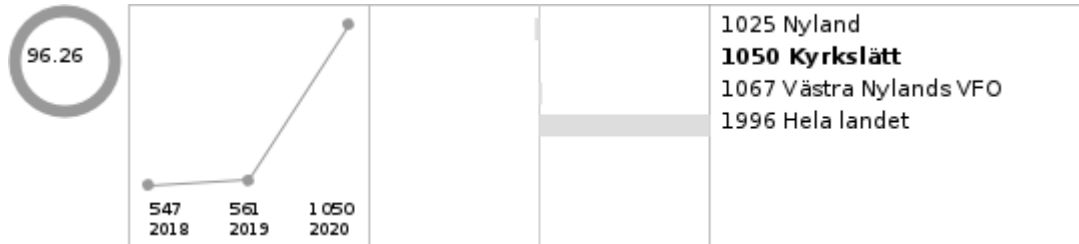
Värde

EKONOMI OCH LIVSKRAFT

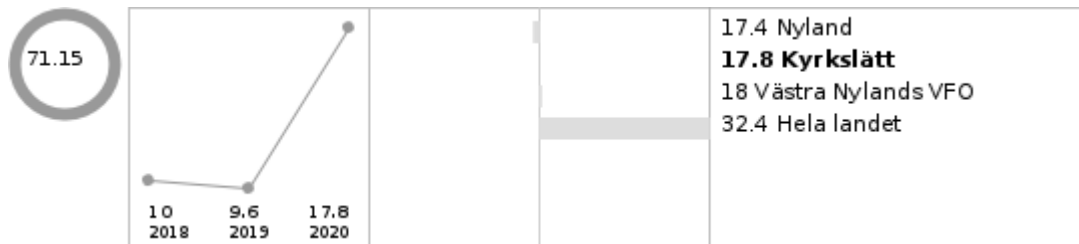
Inkomster

% Riktning Jämförelse

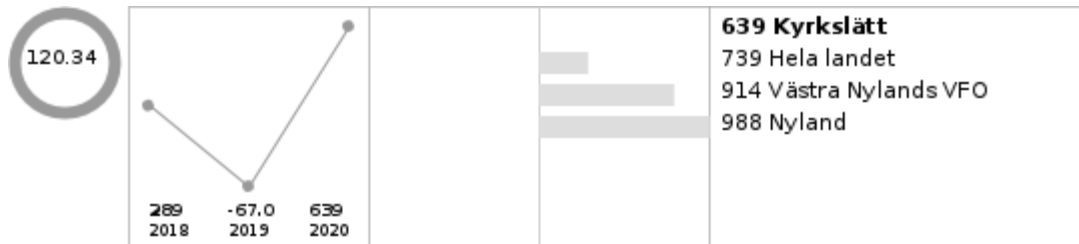
Statsandelar totalt, euro / invånare

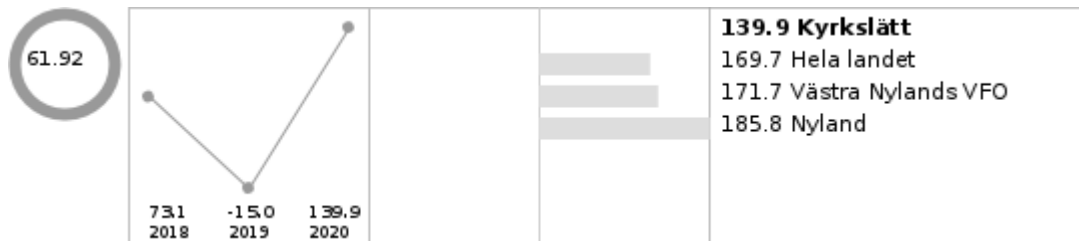
Statsandelar, % av nettokostnaderna

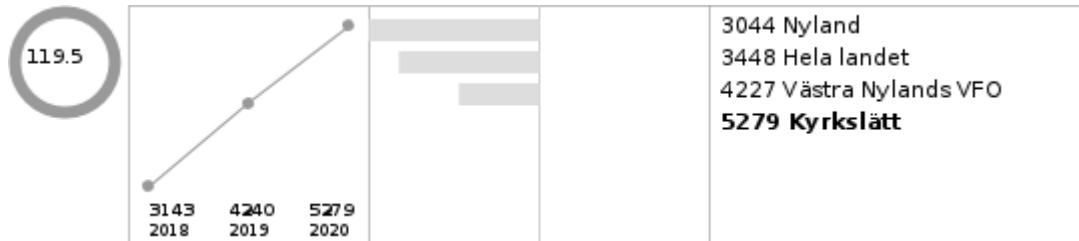
Årsbidrag, euro / invånare

Årsbidrag, % av avskrivningar

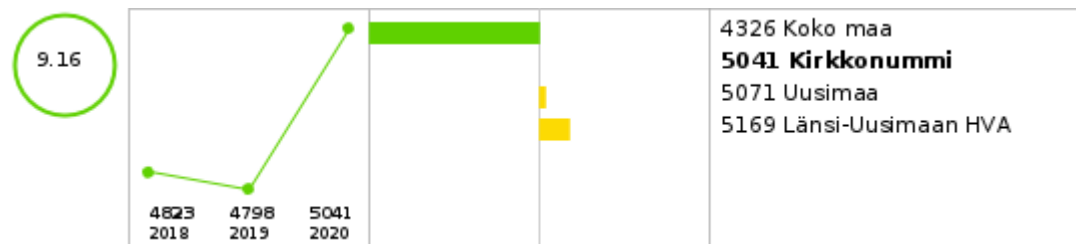
Årsbidrag, euro / invånare

Relativ skuldsättning, %

Skatteinkomster, euro / invånare

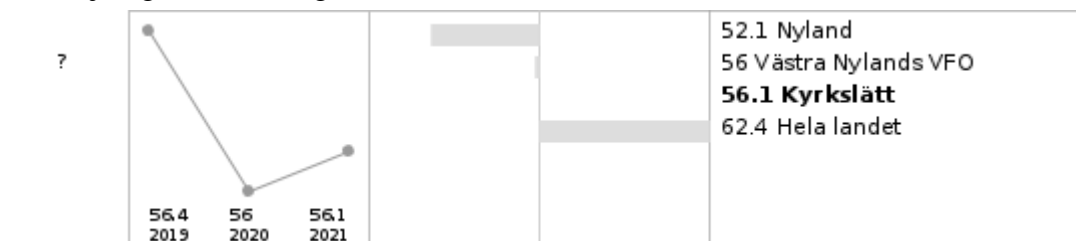
Befolkning

% Riktning Jämförelse

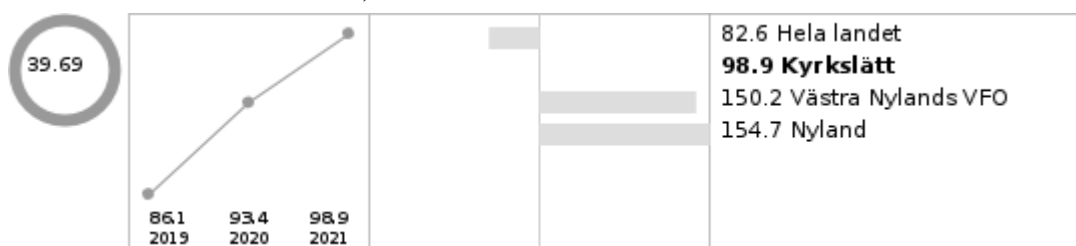
Befolkning 31.12

Försörjningskvot, demografisk

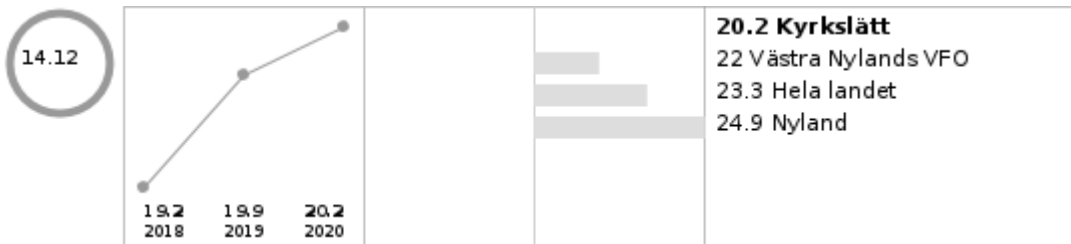
Annat modersmål än finska, svenska eller samiska / 1000 invånare

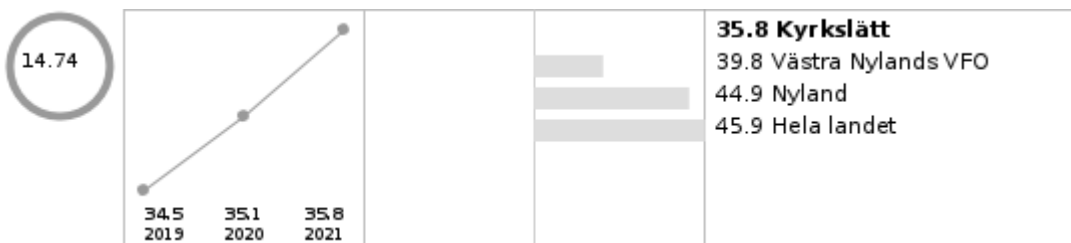
Barnfamiljer, % av familjerna

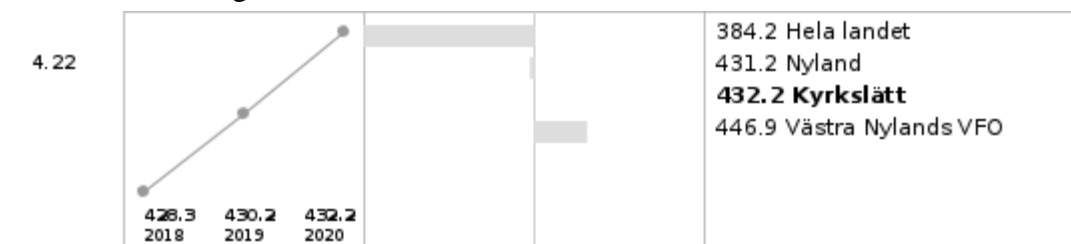
Familjer med bara en förälder, % av barnfamiljerna

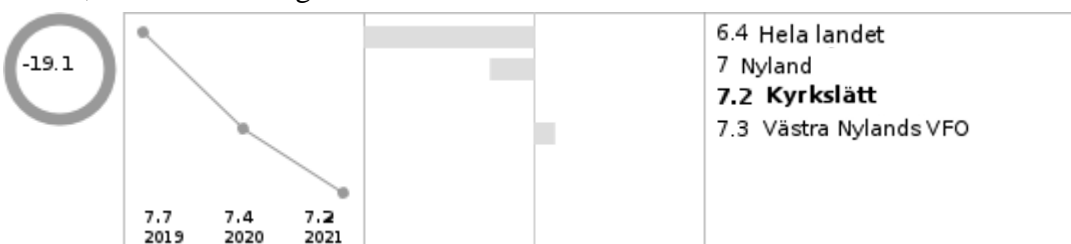
En persons bostadshushåll, % av bostadshushållen

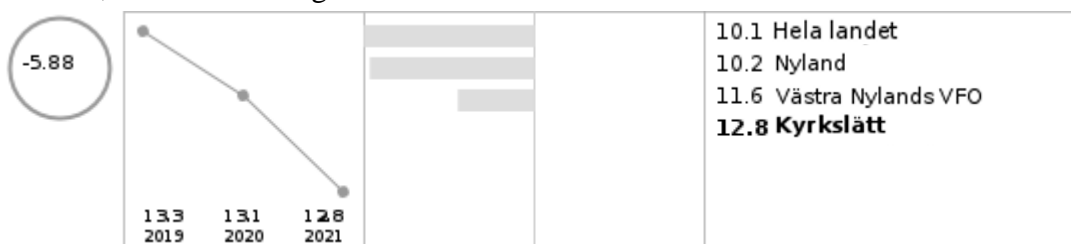
Mått för utbildningsnivå

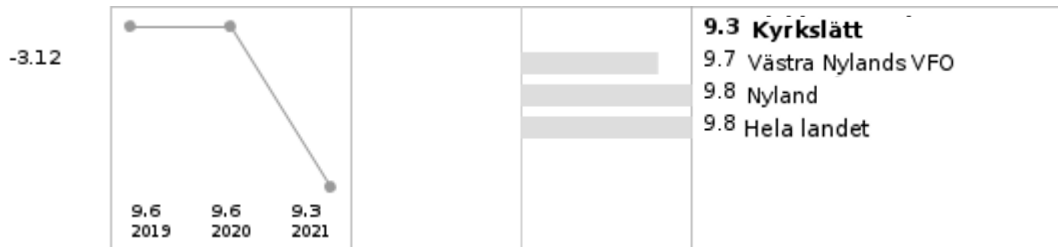
0–6 år, % av befolkningen

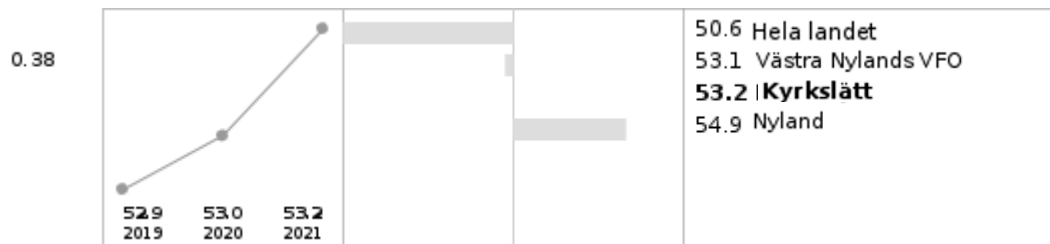
7–15 år, % av befolkningen

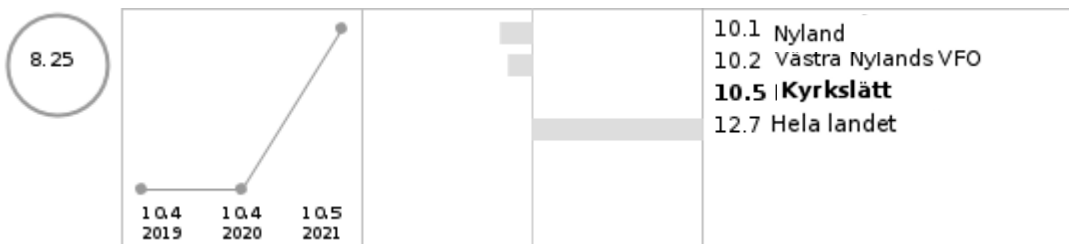
16–24 år, % av befolkningen

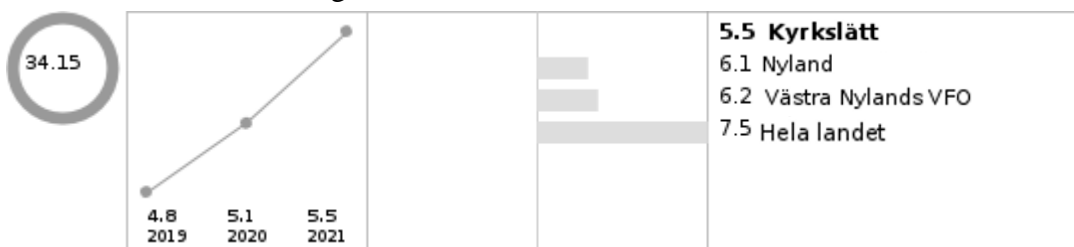
25–64 år, % av befolkningen

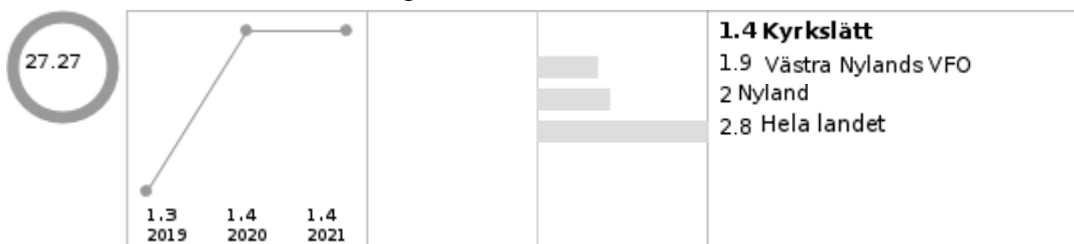
65–74 år, % av befolkningen

75–84 år, % av befolkningen

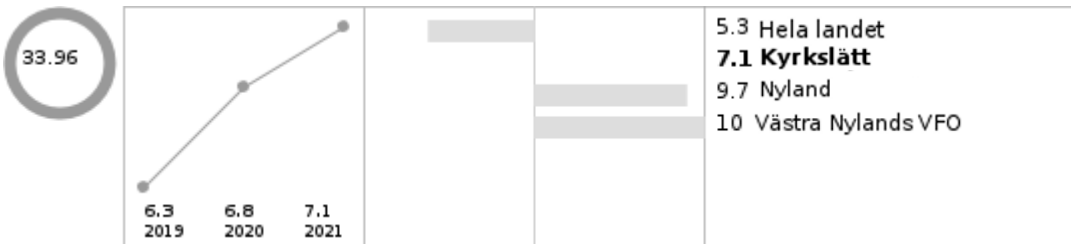
85 år och över, % av befolkningen

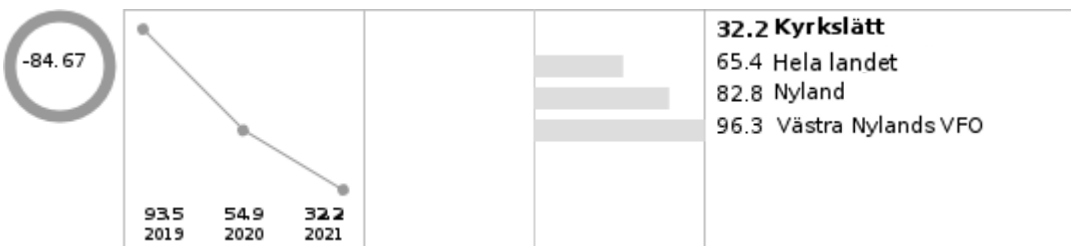
Svenskspråkig befolkning, % av befolkningen 31.12

Utländska medborgare, % av befolkningen

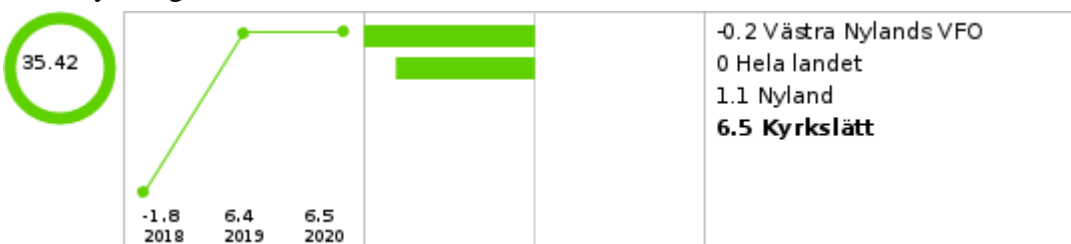
Mottagna flyktingar / 100 000 invånare

Befolkningsprognos 2030

Nettoflyttning mellan kommuner / 1 000 invånare

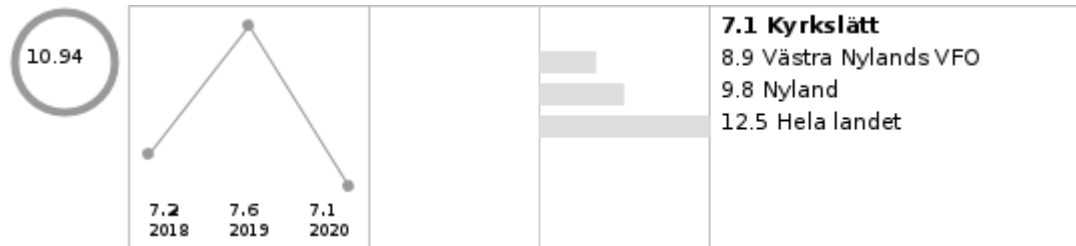
Livskraft

%

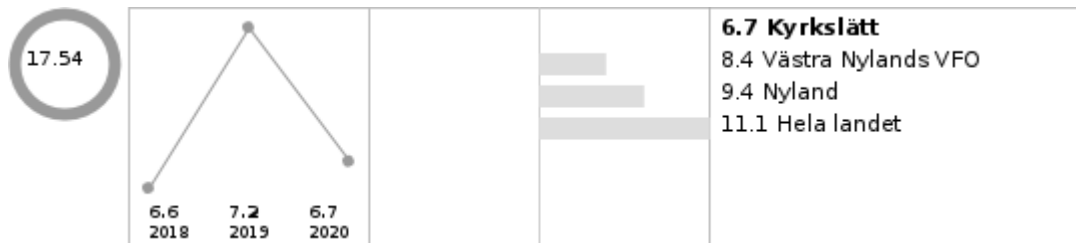
Riktning

Jämförelse

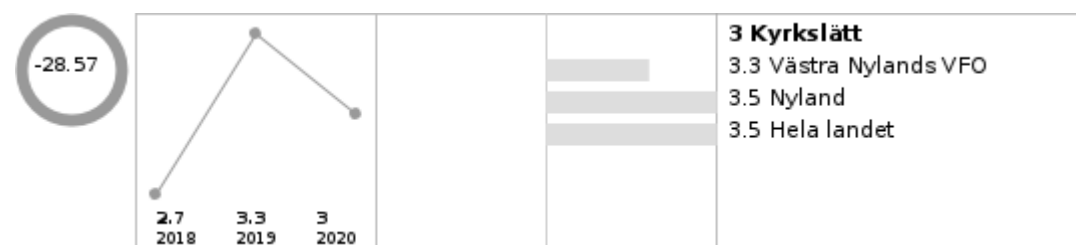
Kommunens allmänna risk för fattigdom

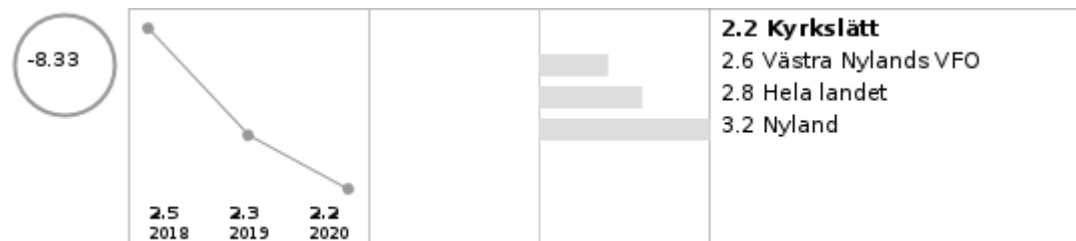
Risk för fattigdom bland barn

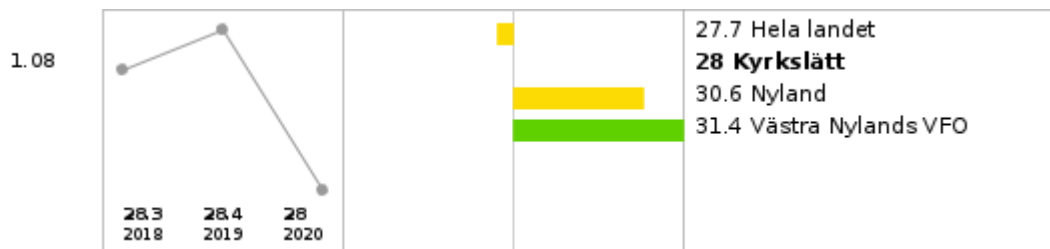
18–24-åriga långvariga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder

25–64-åriga långvariga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder

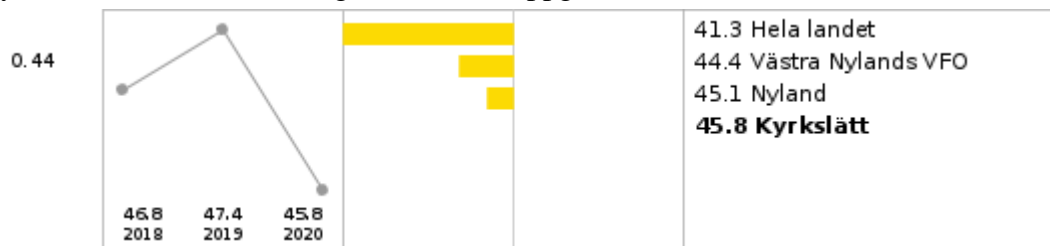
Ginikoefficient, disponibel inkomst

Långvariga utkomststödstagare i åldrarna 65 år och över, % av befolkningen i samma ålder

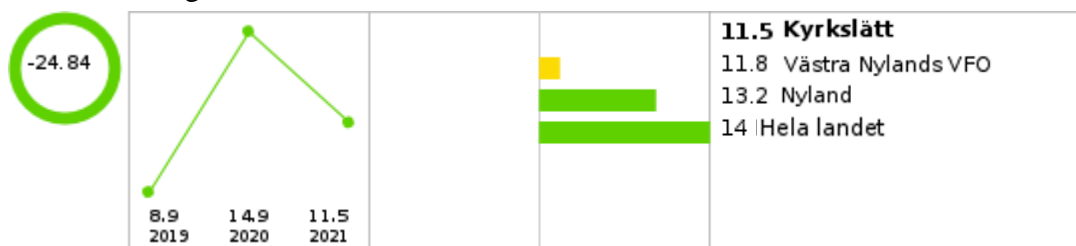
Sysselsatta, % av befolkningen (förhandsuppgifter år 2018)

17–24-åringar utanför utbildning, % av befolkning i motsvarande ålder

Arbetslösa ungdomar, % av arbetskraften i åldern 18–24 år

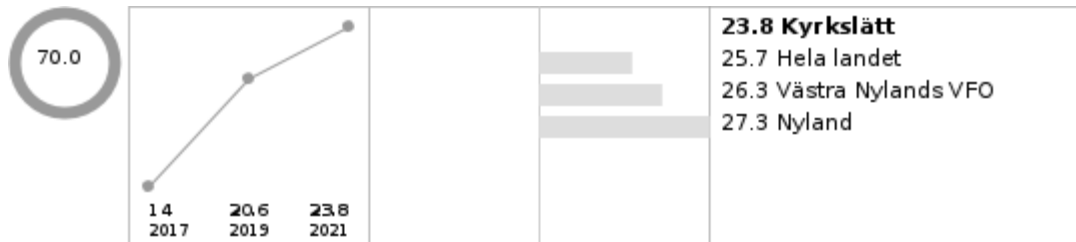

BARN, UNGA I GRUNDSKOLEÅLDER OCH BARNFAMILJER

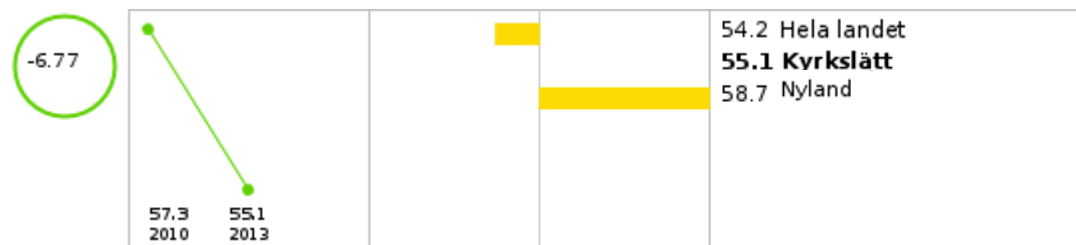
Levnadsvanor, livskvalitet och delaktighet

% Riktning Jämförelse

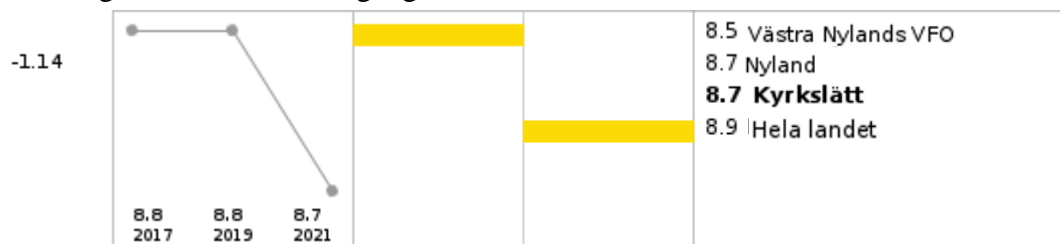
Medelmåttigt eller dåligt hälsotillstånd, % av eleverna i årskurs 8 och 9

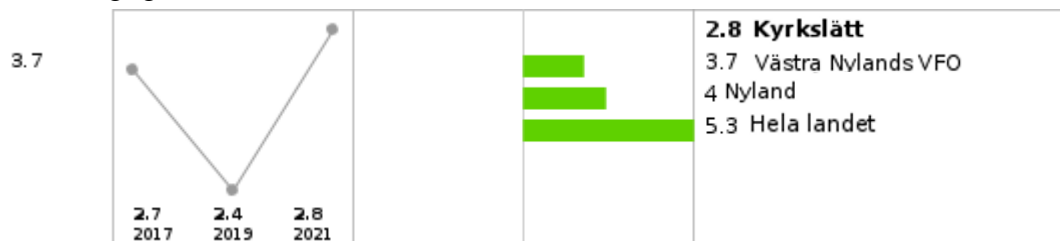
Familjen äter ingen gemensam måltid på eftermiddagen eller kvällen, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (-2015)

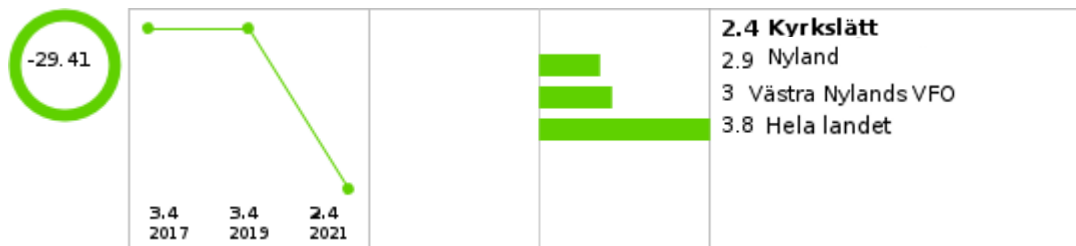
Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Röker dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

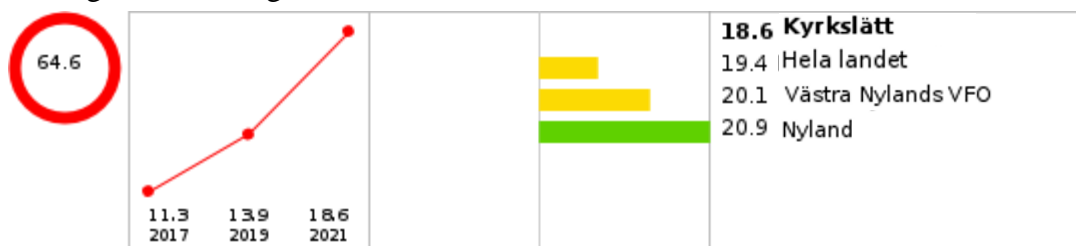
Använder snus dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

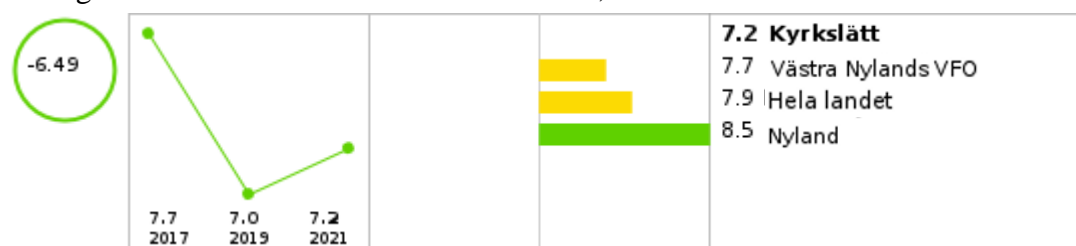
Inga nära vänner, % av eleverna i årskurs 8 och 9.

Måttlig eller svår ångest, % av eleverna i årskurs 8 och 9

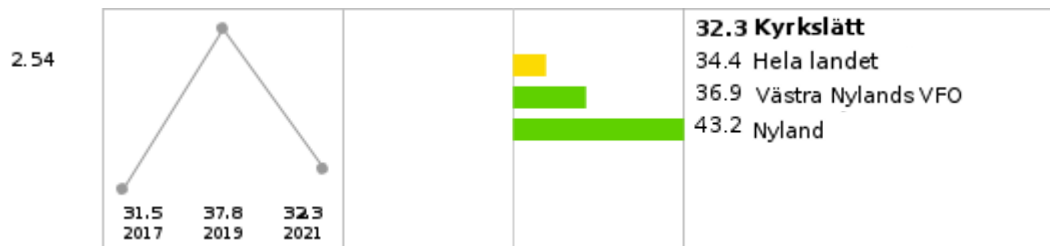
Svårigheter med att diskutera med föräldrarna, % av eleverna i årskurs 8 och 9.

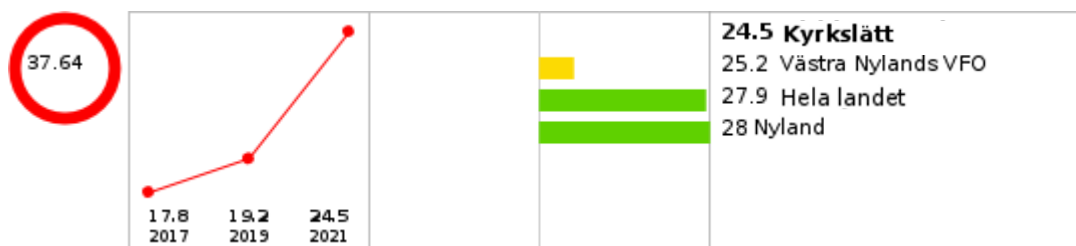
Övervikt, % av eleverna i årskurs 8 och 9

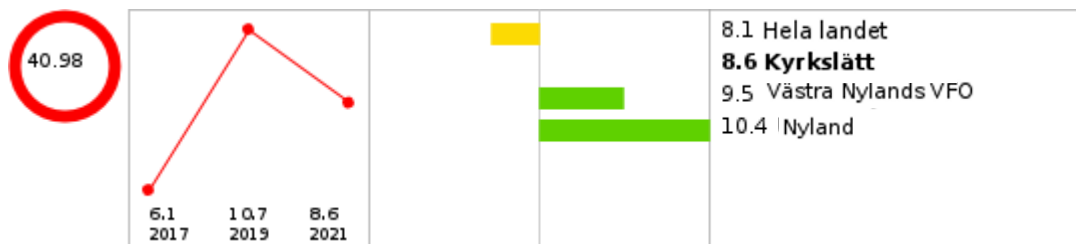
Äter inte skollunch dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Utövar motion som ger andfåddhet högst en timme per vecka under fritiden, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Prövat på olagliga droger minst en gång, % av eleverna i årskurs 8 och 9

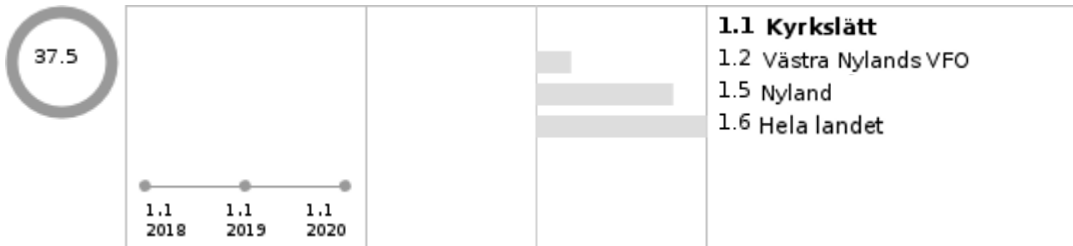
Trygghet, boende och miljö

% Riktning Jämförelse

Brister i föräldraskapet, % av eleverna i årskurs 8 och 9

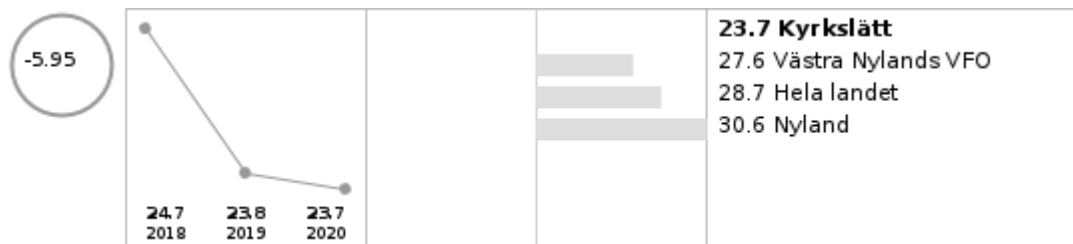
0–17-åringar som placerats utanför hemmet, % av befolkningen i samma ålder (THL)

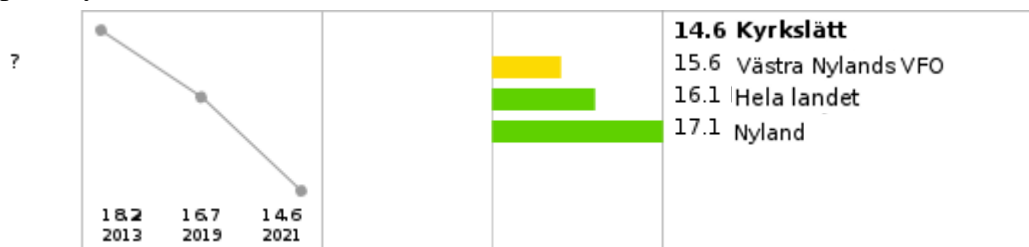
Antalet barnskyddsanmälningar (THL)

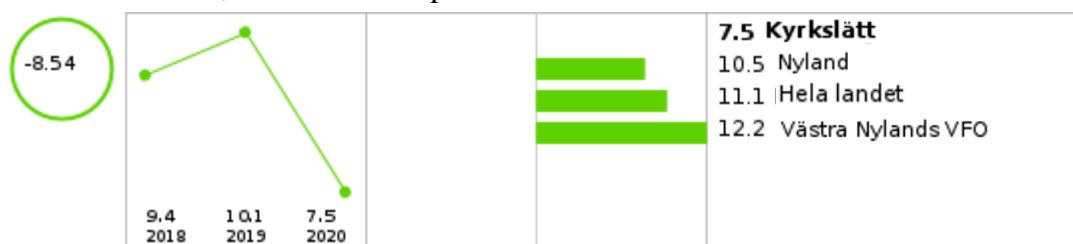
Trångbodda bostadshushåll med barn, % av alla bostadshushåll med barn

Upplevt fysiskt hot under året, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (–2015)

Brottsmisstänkta, 0–14 år / 1000 personer i samma ålder

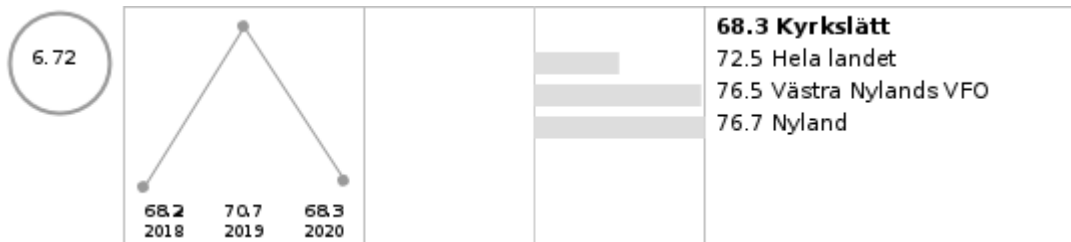

Dagvård

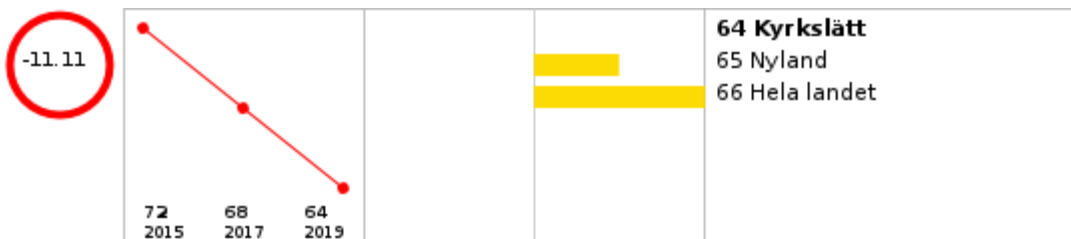
% **Riktning** **Jämförelse**
 Barn inom förskoleundervisning 20.9 totalt, antal (-2014)

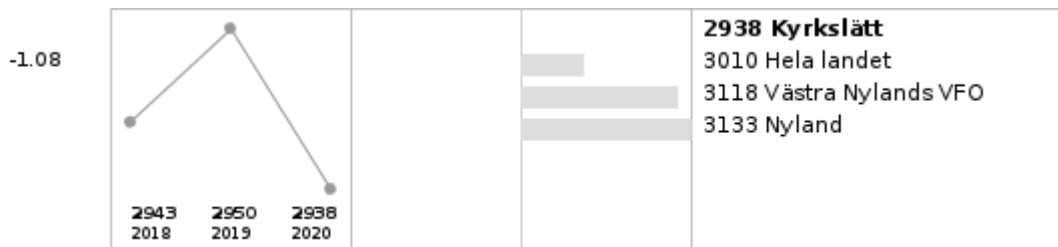
3–5-åringar i småbarnspedagogisk verksamhet 31.12., % av befolkningen i samma ålder, tjänster finansierade av kommuner

Skola

% **Riktning** **Jämförelse**
 Främjande av välbefinnande och hälsa i den grundläggande utbildningen – TEA, poäng

Social- och hälsovård

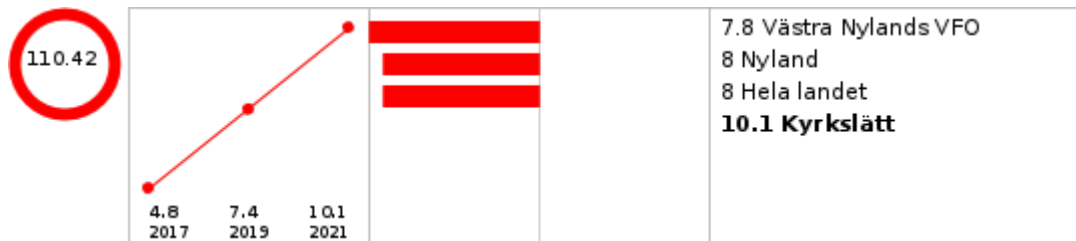
% **Riktning** **Jämförelse**
 Besök på barnrådgivningsbyrå inom primärvården totalt / 1 000 barn i åldrarna 0–7 år

UNGA OCH UNGA VUXNA Levnadsvanor, livskvalitet och delaktighet

% **Riktning** **Jämförelse**

Inga nära vänner, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet

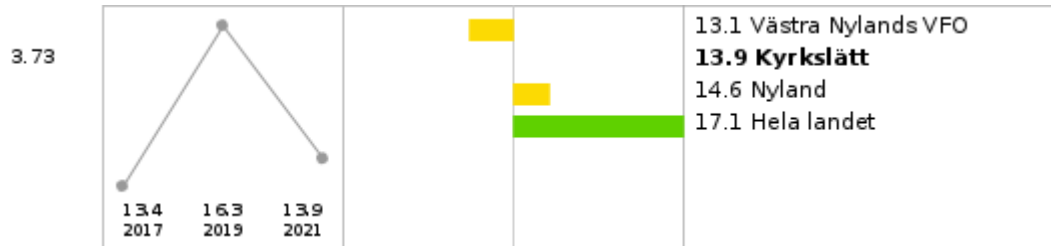
Inga nära vänner, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter

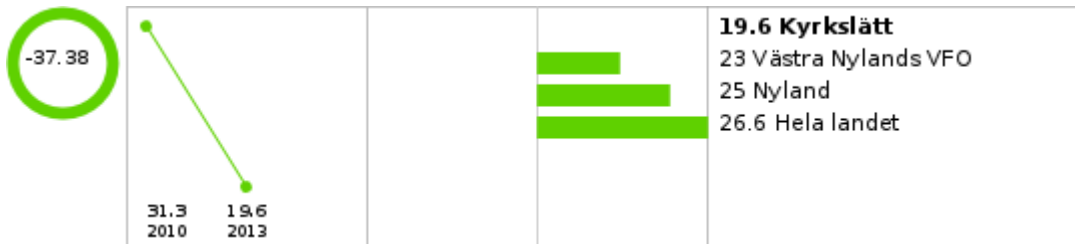
Personer som fått invalidpension på grund av psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, 16–24 år, % av befolkningen i samma ålder

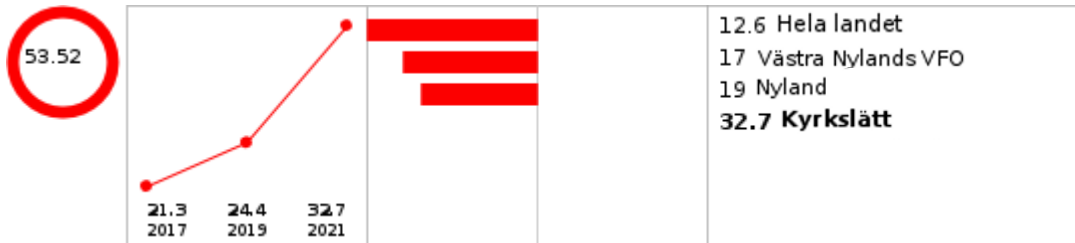
Övervikt, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet

Övervikt, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter

Prövat på olagliga droger minst en gång, % av första och andra årets studerande i gymnasiet

Prövat på olagliga droger minst en gång, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter

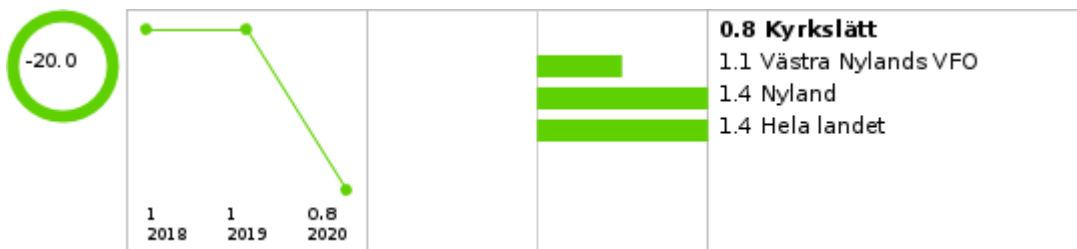
Trygghet, boende och miljö

% Riktning Jämförelse

Brister i läroanstaltens fysiska arbetsmiljö, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter (-2015)

?				<p>null Kyrkslätt</p>
---	--	--	--	-----------------------

18–20-åringar som placerats utanför hemmet, % av befolkningen i samma ålder (THL)

Brister i skolans fysiska arbetsmiljö, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet (–2015)

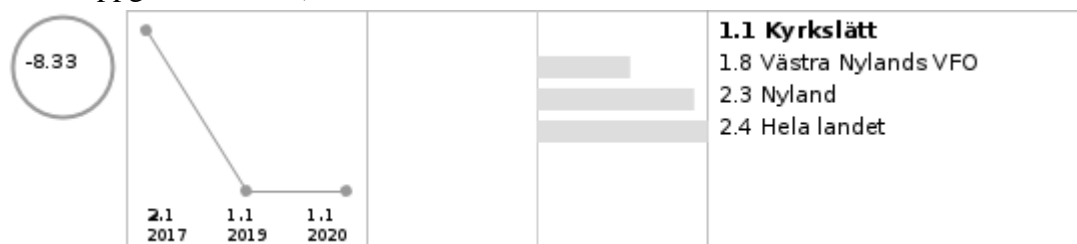
Social- och hälsovård

%

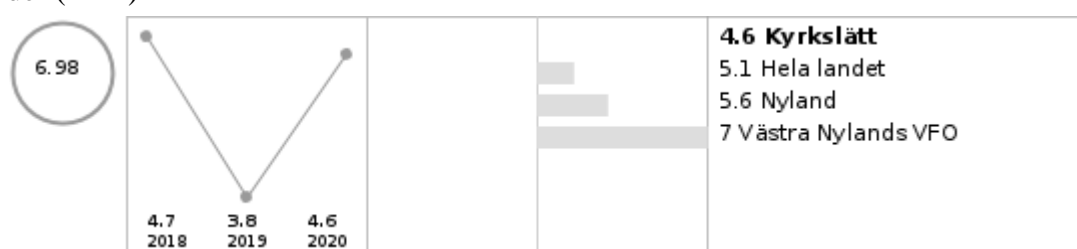
Riktning

Jämförelse

15–24-åringar som vårdats på sjukhus på grund av berusningsmedel / 1 000 i samma åldrar (förhandsuppgifter år 2018)

Klienter inom barnskyddets öppenvård, 18–20-åringar under året, % av befolkningen i samma ålder (THL)

PERSONER I ARBETSFÖR ÅLDER

Levnadsvanor, livskvalitet och delaktighet

%

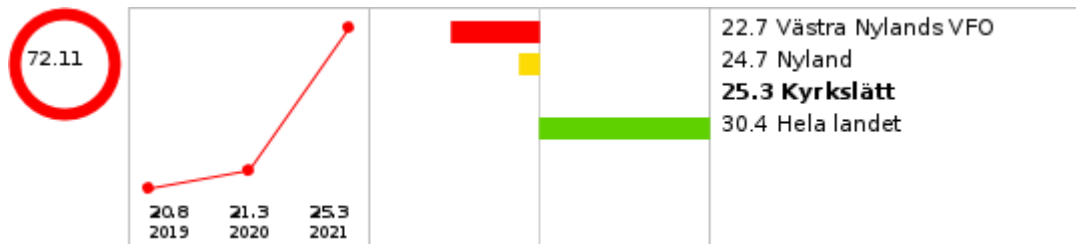
Riktning

Jämförelse

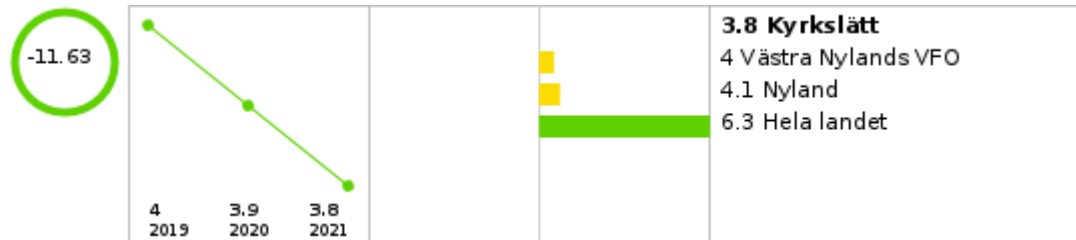
Andelen personer som upplever god livskvalitet (EuroHIS-8) (%), 20 - 64-åringar

?

Personer i åldrarna 25–64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa / 1 000 i samma åldrar

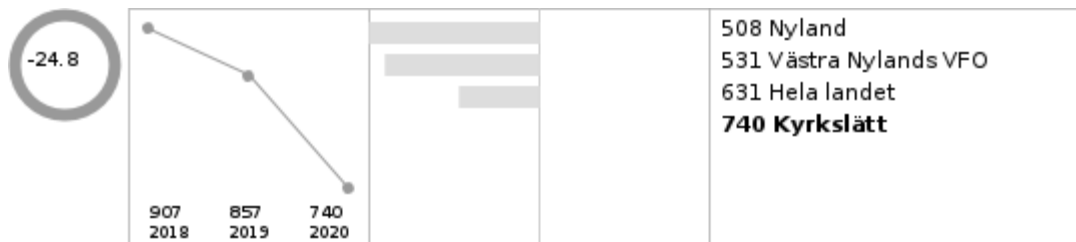
25–64-åriga invalidpensionstagare, % av befolkningen i samma ålder

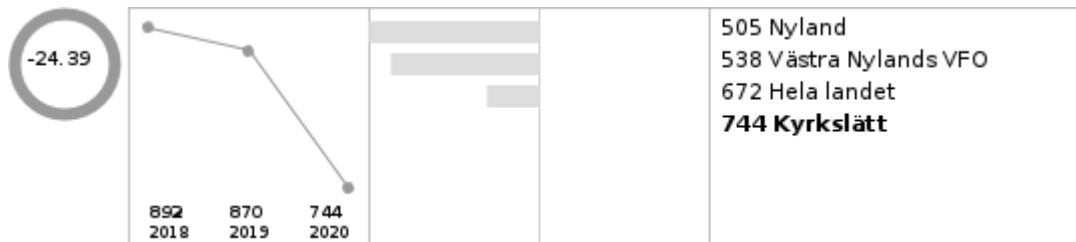
Social- och hälsovård

% Riktning Jämförelse

Läkarbesök i åldrarna 15–49 år inom primärvårdens öppenvård / 1 000 i samma åldrar

Läkarbesök i åldrarna 50–64 år inom primärvårdens öppenvård / 1 000 i samma åldrar

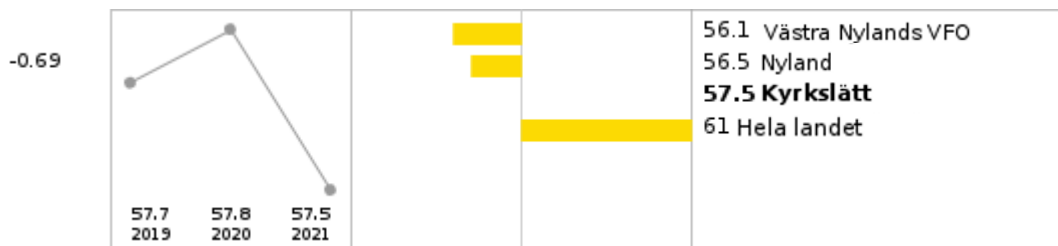
ÄLDRE**Levnadsvanor, livskvalitet och delaktighet**

% **Riktning** **Jämförelse**
 Index för demens, åldersstandardiserat

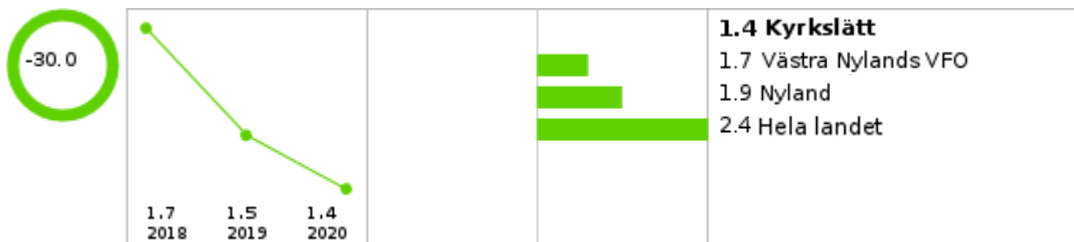
?

null Kyrkslätt

Personer i åldrarna 65 år och över med rätt till specialersättningsgilla läkemedel, % av befolkningen i samma ålder

Patienter i åldrarna 65 år och över som vårdats på sjukhus på grund av skador och förgiftningar, % av befolkningen i samma ålder (förhandsuppgifter år 2018)

Studier, arbete och utkomst

% **Riktning** **Jämförelse**

Personer i åldrarna 65 år och över som fått full folkpension, % av befolkningen i samma ålder

?

1.1 Kyrkslätt

1.1 Västra Nylands VFO

1.4 Nyland

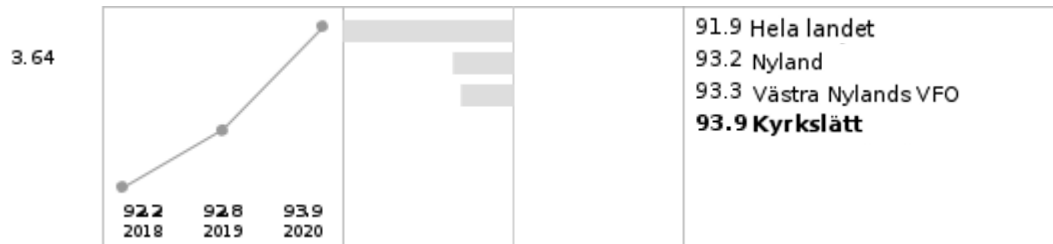
1.8 Hela landet

År	Procent
2019	1.1
2020	1.1
2021	1.1

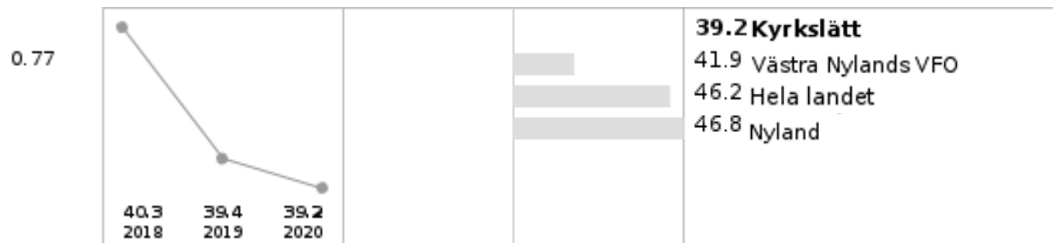
Trygghet, boende och miljö

% Riktning Jämförelse

Personer i åldrarna 75 år och över som bor hemma, % av befolkningen i samma ålder

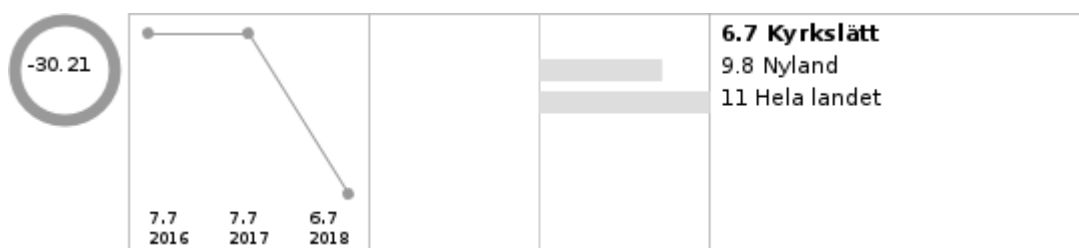
Personer i åldrarna 75 år och över som bor ensamma, % av befolkningen i samma ålder

Social- och hälsovård

% Riktning Jämförelse

Personer i åldrarna 75 år och över som fick regelbunden hemvård 30.11, % av befolkningen i samma ålder

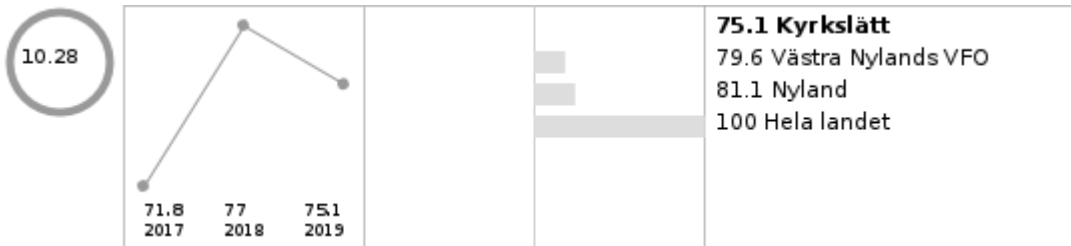

ALLA ÅLDERSGRUPPER

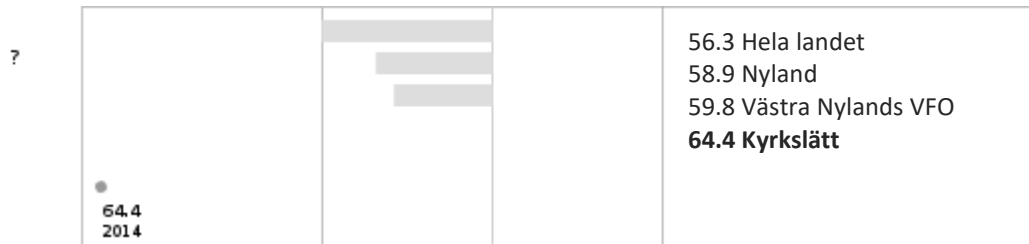
Levnadsvanor, livskvalitet och delaktighet

% Riktning Jämförelse

Index för mental hälsa, åldersstandardiserat

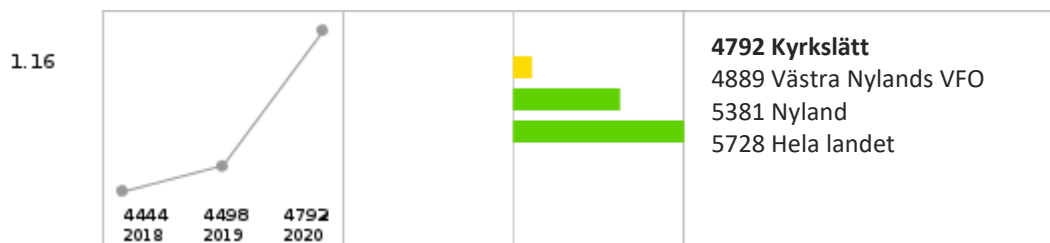
Andelen personer som upplever god livskvalitet (EuroHIS-8) (%)

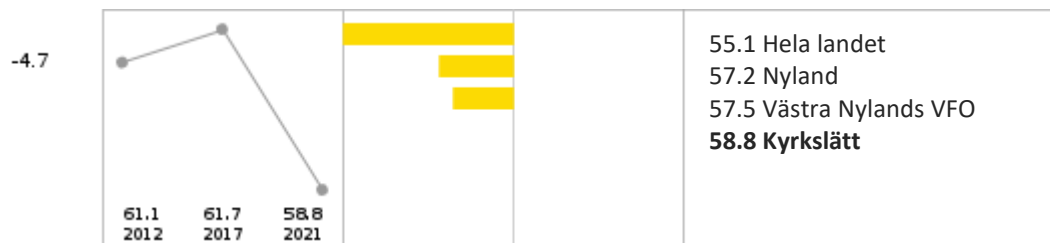
FPA:s sjuklighetsindex, åldersstandardiserat (-2017)

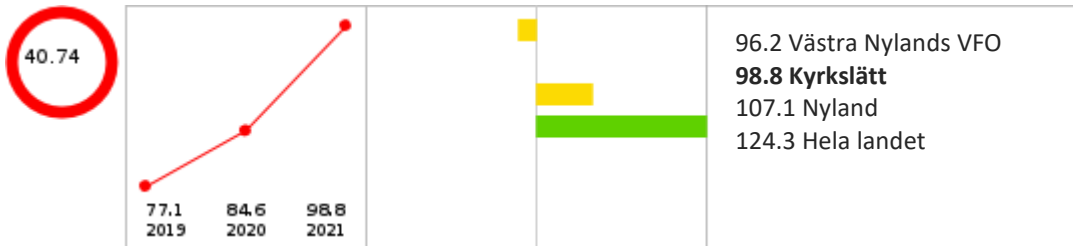
Förlorade levnadsår (PYLL) i åldrarna 0–80 år / 100 000 invånare

Valdeltagande i kommunalvalen (%)

16–64-åriga mottagare av sjukdagpenning / 1000 i samma åldrar

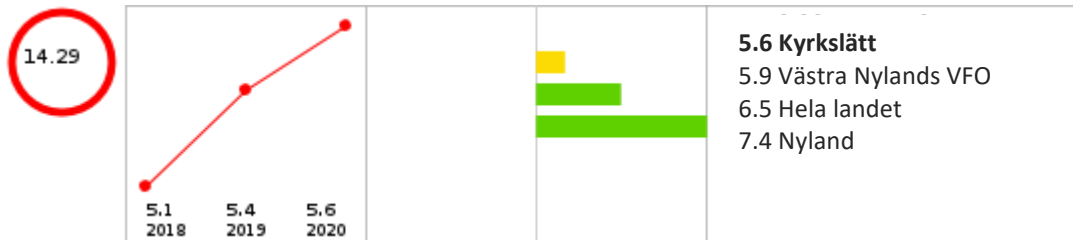
Trygghet, boende och miljö

% Riktning Jämförelse

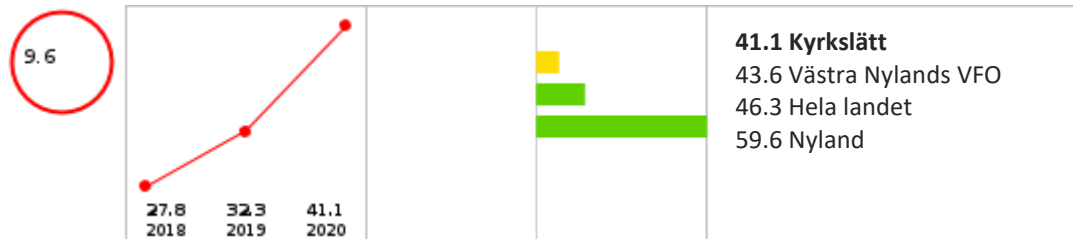
Långtidsarbetslösa, % av arbetskraften

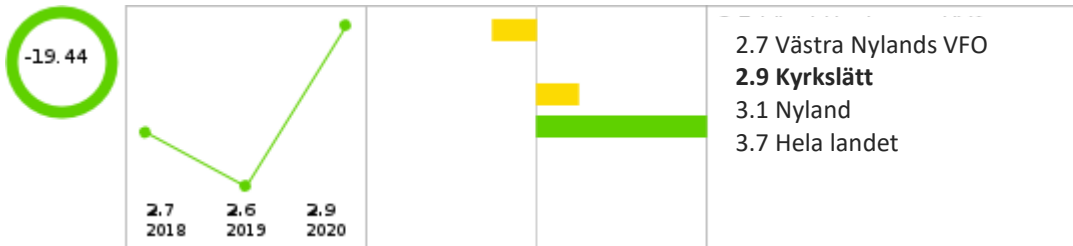
Brott mot liv och hälsa som kommit till polisens kännedom / 1000 invånare

Egendomsbrott som kommit till polisens kännedom / 1000 invånare

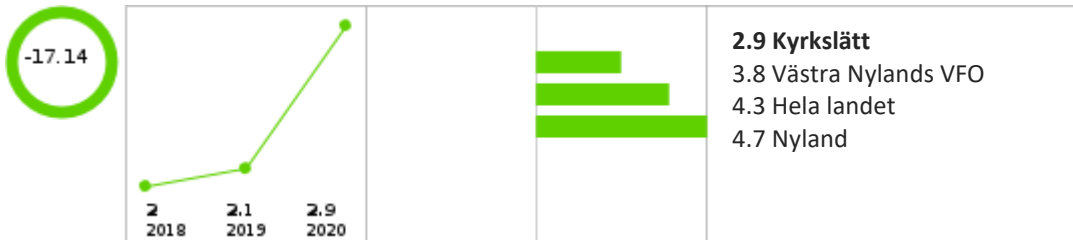
Rattfyllerifall som kommit till polisens kännedom / 1000 invånare

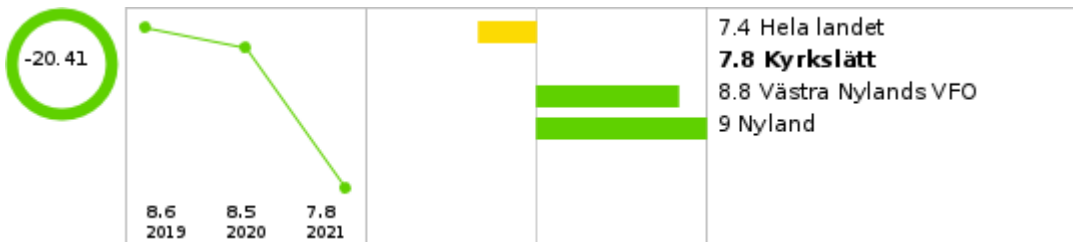
Narkotikabrott som kommit till polisens kännedom / 1 000 invånare

Narkotikaanvändningsbrott som kommit till polisens kännedom / 1 000 invånare

Trångbodda bostadshushåll, % av alla bostadshushåll

Social- och hälsovård

% **Riktning** **Jämförelse**

Alla läkarbesök inom primärvårdens öppenvård / 1 000 invånare

